

Jaardocument

Bartiméus Sonneheerdt

2008

Inhoudsopgave	
1. Uitgangspunten van de verslaglegging	1
2 Profiel van de organisatie	2
2.1 Algemene identificatiegegevens	2
2.2 Structuur van het concern	2
2.3 Kerngegevens	5
2.3.1 Kernactiviteiten en andere typering	5
2.3.2 Cliënten, capaciteit, productie, personeel en opbrengsten	6
2.3.3 Werkgebieden	6
2.4 Belanghebbenden	6
3 Bestuur, toezicht en bedrijfsvoering	8
3.1 Bestuur en toezicht	8
3.1.1 Zorgbrede Governance Code	8
3.1.2 Raad van bestuur	8
3.1.3 Toezichthouders (raad van toezicht)	9
3.2 Bedrijfsvoering	13
3.3 Cliëntenraad	17
4 Beleid, inspanningen en prestaties	19
4.1 Meerjarenbeleid	19
4.2 Algemeen beleid	20
4.3 Algemeen kwaliteitsbeleid	24
4.4 Kwaliteitsbeleid ten aanzien van patiënten/cliënten	25
4.4.1 Kwaliteit van zorg	25
4.4.1.3 Kwaliteitskader gehandicaptenzorg	26
4.4.1.4 Verantwoorde zorg VVT	30
4.4.2 Klachten	31
4.4.3 Toegankelijkheid	33
4.4.4 Veiligheid	35
4.5.1 Personeelsbeleid	36
4.5.2 Kwaliteit van werk	38
4.6 Samenleving	38
4.7 Financieel beleid	40
5 Jaarrekening 2008	44

Jaardocument 2008, t.b.v. maatschappelijk verslag

1. Uitgangspunten van de verslaglegging

Bartiméus is een maatschappelijke organisatie en wordt daartoe hoofdzakelijk uit publieke middelen gefinancierd. Het is van groot belang dat de organisatie zich in het openbaar verantwoordt over haar functievervulling en de aanwending van financiële middelen. Het Jaardocument (Ministerie van VWS) biedt hiertoe een passend format. Al vanaf 2004 wordt dit document binnen Bartiméus gehanteerd als verantwoordingsinstrument.

Het Jaardocument is in eerste instantie opgesteld met een focus op de zorg, hetgeen zich voor Bartiméus toespitst op de AWBZ-activiteiten. De overige activiteiten, zoals onderwijs, WSW-, scholings- en re-integratieactiviteiten zijn eveneens opgenomen in het Jaardocument. Dit betekent weliswaar een administratieve stroomlijning, maar bedacht moet worden dat hiermee niet elke activiteit op dezelfde wijze wordt belicht.

In het Jaardocument vindt verantwoording plaats over de gehele organisatie. Ook de stichtingen en deelnemingen, die ressorteren onder het bestuur van de organisatie, worden meegenomen in dit verantwoordingsdocument. Kortom, in het jaardocument worden alle activiteiten betrokken die in 2008 onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van Bartiméus vielen.

Dit Jaardocument biedt de omgeving van Bartiméus niet alleen een mogelijkheid om zicht te krijgen op de resultaten over 2008, maar biedt tevens de mogelijkheid kennis te nemen van het beleid en de koers van de organisatie.

2. Profiel van de organisatie

2.1 Algemene identificatiegegevens

Algemene identificatie-informatie van de instelling	
Naam instelling	Bartiméus Sonneheerdt
Adres	Driebergsestraatweg 44
Postcode	3941 ZX
Plaats	Doorn
Telefoonnummer	0900 77 888 99 (€ 0,05 p/m)
Identificatienummer NZA	600/1900, 600/1901, 650/1349
KvK-nummer	30147072
E-mailadres	info@Bartiméus.nl
Internetpagina	www.Bartiméus.nl

2.2 Structuur van het concern

Juridische structuur

Bartiméus Sonneheerdt is één rechtspersoon in de vorm van een Stichting. Stichting Bartiméus Sonneheerdt (Bartiméus) kent een vijftal deelnemingen.

- Voor 51 procent wordt geparticipeerd in Bartiméus Dolmans diensten BV, ten behoeve van huishoudelijke diensten binnen Bartiméus.
- Bartiméus is statutair voor 50 procent eigenaar van de Stichting Voedingsservice Heuvelrug. De andere 50 procent van dit gezamenlijke cateringbedrijf is in handen van Abrona uit Huis ter Heide.
- Samen met Viataal neemt Bartiméus voor 50 procent deel in de Stichting Fama, die inschrijft op re-integratietrajecten die worden aanbesteed door het UWV.
- Met een drietal andere organisaties (Heliomare, Plurijn en Hoensbroeck) participeert Bartiméus in de Vereniging REA College Nederland, die zich richt op vakopleidingen en arbeidstoeleiding van mensen met beperkingen.
- Stichting Bartiméus Accessibility maakt onderdeel uit van Bartiméus. Het daar werkzame personeel is in dienst bij Bartiméus en wordt gedetacheerd.
- Met ingang van 1 januari 2009 is Bartiméus voor 1/3 deel eigenaar van de BIGA BV, een regionale sociale werkvoorziening gevestigd te Zeist.

Besturingsmodel

Bartiméus wordt bestuurd door een éénhoofdige raad van bestuur. Een raad van toezicht, die functioneert in overeenstemming met de beginselen van Health Care Governance, ziet toe op de gang van zaken in de organisatie.

Binnen Bartiméus wordt als besturingsmodel gewerkt met een scheiding tussen bestuur en management en met integraal management op sectorniveau, waarbij de beleidsvoering binnen de door de raad van bestuur getrokken strategische en beleidsmatige hoofdlijnen bij de sectordirecteuren ligt. De sectoren zijn opgebouwd uit verschillende clusters/eenheden met resultaatverantwoordelijke managers. Binnen de sector Wonen zijn de clusters weer nader verdeeld in units met unitleiders.

Naast de sectoren kent Bartiméus een aantal ondersteunende afdelingen en diensten die rechtstreeks worden aangestuurd door de raad van bestuur. De diensten worden aan de sectoren geleverd op basis van dienstverleningsovereenkomsten.

Tweewekelijks komen de directies van de sectoren samen met de bestuurder, de secretaris raad van bestuur en de controller bijeen binnen het Centraal Management Team (CMT) ten behoeve van overleg, reflectie en afstemming. Besluitvorming vindt plaats door de bestuurder of de afzonderlijke directeuren.

Organisatorische structuur

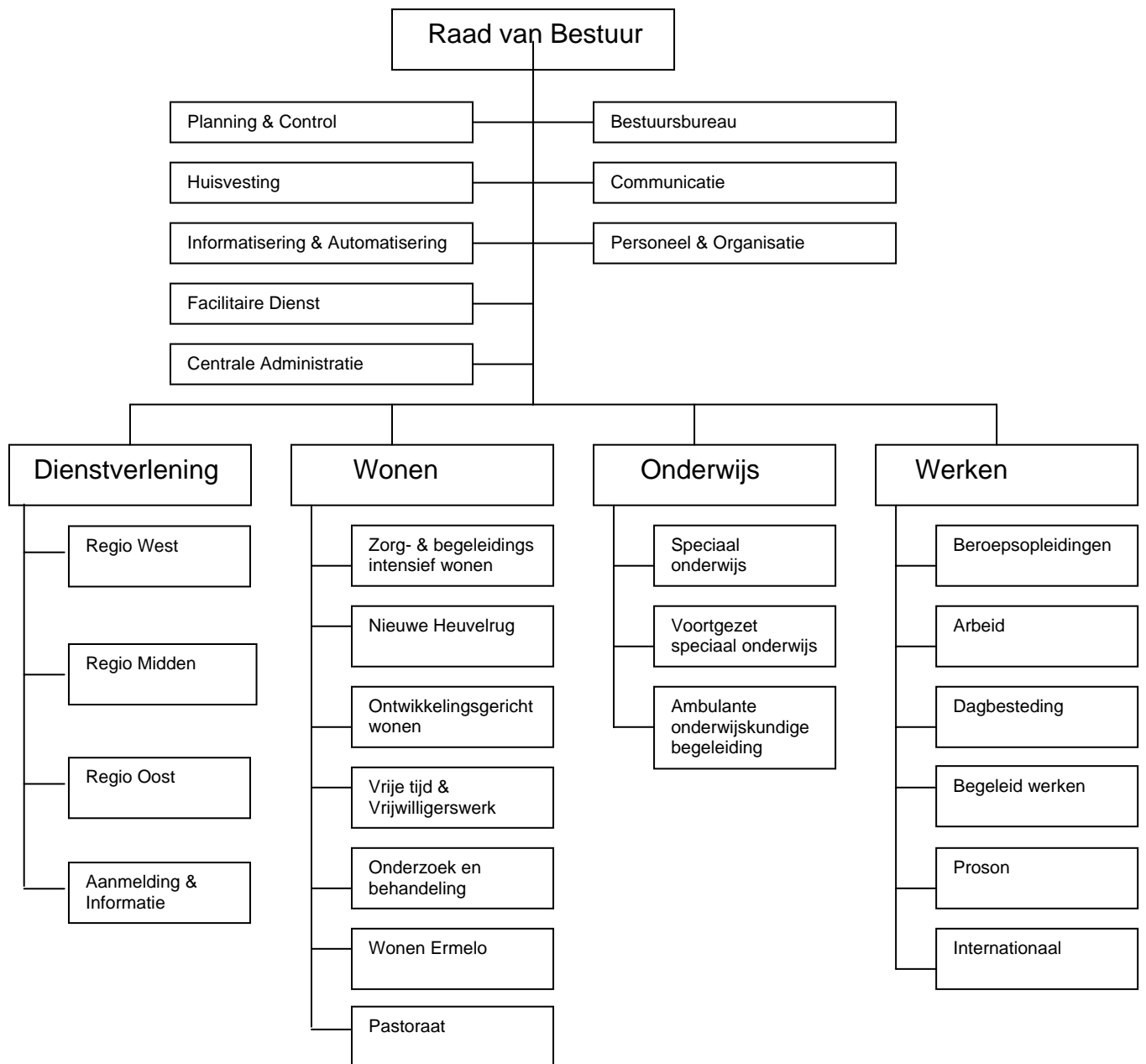
Op pagina 4 wordt het organogram gepresenteerd van de situatie in 2008.

Medezeggenschapsstructuur

Medezeggenschap is bij Bartiméus neergelegd bij cliënten en bij medewerkers.

Voor de medezeggenschap van de cliënten wordt verwezen naar paragraaf 3.3.

Medezeggenschap en inspraak van de medewerkers wordt geregeld door een Ondernemingsraad en een Medezeggenschapsraad. In de Ondernemingsraad hebben alle organisatie-eenheden zitting met uitzondering van Onderwijs. Voor de sector Onderwijs is medezeggenschap wettelijk geregeld via de Medezeggenschapsraad. Hierin zijn medewerkers en ouders van leerlingen van de sector Onderwijs vertegenwoordigd.

2.3 Kerngegevens

2.3.1 Kernactiviteiten en nadere typering

Bartiméus ondersteunt slechtziende en blinde kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen, zodat zij zo zelfstandig mogelijk kunnen leven, wonen, leren en werken. Dit geldt ook voor slechtziende en blinde mensen met een verstandelijke of andere beperking. Bartiméus werkt in het publieke domein vanuit een christelijke levenshouding. Persoonlijk en respectvol voor ieder mens. Tevens ziet Bartiméus het als haar opdracht de maatschappij gevoeliger en toegankelijker te maken ten behoeve van participatie van mensen met een visuele beperking.

Leven

Bartiméus biedt ambulante begeleiding aan mensen met een visuele beperking om hen te ondersteunen in hun dagelijks leven, zowel thuis als op locatie. Met persoonlijk advies, ondersteuning en kennisoverdracht. Hoe dat gebeurt, bepaalt de cliënt zelf.

Doel is ervoor te zorgen dat visueel gehandicapte cliënten zo actief en volwaardig mogelijk kunnen participeren in de maatschappij. Bartiméus ondersteunt kinderen en jongeren in hun ontwikkeling. In samenwerking met peuterspeelzalen bieden wij bijvoorbeeld peuterdagbehandeling in de directe omgeving. Volwassenen worden ondersteund bij zelfstandig wonen, op het werk en in hun vrije tijd. Voor de groeiende groep ouderen is een op hun vragen afgestemd dienstenpakket. Tevens biedt Bartiméus onderzoek, advies, begeleiding en scholing aan ouders, familie, verzorgenden en (medisch) specialisten die betrokken zijn bij de zorg aan mensen met een visuele of meervoudige beperking.

Wonen

Bartiméus streeft er naar dat slechtziende en blinde mensen zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen. In de woonwijk, op een woongroep of in een verzorgingshuis. Ook als naast de visuele beperking sprake is van een verstandelijke beperking. Voor wie dat nodig heeft biedt Bartiméus grootschalige gespecialiseerde woonvoorzieningen in Doorn, Zeist en Ermelo.

Leren

Bartiméus streeft ernaar dat zoveel mogelijk blinde en slechtziende leerlingen hun schooltijd op een reguliere school, in hun eigen omgeving doormaken. Daartoe biedt Bartiméus ambulante onderwijskundige begeleiding en cursussen aan. Maar als hun ontwikkeling daarom vraagt, hebben leerlingen recht op speciaal onderwijs: gewoon waar het kan, speciaal als het moet. Dat kan op de scholen in Doorn, Zeist en Lochem. Bartiméus geeft onderwijs aan moeilijk en zeer moeilijk lerenden en normaal lerende kinderen. Naast vmbo en praktijkonderwijs omvat Bartiméus Onderwijs ook een havo.

Werken

Bartiméus biedt volop werkgelegenheid voor mensen met een visuele (en verstandelijke) beperking bij haar productiebedrijf Proson en de vijf verschillende werkplaatsen en een dagactiviteitencentrum. Ook ondersteunt Bartiméus mensen met een visuele beperking bij hun re-integratie op de arbeidsmarkt.

Private activiteiten

Bartiméus verricht op beperkte schaal private activiteiten. Dit geschiedt met name door participatie in de reeds genoemde Stichting Voedingsservice Heuvelrug en de Stichting Bartiméus Accessibility. De voedingsservice verzorgt een efficiënte maaltijdvoorziening die niet alleen levert aan beide participanten, maar ook aan andere zorgaanbieders. De Stichting Bartiméus Accessibility heeft als doel ICT toegankelijk te maken voor de hele samenleving, inclusief mensen met een functiebeperking en senioren.

2.3.2 Cliënten, capaciteit, productie, personeel en opbrengsten

Zie tabellen digiMV.

2.3.3 Werkgebieden

Bartiméus is een landelijke organisatie en staat in beginsel open voor cliënten uit het gehele land. In 2008 was Bartiméus in alle regio's actief. Vanuit 16 locaties ondersteunen wij onze cliënten. Zij kunnen in principe op alle locaties terecht voor het basispakket. Voor meer specialistische vragen zijn er de centrale voorzieningen. Voor de intramurale diensten kunnen cliënten terecht in de plaatsen Doorn, Zeist, Driebergen, Lochem en Ermelo. Bartiméus heeft in 2008 contracten gesloten met de zorgkantoren Utrecht (landelijk) en Zwolle (regionaal) en Haaglanden (regionaal). Bartiméus biedt speciaal onderwijs op 3 locaties. Vanuit 3 locaties, Zeist, Lochem en Zwolle wordt ambulante onderwijskundige begeleiding verzorgd.

2.4 Belanghebbenden

Belangenorganisaties

Bartiméus werkt samen met diverse belangenorganisaties waaronder VIZIRIS, Nederlandse Vereniging van Blinden en Slechtzienden (NVBS) en Nederlandse Christelijke Blinden- en Slechtziendenbond (NCB).

Samen met de collega-instellingen is regelmatig overleg met VIZIRIS, met name gericht op het versterken van de maatschappelijke positie van de doelgroep. Ook is er nauw contact met de Federatie van Ouders van Visueel Gehandicapten (FOVIG), met Cliëntenbelang Utrecht en de LSR.

Overheid/Toezichthouder/zorgverzekeraars

- CIZ als indicatieorgaan
- Zorgkantoor Agis
- Zorgkantoor Haaglanden
- Zorgkantoor Achmea
- Ministerie SoZaWe; overleg via de Vereniging REA College, waarvan Bartiméus lid is, over scholingssubsidie
- NZA
- Inspectie Volksgezondheid
- Inspectie Onderwijs

Samenwerkings-/ketenzorgpartners

- Vereniging Bartiméus Sonneheerdt
- VIVIS: samenwerkingsverband van instellingen voor mensen met een visuele beperking. Gericht op bundelen van deskundigheid en gezamenlijke belangenbehartiging.
- VIVIS-SIAC samenwerkingsverband van instellingen voor mensen met een visuele beperking en instellingen voor mensen met een auditieve en communicatieve beperking. Gericht op bundelen van deskundigheid en gezamenlijke belangenbehartiging.
- KVB: Samenwerkingsverband van Bartiméus, Kalorama en Viataal gericht op gezamenlijke ondersteuning en belangenbehartiging van doofblinde cliënten
- MEE-organisaties (cliëntenbelangenbehartiging). Samenwerkingsafspraken ten aanzien van taakverdeling en expertiseoverdracht.
- Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (beleidscontacten, o.a. in verband met ontwikkeling kwaliteitskader gehandicaptenzorg).
- Vereniging Gehandicaptenzorg Utrecht. (contact in verband met uitkomsten cliëntenenquête, LSR).
- Samenwerking met diverse verwijzers zoals oogartsen, huisartsen, kinderartsen, revalidatieartsen en andere specialisten.

- Samenwerking met diverse zorgaanbieders zoals: thuiszorgorganisaties, verzorgingscentra, verpleeghuizen, Kinderdagcentra, RIAGG's, GGZ, instellingen voor mensen met een verstandelijke beperking, revalidatiecentra, ziekenhuizen, activiteitencentra.
- Bartiméus Onderwijs participeert in het landelijk AOB-Platform (uitwisseling van beleid en inhoudelijke zaken). Clusteroverleg in Midden- en Oost-Nederland (Zwolse Samenwerking en Expertise Centra) en de WEC-raad ten behoeve van netwerkvorming van speciaal onderwijs. Hogeschool Utrecht: Seminarium voor Orthopedagogiek (opleidingen speciaal onderwijs) Verder is Onderwijs lid van de PO-raad.
- UWV; kwartaaloverleggen over re-integratiecontracten met UWV.
- Stichting Fama; een re-integratiebedrijf voor mensen met een zintuiglijke beperking. Waarin Arbeidscentrum Viataal en Bartiméus participeren ten behoeve van re-integratiecontracten met UWV.
- REA College Nederland: een samenwerkingsverband van drie organisaties dat beroepsopleidingen verzorgt voor mensen met een arbeidshandicap, die geen regulier onderwijs kunnen volgen.
- De beroepsopleidingen (REA College) van Bartiméus werken samen met verscheidene ROC's in het midden en oosten van het land.
- WEC-raad; overleg via Vereniging REA College over scholing jonggehandicapten.
- De SW-voorziening Proson van Bartiméus werkt nauw samen met het SW-bedrijf de Inclusief Groep N.V. te Nunspeet.
- Stichting Inzicht, samenwerkingsverband van de gezamenlijke instellingen voor mensen met een visuele beperking, financiert samen met ZonMw wetenschappelijk onderzoek en contacten met Hogeschool Utrecht, Universiteiten Utrecht, Amsterdam en Nijmegen en Oogziekenhuis Rotterdam.

3. Bestuur, toezicht en bedrijfsvoering

3.1.1 Zorgbrede Governance Code

In 2008 werd deze code onverkort toegepast, hetgeen blijkt uit de statuten, de reglementen en de praktijk. Er zijn geen uitzonderingen geweest, die nadere uitleg behoeven.

3.1.2 Raad van bestuur

Sinds 2002 beschikt Bartiméus over een eenhoofdige raad van bestuur. Deze bestuursvorm stelt hoge eisen aan het bestuur en de inrichting van de organisatie uit het oogpunt van good governance. De bestuurder acht zich verantwoordelijk voor het functioneren van de organisatie volgens governance principes. Bestuur en inrichting van de organisatie moeten waarborgen, dat de organisatie haar tevoren vastgestelde beleid uitvoert en zichzelf corrigeert waar zaken niet goed gaan. Extern toezicht wordt in deze visie gezien als een noodzakelijke versterking van en aanvulling op de interne governance. De governance visie van Bartiméus berust op twee pijlers: het functioneren van voldoende checks en balances in de organisatie en de aanwezigheid van een open klimaat in de organisatie, waarin ieder zich toetsbaar opstelt en fouten bespreekbaar zijn.

De bestuurder is eindverantwoordelijk voor het functioneren van de gehele organisatie en is individueel verantwoordelijk voor de strategie, de beleidskaders, de aansturing van de directeuren en de stafmanagers, de externe betrekkingen en de specifieke bestuurlijke aangelegenheden. De directeuren en andere managers hebben binnen de gestelde kaders in hun eenheid beleidsautonomie. Een en ander is vastgelegd in reglementen raad van bestuur en Centraal Management Team en in de Bevoegdhedenregeling leidinggevend.

De voortgang van het beleid is onderwerp van periodieke rapportages en voortgangsbesprekingen. De controller heeft een onafhankelijke rol als toetser van beleidsplannen en beleidsresultaten. Reglementair is vastgelegd, dat hij rechtstreeks toegang heeft tot de Raad van Toezicht. Het goede functioneren van de medezeggenschapsorganen van cliënten en medewerkers wordt sterk gestimuleerd, omdat zij countervailing powers opleveren.

In het interne beleid wordt veel aandacht geschonken aan communicatie en aan open gedachtewisselingen tussen de bestuurder en de organisatie. Zo voert de bestuurder regelmatig gesprekken met willekeurige groepen medewerkers uit alle geledingen van de organisatie en dient het intranet onder meer als intern discussieplatform over beleidsmatige aangelegenheden.

De belangrijkste toezichtonderwerpen vormden in 2008 voor de raad van toezicht bekostigingskwesties (REA-instituut, extramurale dienstverlening, intramurale zorg en onderwijs), een gezamenlijk met Viataal/KEGG en Auris op te richten landelijk re-integratiebedrijf voor mensen met zintuiglijke beperkingen (in 2009 gerealiseerd), de gezamenlijk met Abrona en de Inclusief Groep geïnitieerde overname van de Sociale Werkvoorziening Zeist (in 2009 gerealiseerd), de nieuwbouwprojecten in Doorn en Zeist en Ermelo, de uitvoering van jaarplan en begroting en de moeizame verhouding met de Vereniging Bartiméus Sonneheerdt.

De raad van bestuur werd gevormd door de voorzitter mr. dr. T.A.M. Witteveen. De nevenfuncties van de voorzitter raad van bestuur zijn openbaar en vermeld op de website van de organisatie. De nevenfuncties waren in 2008:

Aan de functie gebonden

- Lid bestuur Stichting Inzicht
- Lid raad van toezicht re-integratiebedrijf Fama
- Voorzitter bestuur Rea-College Nederland

- Vice-voorzitter Vereniging Instellingen voor Visueel Gehandicapten (VIVIS)
- Lid bestuur Stichting Voedingsservice Heuvelrug

Overige nevenfuncties (met vermelding tijdsbeslag)

- Voorzitter Public Health Forum: 4 dagdelen per jaar;
- Voorzitter Curatorium Public Controllers opleiding, Vrije Universiteit; 8 dagdelen per jaar;
- Lid raad van toezicht Public Financial Management opleiding, Erasmus Universiteit Rotterdam; 2 dagdelen per jaar;
- Vice-voorzitter raad van toezicht Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis Nijmegen; 8 dagdelen per jaar;
- Lid raad van toezicht Nederlands Paramedisch Instituut; 4 dagdelen per jaar;
- Arbitrator Governancecommissie van het Scheidsgerecht Gezondheidszorg: incidenteel;
- Lid commissie Goed bestuur van de NVZD; in 2008 geen tijdsbeslag;
- Voorzitter curatorium bijzondere leerstoel public governance, Vrije Universiteit; 2 dagdelen per jaar.

Behalve de functie van vice-voorzitter raad van toezicht Canisius Wilhelmina Ziekenhuis Nijmegen zijn deze nevenfuncties onbezoldigd.

Op 8 februari 2006 werd het Reglement raad van bestuur voor de fusieorganisatie door de raad van toezicht vastgesteld.

Het beleid aangaande de bezoldiging van de raad van bestuur is gebaseerd op de adviesregeling van de NVZD.

3.1.3 Toezichthouders

De raad van toezicht houdt integraal toezicht op het beleid van de raad van bestuur en houdt toezicht op de algemene gang van zaken binnen de Stichting. Ook heeft de raad van toezicht een adviserende functie naar de raad van bestuur.

Samenstelling

De raad van toezicht werd vanaf 1 januari 2008 gevormd door:

- mevr. J.R.H. Maij-Weggen (voorzitter), Commissaris van de Koningin in de provincie Noord Brabant;
- drs. C.J.G.M. de Vet (vice-voorzitter en secretaris), lid van de hoofddirectie van de Vereniging Nederlandse Gemeenten;
- G.J. Schutte; gepensioneerd (ex-lid Tweede Kamer)
- mr. M. Peels-Nooter, advocaat bij Fasseur & Partners Advocaten te Zeist/Nieuwegein
- E. Biemond: gepensioneerd (ex bestuurder gezondheidsinstelling);
- mr. drs. L. Dijk: beleidsmedewerker Fiscale Zaken op het Ministerie van Financiën tot 1-1-2009, daarna op het ministerie van Binnenlandse Zaken;
- drs. P. van der Werf: gepensioneerd (ex regiodirecteur bankinstelling).

Profielschetsen

Een aantal toezichthouders is op basis van profielschetsen benoemd. De raad werd vanwege de fusie per 1-1-2006 uit de toen fungerende raden van toezicht van Bartiméus en Sonneheerdt samengesteld en per 1-1-2008 terug gebracht tot 7 leden, inclusief een nieuwe voorzitter. De in de raad van toezicht aanwezige deskundigheden omvatten tenminste deskundigheid op het gebied van de inhoud van het werk van de organisatie, het (zorg)beleid, management, financiën en bedrijfsvoering, cliëntenbelangen, HRM-beleid, juridische zaken en ethiek.

De raad van toezicht werkt met een algemene profielschets, die wordt gespecificeerd voor de vervulling van elke vacature die in de raad ontstaat. De raad van bestuur dient daarbij van advies. De profielschets is openbaar en voor eenieder opvraagbaar.

Onafhankelijkheid

De raad van toezicht-leden waren allen onafhankelijk, hetgeen moge blijken uit hun hier voren vermelde beroep (nevenfuncties zijn gepubliceerd op de website).

Invulling taken

De raad van toezicht vergaderde in 2008 zeven keer met de raad van bestuur; twee keer in eigen kring; een keer met het Centraal Management Team; twee keer een delegatie van de raad met een delegatie van het bestuur van de Vereniging Bartiméus Sonneheerd; een keer delegaties van de raad met delegaties van de medezeggenschapsorganen O.R. en CCR. De bestuurder was bij deze vergaderingen aanwezig met uitzondering van de eigen vergaderingen van de raad van toezicht en de vergadering met de OR en de CCR.

De toezichtagenda concentreerde zich in 2008 op de 8 toetspunten die door de bestuurder werden opgesteld. De toetspunten betreffen die thema's waarbij sprake is van een grote bestuurlijke betrokkenheid c.q. een bijzondere bestuurlijke verantwoordelijkheid. Het merendeel van de toetspunten is ontleend aan de corporate doelen 2008, opgenomen in het jaarplan van de organisatie. Over de realisatie van deze punten wordt elders in dit document verslag gedaan.

Voor 2008 werden 8 toetspunten in overleg met de raad van toezicht vastgesteld.

Daarop werden de volgende resultaten behaald:

Toetspunt 1. Positionering in de branche: op een aantal belangrijke onderwerpen zoals de bekostigingsdossiers en Inzicht, werden goede resultaten behaald. Ook met de VGN is er een goed samenspel geweest.

Toetspunt 2. Relatie met de vereniging: deze kan nog worden verbeterd, over de belangrijkste onderwerpen werd nog geen overeenstemming bereikt.

Toetspunt 3. Nieuwbouw: de vergunningverlening door VWS is rond. Het definitief ontwerp voor Zeist en Doorn is gereed. In Ermelo werd het Combgebouw geopend en de zorgappartementen zijn klaar. Plannen voor het Henriëtte van Heemstrahuis en een verpleeghuisfunctie zijn in ontwikkeling. In Lochem is de nieuwe school in aanbouw.

Toetspunt 4. Continuïteit in arbeidsactiviteiten: hier is veel bestuurlijke aandacht naar uitgegaan. Dit heeft op alle drie de onderdelen - vakopleiding, arbeidsre-integratie - activiteiten en de sociale werkvoorziening - tot een goed resultaat geleid. Intern werd de relatie tussen onderwijs en werken versterkt.

Toetspunt 5. Adequate bekostiging intramuraal en extramuraal: door de branche is stevig onderhandeld over de nieuwe bekostiging. Hoewel we eind 2008 nog niet geheel weten wat het gaat worden, kan wel geconcludeerd worden dat we zowel voor intra- als extramuraal een gunstige 'status aparte' hebben weten te bereiken voor onze branche. Intern is de organisatie voorbereid op de nieuwe intra- en extramurale systematiek.

Toetspunt 6. Expertiseorganisatie: Het beleid ten aanzien van de ontwikkeling naar een expertiseorganisatie is eind 2007 vastgelegd in de nota Om cliënt en doelgroep. In het eerste kwartaal is draagvlak gecreëerd in de organisatie voor het in de nota beschreven gedachtegoed, vervolgens is een structuur uitgelijnd om de beoogde doelstellingen op de vier niveaus te bereiken. De realisatie werd echter vertraagd door het uitblijven van financiering door de Vereniging. Uiteindelijk is in de loop van het jaar besloten de kennisstructuur toch in te richten en deze staat nu - eind 2008 - stevig. Er is een keuze gemaakt voor vijf speerpunten ten aanzien van maatschappelijke projecten, waarop ook eerste activiteiten worden ondernomen. In de visievorming en uitvoering is dit duidelijk voor Bartiméus nog het minst bekende terrein. Er is dan ook aanleiding voor de maatschappelijke projecten in de loop van 2009 een tussenevaluatie te plannen. Tevens werd een keuze

gemaakt voor vijf onderzoekslijnen waarop wij ons de komende jaren willen richten. Voor Inzicht werd bereikt dat voor een aantal jaren de continuïteit is gewaarborgd.

Toetspunt 7. Maatschappelijk debat: de bestuurder is minder zelf in de publiciteit getreden dan begin 2008 werd beoogd. Wel werd een belangrijke stap gezet met het verschijnen van het magazine IRIS: een opiniërend blad voor beleidsmakers en andere stakeholders in het maatschappelijk debat. Daarmee is meer gezorgd dat de discussie op gang komt dan dat de bestuurder zich zelf in de discussie mengt.

Toetspunt 8. Een open en positief klimaat in de organisatie: de ondernemingsraad laat zich in positieve bewoordingen uit over de ontwikkeling binnen de organisatie. Ook de integratie van Bartiméus en Sonneheerdt wordt alom positief beoordeeld.

De bestuurder zelf stelt zich open op naar medewerkers en wordt dan ook regelmatig zelf – persoonlijk of via de mail - benaderd over de meest uiteenlopende kwesties. Deze worden ook altijd door de bestuurder persoonlijk beantwoord.

Zowel de agenda van het overleg tussen de raad van toezicht en de bestuurder als de thematische besprekingen met het Centraal managementteam, de werkbezoeken en de commissievergaderingen werden in het bijzonder rond deze thema's ingevuld.

De raad van toezicht verleende in 2008 goedkeuring aan:

- het door de Remuneratiecommissie voorgestelde honoreringsvoorstel voor de bestuurder en de raad van toezicht in 2008;
- het jaarverslag en de jaarrekening 2007;
- de intentie tot het samen met de Inclusief Groep oprichten van een BV Proson (te realiseren in 2010);
- het samen met Abrona en de Inclusief Groep oprichten van BIGA BV (overname Sociale Werkvoorziening in Zeist);
- handelingsruimte voor de bestuurder tot maximaal 50 miljoen euro voor het aangaan van verplichtingen voor rente-instrumenten in het kader van de investeringen van de nieuwbouw;
- het jaarplan 2009, inclusief begroting.

In het kader van de klankbordfunctie van de raad werd ondermeer gesproken over nieuwbouwaangelegenheden, de strategie (visie, externe factoren, etc.), de REA – problematiek, de relatie met de Vereniging Bartiméus Sonneheerdt, de ontwikkeling van Bartiméus tot expertiseorganisatie, de opzegging door Bartiméus van de zorgovereenkomst met een cliënte en aangelegenheden van identiteit en ethiek.

De raad van toezicht werd periodiek geïnformeerd conform informatieprotocol en via de inhoudelijke en financiële kwartaalrapportages.

De strategie en de risico's, verbonden aan de activiteiten van de organisatie, vormden regelmatig onderwerp van gesprek in de RvT-Financiële Commissievergaderingen, de raad van bestuur/raad van toezicht-vergaderingen en bijeenkomsten van de raad van bestuur/raad van toezicht met het Centraal Management Team.

De interne beheersings- en controlesystemen werden regelmatig besproken in de RvT-Financiële Commissievergaderingen en twee keer met de daarbij aanwezige externe accountant.

De raad van toezicht had in 2008 drie commissies:

1. De Financiële Commissie.

Deze bestond in 2008 uit de heren E. Biemond (voorzitter), drs. P. van der Werf, mevr. mr. M. Peels-Nooter.

De Financiële Commissie heeft tot taak de besluitvorming van de raad op financieel gebied voor te bereiden en als klankbord te fungeren voor de raad van bestuur op financieel gebied.

De Financiële Commissie vergaderde in 2008 zes keer met de raad van bestuur over de begroting, de voortgangsrapportages en de jaarstukken van de organisatie, het beleid inzake risicobeheersing en risicomangement, de rapportages van de externe accountant, de financiële situatie van de Stichting Voedingsservice Heuvelrug, de overname van de Sociale Werkvoorziening Zeist en andere financiële aangelegenheden. De verslagen van de commissie worden, al dan niet voorzien van een advies, toegezonden aan de raad van toezicht.

2. De Commissie Identiteit en Ethiek.

De RvT-commissie Identiteit en Ethiek bestond in 2008 uit de heren G.J. Schutte (voorzitter), drs. C.J.G.M. de Vet, mr. drs. L. Dijk.

De commissie heeft tot taak de besluitvorming van de raad voor te bereiden en vervult tevens een klankbordfunctie voor de raad van bestuur en adviseert deze gevraagd en ongevraagd in kwesties, die een ethisch- of identiteitsaspect raken. De commissie rapporteert aan de raad van toezicht via het toezenden van de verslagen van de commissievergaderingen.

De Commissie Identiteit en Ethiek kwam in 2008 een keer bijeen en discussieerde uitvoerig over het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

3. De Remuneratiecommissie

Deze commissie bestond in 2008 uit mevrouw J.R.H. Maij-Weggen, de heer E. Biemond en de heer drs. C.J.G.M. de Vet.

Het overleg met de externe accountant

De accountant was een keer aanwezig bij de vergadering van de Financiële Commissie ter bespreking van de managementletter en de financiële jaarstukken.

De accountant was een keer aanwezig bij de raad van toezichtvergadering, waarin de jaarstukken werden vastgesteld.

Beoordeling functioneren raad van bestuur

De raad van toezicht beoordeelt periodiek het functioneren van de raad van bestuur:

- Eenmaal per jaar door middel van een functioneringsgesprek van de bestuurder met de Remuneratiecommissie van de raad van toezicht, mede op basis van een schriftelijke zelfevaluatie van de bestuurder, welk gesprek vervolgens wordt besproken met de gehele raad van toezicht.
- Eenmaal per jaar door middel van het bespreken van de voortgang in de door de raad van toezicht vastgestelde toetspunten (zie boven).

De raad concludeert, dat de raad van bestuur op hoofdlijnen heeft voldaan aan de vooraf afgesproken toetspunten van beleid. De raad beoordeelt het functioneren van de bestuurder positief en verleent hem décharge voor het gevoerde financieel beleid en beheer.

Bezoldiging toezichthouders.

De leden van de raad van toezicht ontvingen in 2008 de volgende bezoldiging:

- a. een vaste honorering (honorarium naar functie)
- b. een vergoeding voor werkelijk gemaakte (on)kosten
- c. een budget kwaliteit en deskundigheidsbevordering

Ad a: de bedragen zijn:

- voor de voorzitter €10.000 euro per jaar;
- voor de vice-voorzitter/secretaris en de voorzitter van de Financiële Commissie € 7500 euro per jaar;
- voor de overige leden € 5000 per jaar.

Ad c: ten aanzien van het budget kwaliteit en deskundigheidsbevordering is in de raad van toezicht-vergadering besloten een bedrag te reserveren van € 5000.

Zelfevaluatie raad van toezicht

Door de raad van toezicht werd een bijeenkomst georganiseerd waarin de werkwijze van de raad centraal stond in het perspectief van de kwaliteit van toezicht op de instelling.

Bij dit gesprek werd gebruik gemaakt van de leidraad "toetsing van toezicht"; opgesteld door de Nederlandse Vereniging van Toezichthouders in Zorginstellingen.

De onderwerpen uit de leidraad vormden het vertrekpunt voor de reflectie.

Zowel de compleet andere zorgomgeving, ontstaan door nieuwe financieringssystemen en nieuwe regelgeving als de vele ontwikkelingen binnen de instelling door grote bouwprojecten en samenwerkingsvormen met andere instellingen kregen in dit gesprek aandacht in de context of de raad van toezicht adequaat functioneert. Afstand en betrokkenheid ten opzichte van de instelling vormden in dat kader de rode draad van de gedachtewisseling.

De samenwerkingsrelatie met de bestuurder kreeg aandacht in de context van het gesprek tussen de remuneratiecommissie en de bestuurder dat later zou plaats vinden. Te midden van veel maatschappelijke discussie over toezicht in zorginstellingen werd aandacht geschonken aan het model van de eenhoofdige bestuurder en hoe de raad zijn verantwoordelijkheid bij toezicht heeft vormgegeven.

Vanuit de raad werd de wenselijkheid naar voren gebracht om intensiever een beeld te kunnen vormen over de kwaliteit van zorg binnen de instelling; daarvoor zal het werkveld van de commissie identiteit en ethiek in 2009 worden uitgebreid. Ook werd stil gestaan bij het samenspel tussen de financiële commissie en de raad; gelet op de veelheid van majeure ontwikkelingen werd afgesproken ook vooral binnen de plenaire raad de grote ontwikkelingen te delen.

In het gesprek werd aandacht geschonken aan de kwaliteit van de samenwerking en de communicatie binnen de raad; de wenselijkheid kwam naar voren om in 2009 de betrokkenheid te vergroten door ook een informele bijeenkomst te organiseren.

3.2 Bedrijfsvoering

Centraal bij de aansturing en bewaking van de activiteiten van Bartiméus staat de planning- en controlcyclus (P&C-cyclus). In deze cyclus worden de plannen uitgewerkt en de taakuitvoering wordt vervolgens zodanig beheerst dat de vastgestelde doelstellingen zo effectief en efficiënt mogelijk worden gerealiseerd. Deze beheersing vindt plaats op basis van drie processen: waarneming (monitoring), beoordeling en bijsturing. Een goed functionerend P&C-instrumentarium draagt bij aan de effectiviteit van een organisatie en is daarmee een onlosmakelijk onderdeel van de organisatie in zijn geheel en zijn omgeving. Om een goed resultaat conform planning te bereiken is het van belang dat het proces goed is ingericht en zorgvuldig wordt uitgevoerd. Hiervoor is een gedegen administratieve organisatie gewenst. Deze omvat het verzamelen en rapporteren van informatie op een betrouwbare en tijdige wijze.

Planning en controlcyclus

De planning en controlcyclus is het belangrijkste besturings- en controlesysteem binnen Bartiméus. Er wordt in het voorjaar gestart met een bijeenkomst van het Centraal Management Team (CMT) waarin in grote lijnen het strategisch meerjarenbeleidsplan (Creatief Solidair; 2006-2010) wordt besproken.

Dit plan dient als referentiekader voor de beleidsontwikkeling. In de eerste helft van het jaar worden op basis van de voortgang van het strategisch plan en de actuele ontwikkelingen een beperkt aantal speerpunten voor het komende jaar benoemd. Deze speerpunten kunnen zowel een collectief als een sectorspecifiek karakter hebben. Samen met de financiële kaders worden deze speerpunten verwoord in een kaderbrief die door de raad van bestuur rond de zomer verzonden wordt naar de sectoren. De kaderbrief wordt ook ter beschikking gesteld aan de raad van toezicht en de medezeggenschapsorganen. In het najaar worden de ingediende jaarplannen en begrotingen van de sectoren door en namens de bestuurder beoordeeld. Na het vaststellen van de onderlinge samenhang binnen het CMT wordt het jaarplan met begroting, na vaststelling door de bestuurder, ter advisering aangeboden aan de financiële commissie van de raad van toezicht. Het jaarplan wordt goedgekeurd door de raad van toezicht.

Gedurende het jaar wordt het jaarplan als uitgangspunt genomen voor de beheersing (control) van de voortgang. Maandelijks worden financiële en personele gegevens alsmede productiecijfers verstrekt. Eenmaal per kwartaal wordt een managementrapportage opgesteld door de directie met daarin de voortgang op de speerpunten, de Balanced Score Card, een (financiële) analyse en een eigen oordeel. Deze voortgangsrapportage vormt samen met de analyse van de controller de basis van een gesprek tussen de bestuurder en de sectordirectie. Binnen het besturingsmodel opereert de controller in een onafhankelijke rol. Bij afwijkingen van het plan worden tussen de bestuurder en de directie nadere afspraken gemaakt. De rapportages van de sectoren, alsmede het verslag van de voortgangsgesprekken worden besproken in de financiële commissie van de raad van toezicht. De gehele rapportage, aangevuld met een advies van de financiële commissie wordt aangeboden ter bespreking aan de raad van toezicht. De kwartaalrapportage van de organisatie wordt via het intranet ook aan de medewerkers kenbaar gemaakt.

Een vergelijkbare cyclus wordt toegepast tussen de directie en de clustermanagers. Per sector wordt een rapportage gemaakt met daarin de analyses per cluster.

Administratieve organisatie (AO) en Interne controle (IC)

Uit de managementletter van de accountant blijkt dat de beheersing van de organisatie gedurende 2008 van voldoende tot goed niveau is. Opmerkingen uit eerdere jaren zijn inmiddels opgepakt en de betreffende punten verbeterd. De organisatie scoort relatief goed op de verschillende aspecten van de bedrijfsvoering (het zogenaamde controlweb).

Er zijn grofweg twee aandachtspunten te onderscheiden, namelijk de managementinformatie en de productieregistratie.

In 2008 werd gewerkt aan een verbetering van de managementinformatie. In het jaarplan 2008 is een Balanced Score Card (BSC) voor de gehele organisatie opgesteld en zijn de BSC's van de sectoren aangepast. Hierbij is veel aandacht uitgegaan naar het SMART maken van de doelen en uitkomsten. Verder is de structuur van de jaardoelen zodanig aangepast dat betere vergelijking tussen de sectoren mogelijk is. Er is gestart met de implementatie van een elektronisch cliëntendossier. Tenslotte is een begin gemaakt met de implementatie van een risicomangementinstrument (zie hieronder). Met al deze maatregelen zijn we in de toekomst nog beter in staat tot het geven van sturing aan de organisatie.

Mede door de implementatie van een nieuw systeem voor de productieregistratie (Iris) in 2009 zijn de ontwikkelingen hier enigszins getemporiseerd. De interne controle op de productieregistratie is wel opgevoerd. In 2008 zijn er ieder kwartaal audits op de productieregistratie uitgevoerd. Vanaf 2009 wordt gewerkt met een nieuw registratiesysteem dat moet zorgen voor meer preventieve geautomatiseerde beheersingsmaatregelen, wat veel handmatig correctiewerk moet voorkomen. Met de accountant vindt hierover nog afstemming plaats.

De plannen en de voortgang worden periodiek besproken in de financiële commissie van de raad van toezicht, waaraan de bestuurder en de controller deelnemen. De kwaliteit van de voortgangsrapportage en de algemene voortgang wordt hierin geanalyseerd.

Risico's en onzekerheden

Bartiméus heeft in 2008 de gestructureerde aanpak van risico's verder vormgegeven. Gekoppeld aan de managementinformatie worden de grootste risico's inzichtelijk gemaakt, inclusief de beheersingsmaatregelen. Tevens wordt een prognose aangegeven van de ontwikkeling van de risico's. Onderstaand worden de belangrijkste (financiële) risico's beschreven.

Bartiméus wil in de periode 2008-2011 een expertise organisatie worden. Er zijn tussentijdse doelen vastgesteld en er wordt ieder kwartaal gemonitord in hoeverre de organisatie op schema ligt. De belangrijkste risico's voor de organisatie zijn imago-verlies, minder instroom cliënten, verlies aan kwaliteit en een moeilijker positie op de arbeidsmarkt.

De wijziging van de extramurale bekostiging per 2009 is het grootste financiële risico. Dit proces moet zeer goed worden uitgevoerd, in samenwerking met de andere zintuiglijke organisaties. Immers, hiermee leggen we ons vast voor meerdere jaren. Op korte termijn speelt de problematiek van de lumpsum; een vast bedrag dat wordt ontvangen, vooral voor het dekken van onze expertisecosten. Verdere vergroting van de efficiency door het percentage directe uren te verhogen en de kosten te verlagen, stond ook in 2008 centraal. Hierbij moet vooral gedacht worden aan overhead (management, secretariële ondersteuning) en huisvesting. De implementatie van het project Perspectief, waarmee wordt beoogd de werkprocessen efficiënter te laten verlopen via Business Process Redesign (BPR), zal hieraan een belangrijke bijdrage moeten leveren. Verdere verhoging van de productie in absolute zin, door bijvoorbeeld met meer Zorgkantoren te contracteren, verloopt vooralsnog uiterst moeizaam.

Ook de intramurale bekostiging wijzigt per 2009 door de introductie van zorgzwaartepakketten (ZZP). Hoewel dit systeem de transparantie bevordert, gaat dit wel gepaard met herverdeling tussen de verschillende instellingen. Dit is een eerste risico. Verder heeft het systeem van ZZP's grote gevolgen voor de bedrijfsvoering door de volledige koppeling van het budget aan de cliënt. In 2008 zijn daarvoor de nodige passende maatregelen genomen. Vooral het op peil houden van de productie en de flexibele inzet van personeel zijn van groot belang om de risico's te beheersen. Daarnaast is de communicatie naar cliënten en medewerkers van groot belang.

Bartiméus is ver gevorderd met de nieuwbouwplannen voor Zeist en Doorn waarmee volledige vervanging van de huidige bouw wordt gerealiseerd. Het gaat hier om een totale investering van ca. € 100 miljoen. In Ermelo zijn met de woningstichting De Groene Zoom appartementen ontwikkeld en zijn er tevens plannen voor een verpleegunit. Gelet op de onzekerheid die er bestaat met betrekking tot de toekomstige bekostiging van vastgoed, kan gesteld worden dat hier aanzienlijke risico's worden gelopen. Voor de bedrijfsvoering heeft dit tot gevolg dat de projecten extra nauwkeurig worden gemonitord en dat planning en

control is ingebed in de nieuwbouwprojecten. Verder is bij de beheersing van risico's gebruik gemaakt van twee proefwoningen. De evaluatie van deze proefwoningen is onder meer van belang voor een inschatting van de toekomstige exploitatie.

De kredietcrisis heeft het risico van de nieuwbouw aanzienlijk vergroot. Om dit risico in te perken heeft Bartiméus zich laten ondersteunen door externe adviseurs, teneinde onze wensen richting de banken beter te kunnen onderbouwen. Daarnaast is er, gezamenlijk met KPMG, een zeer compleet businessplan opgesteld, dat zowel richting banken als richting raad van toezicht de gevolgen van de investeringen in kaart brengt.

Bij de sector Werken is ook sprake van een risico in de financiering. Het ministerie stuurt op een geheel variabele bekostiging van de opleidingen, hetgeen voor de doelgroep van Bartiméus niet haalbaar is. Het risico wordt mogelijk vermeden door de lobby richting Tweede Kamer. Dit heeft vooralsnog geresulteerd in een amendement, waarin aan de REA scholingsinstituten een bedrag van €2,5 miljoen beschikbaar wordt gesteld. Het is echter nog steeds niet duidelijk in welke vorm dit ter beschikking wordt gesteld. Er is vanaf 2008 intensiever gewerkt in REA-verband.

Risico's en control bij samenwerkingsverbanden

Bartiméus neemt deel aan een aantal samenwerkingsverbanden. In iedere samenwerkingsrelatie waaraan Bartiméus actief deelneemt, is de bestuurder of een directielid verantwoordelijk en actief betrokken. Met ingang van 2008 worden jaarlijks de samenwerkingsverbanden getoetst. Systematisch wordt in samenwerking met onze juridisch adviseur onderzocht hoe de risico's zich ontwikkelen, met name op de aspecten toezicht en control.

Bartiméus loopt een beperkt risico in de samenwerking binnen Bartiméus Dolmans Activiteiten BV. Het voordeel van deze samenwerking weegt royaal op tegen het risico. Het betreft activiteiten die overzichtelijk zijn met slechts twee betrokken partners.

Bartiméus loopt een risico binnen de Stichting Voedingsservice Heuvelrug (SVH). De aanloopverliezen zijn voor rekening van de beide partners, evenals de te verwachten toekomstige positieve resultaten. De verwachte omslag heeft helaas in 2008 niet plaatsgevonden. Het verlies is wel verminderd ten opzichte van 2007. Hoofdoorzaak van het verlies is de teruglopende omzet vanuit Bartiméus. Er wordt intensief gewerkt aan acquisitie. Voor 2009 wordt met een aantal nieuwe klanten een positief resultaat verwacht. De beide bestuurders van Bartiméus en Abrona vormen het bestuur van de SVH.

Met Stichting Bartiméus Accessibility is afgesproken dat de bedrijfsvoering nauwer wordt aangesloten op die van Bartiméus. Daarmee kan een strakkere sturing worden gerealiseerd. De bedrijfsvoering en het inzicht in de kosten is in 2008 aanmerkelijk verbeterd. Er is voor het eerst een positief resultaat gerealiseerd. Er zijn inmiddels afspraken gemaakt om de schuld aan Bartiméus af te bouwen. Door de benoeming van een voorzitter en penningmeester vanuit Bartiméus wordt de deelname in Stichting Bartiméus Accessibility vormgegeven.

Bij de deelname in de Stichting Fama was het risico in 2008 beperkt. Bartiméus draagt bij in de vaste kosten van Fama, bestaande uit directie en beperkte ondersteuning. De deelnemers krijgen de vergoeding voor de levering van diensten doorgestuurd. De Raad van Bestuur heeft zitting in de Raad van Toezicht van Fama. In 2008 is een intensievere vorm van samenwerking in een gezamenlijke organisatie Werkpad voorbereid. Er wordt vanaf 2009 een BV opgericht waarin naast Bartiméus ook de KeggViataalGroep en Auris deelnemen. Iedere partij participeert voor een derde deel. Hiermee neemt het risico voor Bartiméus toe.

Ook bij het REA College Nederland is het risico beperkt. De constructie is vergelijkbaar met die van Fama gedurende 2008, met dien verstande dat de vaste kosten slechts betrekking hebben op coördinatie en administratieve ondersteuning.

Voor Proson stond ook in 2008, door de gewijzigde wetgeving en de opstelling van de gemeenten, de zelfstandigheid en (de vormgeving van) de samenwerking met de Inclusief Groep centraal. Inmiddels is besloten dat Proson per 2010 wordt ondergebracht in een BV, waarin naast Bartiméus ook de Inclusief Groep participeert. Het risico voor Bartiméus wordt hiermee verminderd.

Verder is per 1 januari 2009 de Sociale Werkvoorziening Zeist (SWZ) overgenomen, gezamenlijk met Abrona en de Inclusief Groep. We willen hiermee meer cliënten bedienen en onze activiteiten verder uitbreiden. Hier zijn uiteraard wel risico's aan verbonden.

3.3 Cliëntenraad

Bartiméus heeft één centrale cliëntenraad en twee decentrale cliëntenraden. De belangen van de leerlingen van Onderwijs worden behartigd door de medezeggenschapsraad. Opleiding & Arbeid heeft een cursistenraad en Proson heeft een onderdelencommissie.

Centrale cliëntenraad

De centrale cliëntenraad wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris (12 uur per week) en een coach (in 2008 gemiddeld 4 uur per week). Er wordt jaarlijks budget ter beschikking gesteld aan de raad, onder andere voor scholing en ondersteuning door Cliëntenbelang Utrecht.

In 2008 werd aan de centrale cliëntenraad advies gevraagd over: het klachtenbeleid en de klachtenregelingen, verzelfstandiging van de afdeling Huisvesting, de aansluiting tussen de sectoren Onderwijs en Werken, de overname van de Sociale Werkvoorziening Zeist en de intentieverklaring m.b.t. Proson.

De adviezen van de centrale cliëntenraad en de andere medezeggenschapsorganen zijn betrokken bij de verdere uitwerking van het beleid ten aanzien van genoemde onderwerpen.

Daarnaast waren in 2008 de voornaamste gespreksonderwerpen tussen centrale cliëntenraad en raad van bestuur: jaarplan en jaarrekening, veiligheid, strategisch huisvestingsplan, nieuwbouw, jaardocument 2007, kwartaalrapportages, wijziging bankrelatie, het versterken van de cliëntenmedezeggenschap.

De CCR was in 2008 niet voltallig: de afvaardiging vanuit onderwijs werd niet gerealiseerd. Voor 2009 zijn hier aanvullende afspraken over gemaakt.

Cliëntenraad Wonen

De sectorraad wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris en cliëntencoaches. De raad heeft een eigen begroting met mogelijkheden voor studie, advies, ondersteuning en vergaderen. De sectorraad wordt actief betrokken bij het beleid van de sector. In 2008 zijn meerdere adviesaanvragen besproken, waaronder het jaarplan, interne beroepsprocedure nieuwbouw Doorn en procedure groepsrekening. De adviezen van de cliënten hebben geleid tot bijstelling van de plannen. De cliëntenraad heeft actief meegedacht over verschillende zaken zoals het thema driehoek en het plan van aanpak naar aanleiding van de cliëntenbenchmark. De sectordirecteur heeft regulier overleg met de sectorraad en een lid van de cliëntenraad participeert in sollicitatiecommissies en in een landelijk project van Vilans (vrijheidsbeperkende maatregelen).

Cliënten van het cluster dagbesteding (Werken) participeren in de cliëntenraad Wonen. Een afvaardiging van de cliëntenraad Wonen is lid van de centrale cliëntenraad.

Cliëntenraad Dienstverlening

De cliëntenraad heeft een eigen budget met mogelijkheden voor studie, advies en ondersteuning. De ambtelijk secretaris is budgethouder.

De cliëntenraad wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris; deze heeft een dienstverband van 16 uur.

De cliëntenraad adviseerde in 2008 over het jaarplan en de begroting van de sector. Daarnaast waren belangrijke issues de invoering van het elektronisch cliëntdossier en de nieuwe manier van werken binnen de sector: 'Perspectief!'. De cliëntenraad werd vanaf het begin betrokken bij beide beleidszaken.

De cliëntenraad besprak de nota: 'Om cliënt en doelgroep' in aanwezigheid van de beleidsmedewerker en de daaruit voortvloeiende aanbevelingen, ongevraagde adviezen, worden zoveel mogelijk in verwerkt in de processen. Zo leest de cliëntenraad bijv. mee in de nieuwe beschrijving van de producten.

Een afvaardiging van de cliëntenraad Dienstverlening is lid van de centrale cliëntenraad.

Onderdelencommissie

Voor de medewerkers van de sociale werkvoorziening is een aparte onderdelencommissie die valt onder de ondernemingsraad van Bartiméus.

Cursistenraad

Er is een cursistenraad: elke 6 weken heeft een delegatie van cursisten overleg met de directeur Werken. Onderwerpen zijn de kwaliteit van dienstverlening, vervoer en pensioenvoorziening, de cursistenraadpleging, de toekomst en beleid t.a.v. REA College etc. Waar mogelijk worden adviezen en verbetersuggesties verwerkt in dagelijkse activiteiten en het jaarplan. Cursisten hebben daarnaast een aandeel geleverd in de lobby naar het ministerie.

Medezeggenschapsraad

In het jaar 2008 is er door de MR advies uitgebracht over of ingestemd met de volgende stukken: jaarplan 2008, aansluiting onderwijs en werken, klachtenreglementen, vakantierooster 2008-2009, schoolgids 2008-2009, ouderbijdrage, reiskostenvergoeding dienstreizen, pilot vervangingsfonds, pilot gewijzigde schooltijden op vrijdag, benoeming directeur onderwijs.

Er is advies ingewonnen bij het CNV over de normjaartaak en het taakbeleid.

Er is een studiedag gehouden onder leiding van Anton Duijn van het CNV met als thema 'De bevoegdheden en het functioneren van de MR'.

De MR heeft dit jaar geen gebruik gemaakt van de geschillencommissie.

Commissie van Vertrouwenslieden

Bartiméus is aangesloten bij de Landelijke Commissie voor Vertrouwenslieden Gehandicaptenzorg. De sector Onderwijs is daarnaast aangesloten bij de landelijke vertrouwenscommissie voor Onderwijs.

4. Beleid, inspanningen en prestaties

4.1 Meerjarenplan

Missie

Bartiméus verwoordt zijn missie als volgt: als leven, leren, werken met een visuele beperking tot vragen leidt, is Bartiméus beschikbaar voor een passend, persoonlijk en professioneel antwoord.

Strategisch meerjarenbeleid

Het strategisch meerjarenbeleid is vastgelegd in de notitie: Creatief Solidair, voortrollend strategisch programma Bartiméus Sonneheerdt 2006 - 2010.

In Creatief Solidair worden allereerst onze mensvisie, de visie op ondersteuning en op de samenleving en de betekenis van de christelijke identiteit van Bartiméus verwoord.

De omgeving waarbinnen wij onze visie en missie vormgeven is turbulent. In toenemende mate worden hoge eisen gesteld door cliënten, door toezichthouders, door contractpartijen, door financiers, door overheden en door de media. Om niet te vervallen in reactief beleid, maar juist proactief op ontwikkelingen te kunnen inspelen, hebben wij geprobeerd deze ontwikkelingen te duiden in een aantal relevante externe tendenties. In steekwoorden samengevat gaat het om:

- Ontwikkelingen op het gebied van vermaatschappelijking
- Kwaliteit van leven
- Toename van de vraag
- Integrale benadering van ondersteuningsvragen op diverse levensterreinen
- Tanende solidariteit
- Efficiency
- Overheidsbeleid onder andere ten aanzien van financieringssystemen
- Internationalisering.

Als kernelementen in het profiel van de organisatie worden benoemd: de keuze om een *categorale* organisatie te blijven, een *last resort* functie te willen vervullen voor mensen die vanwege de ernst van hun beperkingen een complexe zorgbehoefte hebben en de ambitie uit te groeien tot een expertiseorganisatie met een maatschappelijke functie.

Strategische speerpunten

Op basis van de visie op onze functie, het beeld van de ontwikkelingen om ons heen en onze ambities zijn zes strategische speerpunten gedefinieerd. Daarmee beogen wij enerzijds nog beter tegemoet te komen aan de behoeften van onze cliënten en anderzijds de positie van mensen met een visuele beperking in onze samenleving te verbeteren. Deze speerpunten zijn:

1. Expertisefunctie. De organisatie groeit van categorale dienstverlener uit tot expertiseorganisatie.
2. Aanpassing van ons aanbod. Vermaatschappelijking en levensloop perspectief dwingen tot vernieuwing van aanbod. Onder andere op het gebied van dagbestedings- en vrijetijdsactiviteiten voor ouderen, begeleid zelfstandig wonen en toeleiding naar arbeid, werkplekaanpassingen, facilitering van lotgenotencontacten, begeleiding bij sport, recreatie en cultuur.
3. Samenwerking. Wij kunnen onze doelen en ambities niet zonder verbindingen met anderen realiseren. Binnen onze eigen sector, van organisaties voor zintuiglijk gehandicapten, achten wij intensieve samenwerking tussen de organisaties van wezenlijk belang. Samenwerking zoeken wij ook met de cliëntenorganisaties en met organisaties en instanties die van onze expertise gebruik willen maken om mensen met een visuele beperking beter van dienst te kunnen zijn.

4. Verandering van de samenleving. Wij willen de samenleving toegankelijker maken voor mensen met een visuele beperking. Waar nodig zoeken wij bij deze activiteiten samenwerking met cliëntenorganisaties en gelijkgezinde organisaties.
5. Een sterke, homogene en efficiënte organisatie. Alleen een sterke organisatie slaagt erin categoriaal te blijven en haar ambities te halen.
6. Investeren in medewerkers. Medewerkers zijn het kapitaal van onze organisatie. Zij renderen beter naarmate meer in hen wordt geïnvesteerd. De organisatie wil medewerkers ruimte en kansen bieden zich in hun vak verder te bekwamen en daarmee ook bij te dragen aan onderzoek en innovatie.

Jaarlijks nemen wij deze hoofdlijnen als vertrekpunt van onze jaarplancyclus. Daarbij iken wij telkens onze strategie, bepalen welke accenten in het komende jaar gelegd moeten worden en werken vervolgens onze concrete beleidsplannen uit. Zo geven wij aan dit strategisch plan een voortrollend karakter waardoor het richting geeft zonder een knellend keurslijf te zijn.

4.2 Algemeen beleid

Bartiméus heeft voor 2008 twee speerpunten geformuleerd:

1. Bouwen aan de expertiseorganisatie
2. Werken aan een sterke, homogene organisatie.

Bouwen aan de expertiseorganisatie

Bartiméus wil de komende jaren toegroeien naar een expertiseorganisatie. De visie van Bartiméus op de expertisefunctie is neergelegd in de beleidsnota *Om cliënt en doelgroep* (nov. 2007). Om deze ambitie te realiseren is een kennisprogramma geformuleerd op vier onderscheiden elementen: toerusten van medewerkers, kennis delen en toepassen, kennis ontwikkelen en kennis extern overdragen en vermarkten.

Toerusten van medewerkers: professionele profilering

Omdat onze categorale expertise aantoonbaar moet zijn in alle facetten van ons werk en in onze bejegening, volgen nieuwe medewerkers van Bartiméus een korte inwerkmodule om kennis te maken met de consequenties van een visuele beperking. Nieuwe medewerkers die een functie gaan vervullen in het primaire proces volgen daarnaast een meer uitgebreid inwerkprogramma, dat gebaseerd is op de competentieprofielen van medewerkers.

In 2008 werden de volgende resultaten bereikt:

Er is een inwerkmodule 'kennismaking visuele beperking' ontwikkeld. Medewerkers en stagiaires volgen binnen twee maanden na aanstelling de basis inwerkmodule.

Bij de sectoren Onderwijs en Werken zijn de benodigde competenties per functie beschreven, bij de sectoren Wonen en Dienstverlening is het proces van competentiebeschrijvingen nog gaande. Ook is voortgang geboekt in het in kaart brengen van welke scholing per functie nodig is en verplicht in het kader van de basis inwerkmodule. Op basis van de opleidingsprogramma's van de sectoren, ontwikkelt de afdeling Opleidingen nu een curriculum m.b.t. de categorale kennis. Minimaal één functiegroep per sector werd door middel van bijscholing toegerust op de categorale basiskennis. Implementatie van de ICF-systematiek in de behandelfase loopt door in 2009.

Kennis delen en toepassen

In onze organisatie is een schat aan expertise aanwezig. Voor de klant is echter maatgevend of die kennis op het juiste moment bij de juiste medewerker is. Dat is de belangrijkste reden om als organisatie te investeren in het delen en toepassen van de aanwezige kennis.

In 2008 werden de volgende resultaten bereikt:

De sectoren Wonen, Dienstverlening en Werken maakten een plan van aanpak voor het vormgeven van kennismanagement. De sector Onderwijs zal dit in 2009 doen.

Iedere sector heeft een kenniscoördinator aangesteld. De kenniscoördinatoren hebben een taak in zowel de expertise-ontwikkeling binnen de eigen sector als organisatiebreed. Zij vormen het scharnierpunt in de interne kennisdeling. De kenniscoördinatoren komen vanaf september maandelijks bij elkaar en werken volgens een jaaragenda.

De volgende doelstellingen werden niet gerealiseerd:

De bijdrage van medewerkers aan interne kennisdeling maakt nog geen onderdeel uit van POP-gesprekken. De vormgeving van de POP-gesprekken is nog onderwerp van gesprek en krijgt een vervolg in 2009.

Er heeft in 2008 geen organisatiebrede kennisdag plaatsgevonden. In 2009 wordt besloten of de kennisdag doorgang vindt en zo ja in welke vorm.

Kennis ontwikkelen: onderzoek en innovatie

Ideeën over kennisvermeerdering en innovatie komen voort uit zowel de vraag van de cliënt, als veranderende professionele inzichten als maatschappelijke ontwikkelingen. Bartiméus heeft daarbij de ambitie evidence based te werken. Wij zien het als onze taak een bijdrage te leveren aan de kennis over (consequenties van) de visuele beperking. Daartoe voeren we onderzoek uit, bij voorkeur in samenwerking met onderzoeksinstituten en in de vorm van meerjarige onderzoekslijnen. Daarnaast vormt implementatie van onderzoeksresultaten, innovaties en best practices speerpunt voor de komende jaren.

In 2008 werden de volgende resultaten bereikt:

Vier interventies zijn evidence based onderbouwd.

Er zijn vijf onderzoekslijnen gekozen; thema's waarop Bartiméus in langjarige samenwerking met universiteiten haar wetenschappelijke activiteiten wil richten. De onderzoekers werken nu aan het realiseren van samenwerkingsverbanden die meestal zijn gebaseerd op concreet onderzoek. Er is een onderzoeksprogramma vastgesteld dat is gebaseerd op deze onderzoekslijnen.

De werkwijze van de werkgroep Research is herijkt op de doelen van 'Om cliënt en doelgroep'.

In 2008 promoveerde Paula Sterkenburg aan de VU op haar onderzoek getiteld Intervening in Stress, Attachment and Challenging.

De volgende doelstellingen werden niet gerealiseerd:

De evaluatie van de expertisecentra heeft nog niet plaatsgevonden. Eind 2008 is een voorstel opgesteld voor de wijze van evalueren van de expertisecentra. De evaluatie volgt in 2009. Het promotiebeleid vraagt nog nadere uitwerking in 2009.

In Zicht

Stichting InZicht financiert samen met ZonMw wetenschappelijk onderzoek gericht op het bevorderen van de zelfredzaamheid, zelfstandigheid en maatschappelijke participatie van mensen met een visuele beperking en eventuele bijkomende beperkingen. InZicht streeft ernaar elke twee jaar een nieuwe subsidieronde te organiseren.

Bartiméus heeft in de afgelopen jaren een aantal Inzicht-projecten uitgevoerd. Onder andere 'Testing an attachment based behaviour modification treatment', 'Contact with persons with visual and intellectual disabilities', 'The use of low vision aids by pre-school children'.

Daarnaast heeft Bartiméus bijgedragen aan een groot aantal onderzoeksprojecten voor Inzicht. Recent is het project 'Crowding' van Bartiméus gehonoreerd.

Een aantal bestaande interventies is aan onderzoek onderworpen nl.: empowerment, informatie en communicatie technologie, visuele hulpmiddelen, mobiliteit van ouderen.

In het bestuur van Inzicht wordt Bartiméus vertegenwoordigd door de bestuurder. Twee medewerkers participeren in de stuurgroep. Daarnaast zijn medewerkers van Bartiméus betrokken bij onderzoek, implementatie en werkgroepen. Bartiméus droeg in 2008 € 185.500 bij aan InZicht. Dit is gefinancierd met een bijdrage van de Vereniging Bartiméus Sonneheerdt.

Kennis extern overdragen en vermarkten

Onze expertise wordt ook extern aangewend. Zo willen we eraan bijdragen dat mensen met een visuele beperking in hun eigen omgeving kunnen wonen, werken en leren. Dat betekent dat wij onze kennis moeten kunnen overdragen aan professionals in andere organisaties. Daarnaast willen we onze kennis ook extern aanwenden ten behoeve van een toegankelijke maatschappij voor mensen met een visuele beperking. Hieraan wordt gedurende drie jaar een extra impuls gegeven door een projectmatige aanpak en het aanstellen van een directeur maatschappelijke projecten. Bartiméus wil als expertiseorganisatie zelf een voorbeeldfunctie vervullen in toegankelijkheid voor de doelgroep

In 2008 werden de volgende resultaten bereikt:

Er is een directeur maatschappelijke projecten aangesteld die de komende drie jaar programmatisch inhoud gaat geven aan het strategische doel van de organisatie een bijdrage te leveren aan de participatie van mensen met een visuele beperking in de maatschappij. In dit kader worden inmiddels diverse activiteiten georganiseerd. Onder andere: dineren in het donker, bewegen in een donkere belevingsruimte, jeugd-events en woonproject geïntegreerd wonen. In december verscheen Iris. Dit magazine zal een belangrijke rol gaan spelen in het bevorderen van een volwaardige maatschappelijke positie van mensen met een visuele beperking en een bijdrage leveren aan een toegankelijke maatschappij.

In de Bartiméus reeks verschenen: Cerebrale Visuele stoornissen (dvd), Slechtiende peuter in de groep (boek), Intervening in Stress, Attachment and Challenging (proefschrift), Op winst blijven spelen (boek), Fietsen (dvd). In deze boeken/films is kennis van Bartiméus m.b.t. de omgang met visuele beperkingen vastgelegd en daarmee beschikbaar voor externen. Daarnaast werden vele bijdragen geleverd aan symposia en congressen en verschenen diverse publicaties, ondermeer in wetenschappelijke tijdschriften.

Zie ook paragraaf 4.6 Samenleving.

Randvoorwaarden

Om de expertiseorganisatie de komende jaren de beoogde stap voorwaarts te laten maken zijn ook enkele randvoorwaardelijke doelen geformuleerd.

In 2008 werden de volgende resultaten bereikt:

De eindtermen van het expertisebeleid zijn bepaald. Er werd overeenstemming met de Vereniging Bartiméus Sonneheerdt bereikt over de financiering. De feitelijke realisatie hiervan heeft nog niet plaatsgevonden.

De opzet en werkwijze van de afdeling Opleidingen is in overeenstemming gebracht met het in de expertisenota geformuleerde beleid.

De juridische en organisatorische structuur betreffende het aanbieden van private diensten en producten is in 2008 in voorbereiding genomen en wordt in 2009 vastgelegd.

Een sterke, homogene organisatie

Onze ambities vragen om een sterke, homogene organisatie. Voor 2008 betekent dit o.a. dat we de organisatie moeten toerusten op de (verwachte) ontwikkelingen in de bekostiging. Dit vraagt in de eerste plaats om financiële maatregelen. Voor rapportage hierover verwijzen er naar paragraaf 4.7: financieel beleid. Daarnaast zijn op organisatieniveau maatregelen

geformuleerd op het gebied van investeren in medewerkers, huisvesting en nieuwbouw, een gecertificeerde organisatie, interne samenwerking en informatisering.

Investeren in medewerkers

Er zijn een aantal doelstellingen geformuleerd op het gebied van personeelsbeleid (investeren in medewerkers). Zie hiervoor 4.5.1 Personeelsbeleid.

Huisvesting en nieuwbouw

Een goed gespreid aanbod van diensten en een efficiënt en effectief gebruik van huisvestingsmiddelen (al dan niet in de vorm van nieuwbouw) is een belangrijk onderdeel van maatregelen voor 2008.

In 2008 werden de volgende resultaten bereikt:

Het strategisch huisvestingsplan werd vastgesteld. In Ermelo werd het Combigebouw geopend en werden de nieuwe zorgappartementen in gebruik genomen. De ontwerpen voor nieuwbouw in Zeist en Doorn zijn gereed. De vergunningverlening door VWS is rond. De uitvoering van beide projecten start voorjaar 2009. Plannen voor het Henriëtte van Heemstrahuis en een verpleeghuisfunctie zijn in ontwikkeling. Eind augustus is de nieuwe locatie in Den Haag feestelijk geopend.

Een gecertificeerde organisatie

Bartiméus behaalde in 2007 het HKZ-certificaat. Fama heeft het Borea-keurmerk. Bartiméus wil een gecertificeerde organisatie blijven en de werking van het kwaliteitssysteem de komende jaren gericht versterken.

In 2008 werden de volgende resultaten bereikt:

Ermelo behaalde het HKZ-certificaat voor Verpleging en Verzorging en de opvolgingsaudit voor het HKZ-certificaat voor de gehandicaptenzorg is met positief resultaat verlopen. Opleiding & Arbeid heeft via haar participatie in Fama het Blik-op-Werkkeurmerk. Het keurmerk is in 2008 verlengd.

De uitkomsten van de benchmark cliëntenraadpleging en medewerkersraadpleging zijn op sector- en clusterniveau omgezet in plannen van aanpak voor het doorvoeren van verbeteringen. De plannen van aanpak zijn in uitvoering gebracht.

In het Centraal Managementteam werd een adviesnotitie structurele cliëntenraadpleging besproken. Besloten werd geen structurele organisatiebrede cliëntenraadplegingen te doen anders dan al lopende trajecten (zoals benchmark, kwaliteitskader), maar verdiepend onderzoek door de sectoren zelf te laten uitvoeren. De kwaliteitscoördinatoren formuleren hiervoor in het eerste kwartaal van 2009 een advies.

Een risicomangementmodel werd besproken en vastgesteld. Dit maakt vanaf het vierde kwartaal van 2008 deel uit van de reguliere P&C-cyclus.

Een toegankelijk en geïntegreerd aanbod: interne samenwerking

Bartiméus wil de diensten aan cliënten - ook wanneer deze meerdere levensdomeinen bestrijken - geïntegreerd aanbieden. Daarnaast moet de visie over levensloopsperspectief tot uiting komen in doorlopende begeleidingslijnen en vloeiende overdrachten.

In 2008 werden de volgende resultaten bereikt:

Ten behoeve van het geïntegreerd aanbieden van onze diensten aan cliënten, werden diverse processen doorgelicht vanuit cliëntenperspectief. De samenwerking Wonen, Onderwijs en Dienstverlening met het oog op 'een kind een plan' is gerealiseerd vanuit de handelingsgerichte diagnostiek. Ook de samenwerking van het dagactiviteitencentrum en

Onderwijs is gerealiseerd. Er is een plan opgesteld voor samenwerking tussen de sectoren Onderwijs, Wonen en Werken voor de ontwikkeling van een onderwijs-zorgaanbod voor mensen met ernstige gedragsproblemen. Hierop is een pilot gestart met 1 cliënt. Er is een programma van eisen opgesteld voor de start van een 'verbrede school'; een samenwerkingsverband tussen Onderwijs, het dagactiviteitencentrum en een regulier kinderdagverblijf. Een intentieverklaring is door Stichting Kinderdagverblijven Doorn/Driebergen ondertekend. De sector Werken heeft samen met Onderwijs INVRA ingevoerd, een assessmentinstrument om de arbeidsmogelijkheden van cliënten/leerlingen in kaart te brengen. 18 medewerkers hebben de training doorlopen en zijn gecertificeerd. Het versterken van het geïntegreerde aanbod loopt door in 2009.

Besloten is de evaluatie van de werkwijze van de afdeling Aanmelding en Informatie door te schuiven naar 2009, na de implementatie van het elektronisch cliëntendossier.

Informatisering

Verschillende sectoren hebben gevorderde plannen voor het invoeren van systemen voor elektronische cliëntendossiers. Het plan is in 2008 deze systemen in gebruik te nemen en een bijdrage te laten leveren aan het verbeteren van de bedrijfsvoering.

Een slagvaardige organisatie vraagt om zorgvuldige administratieve processen. Binnen dat uitgangspunt moeten de administratieve lasten waar mogelijk worden beperkt. Vooral op het gebied van vastlegging lijkt vermindering van administratieve lasten haalbaar. Het automatiseren van administratieve processen is het middel waarmee dat bereikt kan worden.

In 2008 werden de volgende resultaten bereikt:

Als voorbereiding op de invoering van het elektronisch cliëntendossier vond er een pilot plaats. De doelstelling dat alle medewerkers van Dienstverlening met het elektronisch cliëntendossier werken is niet behaald.

Onderwijs tekende met de leverancier een contract voor de aanschaf en implementatie van een elektronisch cliëntensysteem. Dit gebeurde in het kader van de landelijke invoering van een elektronisch onderwijsregistratiesysteem. Een pilot voor de uitvoering is gaande.

In de nieuwe beheerstructuur van het documentenbeheersysteem van Bartiméus is een werkwijze afgesproken waarbij bij nieuwe en te evalueren documenten altijd ook beoordeeld wordt of documenten kunnen vervallen of samengevoegd. Zo wordt structureel gewerkt aan het terugbrengen van het aantal documenten in dit systeem. Het aantal documenten is dit jaar met ongeveer 300 verminderd.

4.3 Algemeen kwaliteitsbeleid

Doel van het kwaliteitsbeleid is: onderwijs, zorg, arbeid en diensten leveren van goede kwaliteit. Bij Bartiméus zien we kwaliteitsbeleid als een verantwoordelijkheid van management en leidinggevenden (integraal management). We ontwikkelen het kwaliteitsbeleid vanuit één algemeen kader. Via de reguliere beleidscyclus wordt het vervolgens geconcretiseerd in beleidsplannen, respectievelijk jaarplannen per sector. De rapportage over het algemene kwaliteitsbeleid staat daarom beschreven in paragraaf 4.2. algemeen beleid, onder gecertificeerde organisatie.

Kwaliteitssystemen

De sectoren Onderwijs, Wonen, Dienstverlening en ondersteunende diensten werken volgens het Harmonisatiemodel Kwaliteitssystemen in de Zorgsector (HKZ).

Het re-integratiebedrijf waarin de sector Werken participeert, heeft het Borea-keurmerk. Ook bij de opleidingsactiviteiten en bij loopbaanadvies hanteren wij de Borea-eisen als norm voor het kwaliteitsbeleid.

4.4 Kwaliteitsbeleid t.a.v. cliënten

4.4.1 Kwaliteit van zorg

Wonen in een stimulerende omgeving

In 2008 is met succes het project 'Wonen in een stimulerende omgeving' geïmplementeerd binnen 2 groepen. Door het management van Wonen is besloten dat medewerkers binnen alle woongroepen volgens de gehanteerde methodiek moeten gaan werken. Hiervoor is een implementatieplan geschreven en geld gereserveerd voor implementatie in 2009 e.v.

Interne audits

Er is besloten om themagericht te gaan auditen. Op deze manier worden verbeterpunten beter zichtbaar en kan er concreter gewerkt worden aan de kwaliteit van zorg. Voorbeelden van geaudite thema's zijn bejegening en veiligheid. Naar aanleiding van de interne audits wordt de werkwijze rond de MIC (meldingen incidenten commissie) verbeterd en wordt er een nieuw registratiesysteem voor MIC-meldingen aangeschaft.

Zorg voor beter

Bartiméus heeft in 2008 deelgenomen aan drie Zorg voor Beter (Plus) trajecten: Empowerment, Vrijheidsbepalende maatregelen en Preventie seksueel misbruik (zie verder kwaliteitskader en veiligheid).

Herinrichting werkprocessen

De nieuwe processen van de sector Dienstverlening zijn vanuit cliëntperspectief opgesteld. De inbreng van de sectorale cliëntenraad heeft hierin zwaar gewogen. Verder is vanuit de sector ingezet op de integratie van producten, systemen en processen binnen de organisatie waardoor de samenwerking tussen de sectoren versterkt wordt (bijvoorbeeld 'één kind, één plan').

Productenboek

Vanuit cliëntperspectief zijn alle producten en diensten van Bartiméus beschreven. Dat komt uiteindelijk in een digitaal productenboek op de website. De oplevering daarvan is in 2009. Aan elk product komen één of meer methodieken, de professionele standaard, de benodigde competenties en bijbehorende scholing en de kostprijs te hangen. Op deze manier wordt niet alleen de kwaliteit van dienstverlening transparanter maar zijn we ook beter in staat te sturen op kostprijs en opbrengsten van de producten.

Cliënttevredenheid

Bij Dienstverlening is de cliënttevredenheid op individueel niveau gemeten door de behandeltrajecten na afsluiting te evalueren met de cliënt. Onder cliënten van het B2B-traject is onderzoek gedaan naar tevredenheid met betrekking tot het aanmeldtraject. Deze bleken zeer tevreden over de Dienstverlening. De gemiddelde waardering kwam uit op 8,23. De hoogste waardering betrof advies/training communicatie (8.4) de laagste waardering advies/training mobiliteit. De aanbevelingen uit het rapport zijn omgezet in verbeterpunten. Begin 2008 ontving Bartiméus Onderwijs bericht van de Inspectie dat zij op basis van de bevindingen tijdens hun bezoek en de door ons aangeleverde informatie van oordeel zijn dat Onderwijs onder het reguliere toezichtskader kan vallen

Zie verder de tabellen in digiMV.

Onderwijs

De belangrijkste kwaliteitsinspanningen en effecten, aanvullend aan organisatiebrede doelen, waren:

- training en scholing ten behoeve van de omgang met een veranderende populatie leerlingen in de scholen van Bartiméus
- de Zelfevaluatie van de praktijk van ICT in onderwijs en begeleiding resulterend in een Beleidskader ICT (nov. 2008)
- afronding van een meerjarenproject voor de ontwikkeling van een vso-afdeling aan de Bosschool
- in samenwerking met andere onderwijsinstellingen is de site eduVIP tot stand gekomen.

In de afdelingsjaarplannen van 2008 waren doelen geformuleerd, die een bijdrage leveren aan kwaliteitshandhaving en -verbetering van onderwijs en begeleiding. Een aanzienlijk deel van de doelen betreffen:

- keuze, implementatie en/of evaluatie van methoden, methodieken en leermiddelen op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling, gedragsregulatie, autisme, lees- en rekenonderwijs, onderwijsmodules praktijkonderwijs, zintuiglijke ontwikkeling, ontwikkelingsvolgmodel, observatie, individueel handelings- c.q. begeleidingsplan, digitaal schoolbord
- digitalisering van het leerlingdossier
- ontwikkeling van interne en externe stage
- expertiseoverdracht in het kader van professionalisering.

De meeste doelstellingen zijn volgens planning uitgevoerd en gerealiseerd. Beleidsbijstelling heeft nagenoeg niet plaatsgevonden.

4.4.1.3 Kwaliteitskader gehandicaptenzorg

Wonen:

Kwaliteitsthema's	Beleid, inspanningen, resultaten en verbeterpunten
1. Lichamelijk welbevinden	Specifieke aandacht voor (de gevolgen van) ouder wordende cliënten. Medewerkers zijn geschoold, er is een adviesteam ouderen en er is een kennispagina toegankelijk voor medewerkers. Specifieke aandacht voor gehoor middels gehoor team en eten middels eetteam. In 2008 specifieke aandacht voor eten en drinken (en evt. problemen daarbij) middels een eetweek.
2. Psychisch welbevinden	Via Vilans wordt deelgenomen aan het Zorg voor Beter project 'Empowerment'. Metingen hebben inzicht gegeven. Echter door externe ontwikkelingen is besloten het project tijdelijk stil te leggen en weer op te pakken in zomer 2009.
3. Interpersoonlijke relaties	D.m.v. B-link (website voor cliënten), nieuwbouwcafé, de soos, sponsors, vrijwilligers en activiteitenbegeleiders wordt er gewerkt aan het realiseren en verbeteren van interpersoonlijke relaties. Ook aandacht voor Wiso en driehoek (cliënt, cliëntvertegenwoordiger en begeleider).
4. Deelname aan de samenleving	Via diverse manieren wordt geprobeerd de samenleving naar de cliënten te halen. Zo zijn er in 2008 een aantal succesvolle

	<p>activiteiten gerealiseerd (bijv. IJskoud weekend, jaarfeest en truckersdag). Ook is omgekeerde integratie gerealiseerd door verhuizing van de eerste 23 cliënten in Ermelo naar een gewone woonwijk. Actief contact is er tussen organisatie, cliënten, gemeente, woningbouw en wijkbewoners. Regelmatig overleg met gemeentes en provincie. Veel scholieren komen bij Bartiméus middels maatschappelijke stages (92 stageanten in 2008). Extra aandacht voor werven van nieuwe vrijwilligers met succes: 205 nieuwe in 2008!</p>
5. Persoonlijke ontwikkeling	<p>Actieve deelname aan het project Seksualiteit en Preventie Seksueel Misbruik (Zorg voor beter). Metingen geven zicht op waar medewerkers zich in moeten ontwikkelen, welke vragen cliënten hebben en welke ondersteuning cliënten nodig hebben.</p>
6. Materieel welzijn	<p>Gewerkt aan bewustwording bij cliënten en medewerkers t.a.v. het zelf betalen van diensten die niet onder AWBZ vallen (bijv. waskosten)</p>
7. Zelfbepaling	<p>Project Wiso in 2008 succesvol afgerond en besloten om dit verder te verspreiden binnen sector Wonen (zie 4.4.1)</p>
8. Belangen	<p>Actief beleid en promotie van deelname van cliënten aan lokale cliëntenplatforms.</p>
9. Zorgafspraken en ondersteuningsplan	<p>Alle cliënten beschikken over een ondersteuningsplan. Er is extra aandacht besteed aan ondertekenen van de plannen. Niet alleen van intramurale cliënten, maar ook van de extramurale cliënten. Het ondersteuningsplan wordt steeds meer samen met de cliënt opgesteld (is een resultaat vanuit project Wiso).</p>
10. Cliëntveiligheid	<p>Veel aandacht voor veiligheid ten tijde van nieuwbouw (zo zijn er gedragsregels opgesteld voor externen die op het terrein komen tijdens de bouw). Positief effect van de maandelijkse metingen bij 3 pilotgroepen van het project Preventie seksueel misbruik is dat we zicht krijgen op hoe de cliënten de veiligheid op Bartiméus ervaren. Met apotheek Altrecht zijn afspraken gemaakt voor controle van recepten.</p>
11. Kwaliteit medewerkers en organisatie	<p>In 2008 is gevolgd of er acties zijn ondernomen n.a.v. de benchmark (in totaal 15). Actief beleid om stagiaires te behouden als medewerker. Verplicht introductieprogramma voor nieuwe</p>

	<p>medewerkers. Daarnaast is het traject resultaatgericht functiebeschrijvingen in gang gezet met als resultaat 45% vastgestelde resultaatgerichte beschrijvingen. Besloten is systeembegeleiding als methodiek breed in te zetten in Wonen (combinatie van unitleider en gedragsdeskundige). Er hebben meerdere competentietrajecten plaatsgevonden. In 2008 is een opleidingsmatrix voor medewerkers van Wonen gemaakt (wie moet welke scholing volgen).</p>
12. Samenhang in zorg en ondersteuning	<p>Actief inzetten van systeembegeleiding. Ingezette lijn in 2007 w.b. samenwerking met Dienstverlening en Onderwijs t.a.v. één cliënt één plan is in 2008 vastgesteld en er wordt gewerkt volgens dit proces.</p>

Werken:

Kwaliteitsthema's	Beleid, inspanningen, resultaten en verbeterpunten
1. Lichamelijk welbevinden	<p>Voor medewerkers Sociale Werkvoorziening (SW) is een project Lijf en Stijl uitgevoerd waarin workshops zijn gehouden over houding, beweging, gezonde leefstijl. Ook is het voedingsaanbod in het bedrijfsrestaurant aangepast. Er is een blindenvoetbalteam opgezet om cliënten te enthousiasmeren voor sport. Bij dagbesteding is het eetteam actief; zie sector Wonen.</p>
2. Psychisch welbevinden	<p>Er wordt veel aandacht besteed aan empowerment en eigen regie. Daarvoor worden speciale trainingen aangeboden. Bij dagbesteding werkt men volgens het Eigen-Regie-Model. Er zijn voor sw-medewerkers psycho-sociale profielen opgesteld waardoor leidinggevenden handvatten hebben voor de begeleiding. Bij dagbesteding is systeembegeleiding ingevoerd om de ondersteuning van cliënten te verbeteren.</p>
3. Interpersoonlijke relaties	<p>Er zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de mogelijkheden van relatievorming met visueel en verstandelijk beperkte cliënten. Medewerkers zijn daarbij betrokken of worden op de hoogte gesteld van de nieuwe kennis. Door systeembegeleiding wil dagbesteding medewerkers in staat stellen expertise te ontwikkelen en ondersteuning te ervaren in het werken met cliënten die moeilijk hanteerbaar gedrag vertonen en waarbij sprake is van hechtingsproblematiek.</p>

4. Deelname aan de samenleving	De dienstverlening van de sector is voor een groot deel gericht op integratie van mensen met visuele beperkingen in de samenleving. Zo mogelijk ondersteunen wij mensen bij (het zoeken naar) regulier werk. Daarbij werken wij volgens een met de cliënt afgesproken plan. Waar onze cliënten binnen de instelling werkzaam zijn, willen wij het contact met de reguliere samenleving tot stand brengen door reguliere activiteiten op ons terrein te halen. Het project Ervarium heeft als opzet activiteiten voor bewoners uit de omgeving naar het terrein van Bartiméus te halen.
5. Persoonlijke ontwikkeling	Wij bieden cliënten beroepsopleidingen en individuele trainingen. Elke cliënt heeft een persoonlijk plan. Om de ontwikkeling van de individuele cliënt in kaart te brengen, wordt gebruik gemaakt van het assessmentinstrument INVRA.
6. Materieel welzijn	Cliënten worden ondersteund in het aanvragen van voorzieningen, subsidies en uitkeringen die gerelateerd zijn aan werk.
7. Zelfbepaling	Eigen regie van cliënten staat centraal in de visie en doelstellingen van de sector. Wij bieden trainingen en psycho-sociale ondersteuning om de eigen regie te bevorderen. Elke cliënt heeft een individueel plan waarmee de ondersteuning wordt vorm gegeven.
8. Belangen	De werkplaatsen van dagbesteding hebben elk een cliëntenoverleg. Cliënten nemen deel aan de cliëntenraad van de sector Wonen. Cliënten van Opleiding & Arbeid krijgen bij aanvang van hun traject een folder met informatie over hun rechten en plichten en de klachten- en privacyregels. Er is een cursistenraad.
9. Zorgafspraken en ondersteuningsplan	Conform Bartiméusbeleid. Ook bij Opleiding & Arbeid wordt met persoonlijke plannen gewerkt (UWV format).
10. Cliëntveiligheid	MIC volgens Bartiméusbeleid. Proson heeft een eigen registratie van ongevallen en gevaarlijke situaties. In 2009 zal een RIE worden gehouden. Daarin wordt zowel de beleving als de objectieve veiligheid meegenomen.
11. Kwaliteit medewerkers en organisatie	Naast opleidingseisen bij instroom wordt veel aandacht besteed aan bijscholing. Er is gedragsdeskundige ondersteuning bij alle units. Bij dagbesteding werkt men met systeembegeleiding, waarbij sprake is van duaal management door unitleider en gedragskundige.

12. Samenhang in zorg en ondersteuning	Het beleid is er op gericht dat elke cliënt een vaste medewerker als begeleider heeft. Deze is het aanspreekpunt bij vragen en problemen. Samenhang tussen de dienstverlening van verschillende sectoren wordt geregeld door één ondersteuningsplan.
--	--

Voor de sector Dienstverlening geldt dat de informatie over de thema's uit het kwaliteitskader elders in het jaardocument aan de orde komt. Voor de sector Onderwijs is het kwaliteitskader niet van toepassing.

4.4.1.4 verantwoorde zorg VVT

Wonen:

Kwaliteitsthema's	Beleid, inspanningen, resultaten en verbeterpunten
1. Zorg- en leefplan/behandelplan	In 2008 is met iedere cliënt het zorgplan besproken en het verslag van de bespreking is vastgelegd en wordt ook door de cliënt ondertekend.
2. Communicatie en informatie	Informatieboekje voor het Henriëtte van Heemstrahuis wordt gebruikt en biedt goede informatie. Er zijn regelmatig bijeenkomsten met cliënten en er is een bewonersraad. In 2008 is met regelmaat en op verschillende wijze naar cliënten, cliëntvertegenwoordigers en begeleiders gecommuniceerd over onder meer de nieuwe bekostiging en de nieuwbouw. Er is een specifiek informatieblad voor cliënten Wonen ontwikkeld: Woonnieuws.
3. Lichamelijk welbevinden	N.a.v. klachten van bewoners over het eten zijn we een contract aangegaan met een andere leverancier. Bewoners zijn tevreden. Bij de groepsverzorging is men zelf gaan koken met de bewoners. Dit heeft de kwaliteit van dagbesteding van de ouderen aanzienlijk verhoogd en is er minder onrust omdat men bezig is met voorbereiden van het eten. Ook is gewichttoename (positief) waarneembaar!
4. Zorginhoudelijke veiligheid	Er is een afgesloten medicatieruimte. Er wordt gewerkt met het Baxter-systeem. Medicijnkarren zijn aangeschaft omdat medewerkers tijdens transport tussen medicatiekamer en bewoner werden afgeleid met fouten tot gevolg. Verder is de MIC geaudit en dat heeft geleid tot besluit om nieuw registratiesysteem aan te schaffen.
5. Woon- en leefomstandigheden	Alle cliënten hebben een eigen kamer. Nieuw meubilair is in samenspraak met bewoners aangeschaft.

6. Participatie en dagstructurering	Er worden dagelijks activiteiten aangeboden waaraan cliënten kunnen deelnemen. Bewoners bepalen zelf hun dagstructurering, met uitzondering van de bewoners van de groepsverzorging die hierbij ondersteuning krijgen (zie ook punt 3). Er zijn gespreksgroepen met pastoraat.
7. Mentaal welbevinden	Ingezette verbeteringen in 2008 (zoals andere voeding, dagactiviteiten en nieuwe meubels) hebben een positief effect op het mentaal welbevinden.
8. Veiligheid wonen en verblijf	Zie punt 4.
9. Voldoende en bekwaam personeel	Voldoende geschoolde BHV-ers. Er zijn klinische lessen over veel voorkomende verpleegtechnische handelingen. Verder is er een geactualiseerd (ondertekend) overzicht van bevoegd- en bekwaamheden van medewerkers.
10. Ketenzorg	Er wordt intensief samengewerkt met verschillende disciplines van verpleeghuis Beweging 3.0 (voorheen Laak en Eemhoven). Tevens heldere, vastgelegde afspraken met huisarts en apotheek. Ook is er een nauwe samenwerking met voedingsservice Nieuwe Heuvelrug. Samenwerking verloopt goed en dat wordt bevestigd door de andere partijen.

4.4.2 Klachten

Doel

Doel van het klachtenbeleid is het realiseren en onderhouden van optimale klachtenbehandeling. Uitgaande van zorgvuldig vastgesteld klachtenbeleid, goed werkbaar reglementen en een goed functionerende klachtenorganisatie. Bartiméus werkt hierbij met één loket voor klachten.

Doelen voor 2008:

- Afronden uitwerking klachtenbeleid, klachtenregeling en klachtenreglementen en vaststellen van het klachtenbeleid.
 - Uitgebreid informeren van alle betrokkenen over het nieuwe klachtenbeleid.
 - Het verder vergroten van de deskundigheid van de vertrouwenspersonen.
 - Het alert houden van de organisatie op klachtensignalen en goede klachtenbehandeling.
- Begin 2009 is het nieuwe klachtenbeleid vastgesteld. Dit zal naar verwachting leiden tot een meer actieve meldcultuur.

De klachtenorganisatie

Klachtencommissie

De klachtencommissie bestaat, net als in 2007, uit 9 personen; de voorzitter, een waarnemend voorzitter (beiden extern) en 7 leden (waarvan 4 extern). De samenstelling voldoet aan de eisen van de voor Bartiméus geldende wetgeving (zoals WKCZ en BOPZ) en de eisen die Bartiméus stelt aan deskundigheid en ervaring van de leden van de klachtencommissie op het gebied van klachtbehandeling. Naast deskundigheid is onafhankelijkheid van de klachtencommissie gewaarborgd door het opnemen van veel

externe leden in de klachtencommissie. In de klachtencommissie is eind 2008 een vacature ontstaan. De ambtelijk secretaris en de klachtenfunctionaris bleven dezelfde personen als in 2007. De leden van de klachtencommissie en hun achtergrond zijn vermeld op de website van Bartiméus

Vertrouwenspersonen

Bij de poule van vertrouwenspersonen is het eind 2008 gelukt om de langlopende vacature ingevuld te krijgen. Daarmee bestaat de poule van vertrouwenspersonen weer uit 11 leden; 9 interne en 2 externe vertrouwenspersonen. Daardoor kunnen cliënten en medewerkers met een klacht of een vraag ook terecht bij externe vertrouwenspersonen.

Deskundigheidsbevordering en betrokkenheid bij het klachtenbeleid

Evenals in 2007 heeft deskundigheidsbevordering bij de leden van de klachtencommissie en de vertrouwenspersonen plaatsgevonden middels intervisie, casusbesprekingen en evaluatie van behandelde klachten. De klachtencommissie zal vaker bijeenkomen om een grotere betrokkenheid van alle commissieleden bij het klachtenbeleid en klachtenbehandeling te realiseren. Er lijkt behoefte aan meer verdieping en specifieke deskundigheid. Afgesproken is dat in 2009 door één of meer vertrouwenspersonen deelgenomen zal worden aan enkele externe studiedagen met verplichte terugrapportage aan alle vertrouwenspersonen.

Informatieverspreiding

Er is dit jaar toegewerkt naar een afronding van het herziene beleid en het vaststellen van de werkwijze bij klachtenbehandeling. Begin 2009 worden de definitieve versies van de beleidsnota en de klachtenreglementen geplaatst op het intranet van Bartiméus.

Informeel, de nieuwsbrief van Bartiméus, is gebruikt om de stand van zaken aangaande de ontwikkeling van het klachtenbeleid weer te geven. Het jaarverslag 2007 is besproken met de centrale cliëntenraad.

In 2009 zal veel aandacht besteed worden aan het bekendmaken van het nieuwe klachtenbeleid en de reglementen bij cliënten, cliëntvertegenwoordigers en medewerkers. Dit zal gebeuren via het intranet, schriftelijke verspreiding van de stukken aan leidinggevende en secretariaten, en via eenvoudige folder.

Binnengekomen en behandelde klachten in 2008

In totaal zijn 38 klachten binnengekomen. Hiervan zijn er 9 ingediend bij de ambtelijke secretaris van de klachtencommissie, 11 bij de klachtenfunctionaris en 18 bij de vertrouwenspersonen.

Van de ingediende en behandelde klachten lopen er 3 door in 2009 en zijn nog niet afgerond.

Aard van de klachten:

18 klachten betroffen ongewenste omgangsvormen (met name verschillende vormen van onheuse bejegening/intimidatie en seksueel ongewenste omgangsvormen). De meeste daarvan tussen medewerkers onderling, enkele klachten tussen medewerkers en cliëntvertegenwoordigers en enkele klachten tussen cliënten onderling.

8 klachten betroffen onvoldoende zorgverlening of klachten op basis van fouten in de zorgverlening.

5 klachten betroffen klachten in de afgesproken dienstverlening aan cliënten.

1 klacht betrof de veiligheid van cliënten.

1 klacht betrof een klacht van een cliënt over de voorgestelde nieuwe woningindeling in de nieuwbouwsituatie.

5 klachten waren gebaseerd op onderlinge personele problemen.

Opvallend is dat bijna de helft van de klachten onheuse bejegening betreft.

Ook extra aandacht vraagt het aantal klachten over onvoldoende zorgverlening en gemaakte fouten in de zorgverlening.

Wat is er met de klachten gedaan?

30 klachten zijn met inzet van de vertrouwenspersonen, de klachtenfunctionaris en de ambtelijk secretaris naar tevredenheid van de klagers en aangeklaagden afgehandeld. In drie gevallen heeft de klager na overleg met en advies van de vertrouwenspersoon niets meer van zich laten horen. In twee gevallen is de klacht niet naar (volle) tevredenheid van de klager afgehandeld, maar heeft deze besloten geen verdere actie te ondernemen of loopt verdere afhandeling door in 2009.

Naar aanleiding van de klachten zijn aan de organisatie als geheel of aan het organisatieonderdeel waar de klacht zich heeft afgespeeld verbetervoorstellen gedaan om soortgelijke klachten in de toekomst te voorkomen, soms zijn door de aangeklaagden zelf verbeteracties voorgesteld en doorgevoerd. Bijvoorbeeld door betere planning en organisatie van het zorgaanbod, het maken van vaste afspraken over regelmatige communicatie over zaken waar snel onenigheid over kan ontstaan, alsmede over het maken van heldere, haalbare en concrete (zorg- en dienstverlenings)afspraken. In enkele gevallen is indringend om verbetering van de situatie gevraagd ten einde het risico op ongevallen en daarmee op nieuwe klachten te voorkomen. Daaraan is door de betrokken aangeklaagden goed gehoor gegeven en zijn schriftelijk vastgelegde afspraken gemaakt om de kans op herhaling te voorkomen.

Vragen om advies en ondersteuning

Naast ingediende klachten zijn er door de loop van het jaar heen een aantal vragen om advies en ondersteuning voorgelegd aan de vertrouwenspersonen en aan de klachtenfunctionaris. Naast klachtbegeleiding en klachtbehandeling is dit een belangrijke taak voor vertrouwenspersonen en klachtenfunctionaris geworden. Ook zijn er verschillende adviesvragen voorgelegd aan de ambtelijk secretaris van de klachtencommissie.

Onderwijs

Leerlingen, hun vertegenwoordigers en medewerkers van de sector Onderwijs kunnen ook gebruik maken van de Landelijke klachtenregeling voor Onderwijs. In 2008 kwamen er 17 klachten binnen, verspreid over de verschillende onderwijslocaties. Het ging om meldingen betreffende speelplaats, gymzaal, taxistandplaats en zwembad. Alle meldingen zijn naar tevredenheid van alle partijen afgehandeld.

4.4.3 Toegankelijkheid

Wachtlijsten

Voor de intramurale zorg kennen we zeer beperkte wachtlijsten. Indien mogelijk hanteren we overbruggingszorg. Zo kunnen cliënten die op de wachtlijst staan ambulante woonbegeleiding, extramurale dagactiviteiten en/of logeeropvang krijgen.

Wat opvalt is dat er weinig nieuwe cliënten komen voor de sociowoningen en dat er veel aanbod is van cliënten met (zeer) complexe problematiek.

Bij Onderwijs waren er geen wachtlijsten en was de wachttijd in de AOB beperkt.

Proson kent wachtlijsten door beperkende maatregelen vanuit het overheidsbeleid. De wachtlijsten worden door een collega-instelling (Inclusief Groep) beheerd. Cliënten die op de wachtlijst staan, worden incidenteel alvast geplaatst met als doel werkervaring op te doen of voor activering.

Ook voor andere diensten worden soms wachttijden veroorzaakt door externe partijen voor toestemming en indicatie. Waar mogelijk wordt de dienstverlening al ingezet voordat formele toestemming is verkregen. Doorlooptijden worden strikt bewaakt.

Toetsen toegankelijkheid

Besloten is Bartiméus te toetsen op diverse aspecten van toegankelijkheid. In 2008 is materiaal verzameld over toegankelijkheid om op basis daarvan en input van ervaringsdeskundigen een lijst op te stellen met de meest belangrijke toegankelijkheidsvereisten.

Toegankelijk intranet

Op 1 december heeft Accessibility het intranet van Bartiméus het waarmerkdrempelvrij.nl op 15 van de 16 ijkpunten toegekend. Dat betekent dat onze blinde en slechtziende collega's die werken met schermlezers en andere ondersteunende software nu ook gebruik kunnen maken van ons intranet.

Trainingen

Medewerkers van Bartiméus hebben in 2008 training gegeven aan o.a. architecten, taxi-chauffeurs en paramedici om hen inzicht te geven wat zij kunnen doen in hun vak met betrekking tot een toegankelijke samenleving.

Cursusaanbod

De projectgroep Commercieel Cursusaanbod heeft een concept cursusmodule toegankelijkheid voor de private markt ontwikkeld inclusief businesscase. Het is de bedoeling dit in het eerste kwartaal van 2009 op de markt te brengen.

Bereikbaarheid

In Doorn en Ermelo is vervoer voor cliënten geregeld. Re-integratieconsulenten werken door het hele land en gaan naar cliënten toe. Verder geldt hierbij vooral telefonische bereikbaarheid. Daarover zijn met medewerkers afspraken gemaakt.

Toegankelijke gebouwen

Bartiméus gaat op de 3 grootste locaties nieuwbouw plegen. Uitgangspunt is dat de gebouwen toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Het eerste gebouw dat is opgeleverd is het Sonneheerdt-gebouw in Ermelo. Dat is aangepast aan de behoeften van mensen met visuele en andere fysieke beperkingen.

Accessibility

De Stichting Accessibility bestaat nu bijna 8 jaar en voert jaarlijks een paar honderd betaalde website-inspecties op toegankelijkheid uit voor met name bedrijfsleven en overheid. Daarnaast worden in de eigen trainingsruimte trainingen gegeven op het gebied van kwaliteit en toegankelijkheid van websites en wordt onderzoek gedaan en worden proof of concepts ontwikkeld op het gebied van ICT toepassingen voor mensen met een beperking en senioren. Het aantal cliënten is met 40% gegroeid (230 voor de website) en de omzet die nodig is om de project-, bewustwordings- en voorlichtingsactiviteiten van de stichting te betalen is gestegen. De Stichting heeft nu voor het eerst een jaargang met een positief resultaat afgesloten en is dus in staat om op eigen benen te staan. Sinds er in 2006, mede als gevolg van een kritisch rapport van Accessibility, door het toenmalige kabinet regels zijn vastgesteld voor sites van de rijksoverheid is er veel veranderd. Toegankelijkheid en kwaliteit van websites staat, zeker bij de overheid, nadrukkelijk op de agenda. Accessibility heeft daarop aansluitend haar diensten verder geprofessionaliseerd en inmiddels als dienstverlener zelfs een raamcontract met de Rijksvoorlichtingsdienst voor onderzoek van overheidswebsites.

4.4.4 Veiligheid

Projecten Zorg voor Beter:

- De deelname van de sector Wonen aan het project seksualiteit verloopt heel goed. In 2008 zijn er 3 pilotgroepen en zij meten maandelijks aan de hand van scorelijsten. Een zeer positief effect van de maandelijkse metingen is dat we zicht krijgen op hoe de cliënten de veiligheid op Bartiméus ervaren. De cliënten vullen samen met hun persoonlijk begeleider de scorelijst in. Het werken met deze scorelijsten zorgt ervoor dat mensen op een toegankelijke en laagdrempelige manier een gesprek aangaan over het onderwerp.
- Het project vrijheidsbeperkende maatregelen richt zich op het vergroten van de bewustwording van het inzetten van vrijheidsbeperkende maatregelen en inzetten van alternatieven. Resultaten worden verwacht in 2009. Daarnaast richt het project zich op de Zweedse banden. In 2008 is in kaart gebracht welke geregistreerde banden daadwerkelijk nog gebruikt worden. Daaruit bleek dat er nog 8 gebruikt worden. Gezien het aantal cliënten met ernstige problematiek is dit al weinig! In 2009 worden met de betrokken gedragsdeskundigen, artsen, pb-ers en cliënten/cliëntvertegenwoordigers trajecten in gang gezet tot verdere vermindering van het aantal banden.

Meldingen Incidenten Commissie (MIC)

Algemeen

In 2008 is de MIC breed in de organisatie geaudit. Hieruit kwam o.a. naar voren dat medewerkers en leidinggevenden meer analyses verwachten. Het huidige systeem biedt onvoldoende mogelijkheden om analyses te maken. Daarom is besloten om in 2009 een ander registratiesysteem aan te schaffen.

Wonen (inclusief dagbesteding)

In 2008 zijn vanuit de sector Wonen 891 incidenten gemeld. Dat zijn er wat minder dan in 2007. In bijna een derde van de gevallen hebben de meldingen geleid tot specifieke acties. Opvallend is dat het merendeel van de meldingen te maken heeft met agressie. Het gaat hier om een kleine groep cliënten waarbij veelal het Centrum voor Consultatie en Expertise betrokken is. De verwachting is dat het hier gaat om structureel, bekend gedrag. Daarnaast valt op dat in verhouding veel medicatiefouten gemeld worden bij de sociowoningen. Cliënten zijn daar zelf verantwoordelijk voor inname (wilsbekwaam), wat fouten met zich mee kan brengen.

Het aantal valincidenten is ten opzichte van 2007 toegenomen met maar liefst 40%. Een verklaring is dat sinds dit jaar ook het verzorgingshuis meegenomen wordt in de telling en dat ook binnen Doorn steeds meer ouderwordende cliënten zijn. Ouderdom brengt door snel opstaan, wankel op de benen e.d. vallen met zich mee. Belangrijk is om in 2009 blijvend aandacht te hebben voor de gevolgen die het ouder worden van cliënten met zich mee brengt.

Dienstverlening

Er is in 2008 slechts één MIC-melding binnengekomen. Dit betrof een agressiemelding. De MIC-werkgroep vond de melding niet dusdanig ernstig van aard om advies uit te brengen.

Onderwijs

In totaal zijn in 2008 17 meldingen bij het meldpunt MIBO binnengekomen. Alle meldingen betroffen als onveilig ervaren situaties op het schoolplein, tijdens uitstapjes, opvang tussen de middag, gymnastiekzaal, taxistandplaats, speelterrein en zwembad. De meldingen betroffen allen de 4 onderwijslocaties; vanuit de AOB waren er geen meldingen.

Over de effecten van de meldingen kan gezegd worden dat alle situaties aandacht hebben gekregen en de problemen naar tevredenheid zijn opgelost.

Nieuwbouw

De aandachtspunten rond de fysieke toegankelijkheid en veiligheid van onze terreinen en gebouwen, die uit risico-inventarisaties naar voren zijn gekomen, zijn meegenomen in de nieuwbouw in Ermelo. Ook tijdens de bouwactiviteiten is steeds gelet op de veiligheid voor onze cliënten en medewerkers.

Informatie en privacy

De informatieverwerking is beveiligd middels passende technische en organisatorische maatregelen om het verlies van gegevens of onrechtmatige verwerking tegen te gaan. Deze maatregelen zijn er mede op gericht dat onnodige verzameling of verdere verwerking wordt voorkomen.

Proson

Vooruitlopend op de RIE die in 2009 plaats zal vinden, is eind 2008 alvast een begin gemaakt met een deel ervan, namelijk de machineveiligheid. Een extern bureau voert dit onderzoek uit.

Na de verhuizing naar de nieuwbouw zijn verbeterpunten geïnventariseerd die het gebouw en de werkplekken betreffen. Een lijst van verbeterpunten is gepubliceerd, voorzien van de stand van zaken per punt.

Er hebben in overleg met de OC (onderdelencommissie van de OR) arbopraatjes op de afdelingen plaatsgevonden; daar waar het niet mogelijk was om dit op de afdelingen te doen is schriftelijk informatie gegeven.

In december heeft er een bedrijfsongeval plaatsgevonden, waarbij de arbeidsinspectie is ingeschakeld. Het onderzoek loopt nog door in 2009.

Onderwijs

In het algemeen is veiligheid binnen Bartiméus Onderwijs een belangrijk onderwerp. Dit betekent onder andere zorgen voor een veilig schoolklimaat (sociaal-emotioneel) mede ondersteund door speciale programma's, voldoende toezicht op het schoolplein en bij het surfen op internet, en het zorgen voor gebouwen plus omgeving, waar leerlingen gemakkelijk en zonder gevaar hun weg kunnen vinden.

4.5.1 Personeelsbeleid

Vanuit haar voorbeeldfunctie wil Bartiméus meer visueel gehandicapten in dienst nemen. Uiterlijk in 2010 zal dit aandeel gegroeid zijn tot 2% van het totale aantal medewerkers. Een sterke organisatie vraagt om gemotiveerde medewerkers die flexibel inzetbaar zijn. Verschillende aspecten van werving en selectie zijn daarom in 2008 aan de orde: werving en selectie in een gespannen arbeidsmarkt, interne doorstroom (mobiliteit) van medewerkers en van stagiaires, behoud van (ouder wordende) medewerkers.

In 2008 werden de volgende resultaten bereikt:

Eind 2008 heeft iedere sector minimaal 1 % medewerkers in dienst met een visuele beperking.

De volgende doelstellingen werden niet gerealiseerd:

De doelstelling dat minimaal 10 % van de stagiaires een arbeidsovereenkomst krijgt na de stage is bij de sector Wonen gerealiseerd. Voor de overige sectoren is deze van minder belang gebleken.

De doelstelling 5 % vermindering van de uitstroom van medewerkers ouder dan 50 jaar is niet gerealiseerd.

De tijd dat vacatures openstaan is nog niet met 40 % bekort. Ook de doelstelling de doorlooptijd van de werving- en selectieprocedure met 40 % te bekorten werd niet gerealiseerd. Beide onderwerpen worden in 2009 door een werkgroep opgepakt.

Werving en selectie

Hoe krijgen en behouden we het juiste personeel voor onze organisatie?

De 'nieuwe' medewerker oriënteert zich op eigen wijze op de arbeidsmarkt, dit vraagt van Bartiméus een eigentijdse benadering. Na een interne inventarisatie wat medewerkers positief dan wel negatief vinden zijn er drie werkgroepen gestart. Het betreft de werkgroepen: administratief proces, inhoudelijk en planning. De werkgroepen geven in 2009 een aanbeveling over het te voeren beleid en proces.

Ziekteverzuim

In het verslagjaar heeft Bartiméus op alle onderdelen onder het streefcijfer van 6% gescoord. Het verzuimpercentage in de organisatie is in het verslagjaar gedaald van 5,9% in 2007 naar 5,3%. In het 2e halfjaar blijkt de voorinformatie en vraagstelling van de leidinggevende naar de bedrijfsarts sterk verbeterd te zijn. Een continue feedback van bedrijfsarts naar leidinggevende werpt zijn vruchten af. De verslaglegging in Humannet is aanzienlijk verbeterd. Communicatie over verzuim wordt intensiever. Uitval ten gevolge van werkstressbeleving is een aandachtspunt. Vroege interventie door arbeidsdeskundige/teamcoach/persoonlijk coach bij werkstressbeleving voorkomt grotere problemen en uitval.

Generatiemanagement

Het beleid voor generatiemanagement moet leiden tot 5% vermindering van de uitstroom onder medewerkers van boven de 50 jaar. In 2008 is dit streven niet gerealiseerd. Het beleid wordt door de personeelsadviseurs per sector uitgewerkt. Zij gaan hiertoe met leidinggevend in gesprek over aspecten als: aanpassingen in werktijden, arbeidsomstandigheden, inzetten van mentorschap, bespreken van doorstroom binnen Bartiméus, aandacht voor leeftijdsgerelateerde problematiek in periodieke gesprekken.

Het resultaatgericht beschrijven van functies levert een abstractere en daardoor minder groep- en locatiegebonden beschrijving op, wat bijdraagt aan de flexibele inzetbaarheid van personeel.

Opleidingsbeleid

eLearning, een leervorm die een krachtig hulpmiddel is voor het overbrengen van kennis. De inzet van deze moderne leervorm past goed binnen het proces van de afdeling opleidingen, waarin de traditionele leervormen onder de loep worden genomen en gezocht wordt naar de juiste leervorm/mix van leervormen toegespitst op de specifieke situatie van onze klant: de medewerker.

Er zijn twee eLearningmodules in gebruik genomen: de cursus BedrijfsHulpVerlening-ontruimer en de cursus Visuele Beperkingen basis.

Fasegewijs wordt de registratie van kennis van de medewerkers ingevoerd en bekend gemaakt (curriculum).

Resultaatgerichte functiebeschrijvingen

Bij de invoering van de resultaatgerichte beschrijvingen bestonden 350 verschillende functiebeschrijvingen in de organisatie. Het aantal te beschrijven functies is teruggebracht naar 150. Voor nagenoeg alle functies is een concept beschreven door de afdeling P&O. 100 concepten zijn inmiddels besproken met managers, eventueel in samenwerking met één of meer unitleiders en medewerkers.

Medewerkers zijn geïnformeerd door hun leidinggevende en via Infonet en Informeel.

Daarnaast is de afdeling P&O op uitnodiging bij alle teams van de sector Dienstverlening en sector Werken geweest om medewerkers te informeren over het resultaatgericht beschrijven van functies. Ook is de afdeling P&O bij een aantal ondersteunende diensten uitgenodigd en bij een derde van de teams van de sector Wonen.

Van kracht zijnde CAO's

- Gehandicaptenzorg
- Verplegenden en Verzorgenden
- Primair Onderwijs
- Sociale werkvoorziening

4.5.2 Kwaliteit van het werk

De personeelsfunctionarissen voerden gesprekken met de medewerkers over de verbeterpunten uit de medewerkersraadpleging, en hebben aanbevelingen gedaan. Hieraan werd op unit-, cluster en instellingsniveau invulling gegeven.

Door de werkdruk bij Wonen en de organisatieverandering van de werkzaamheden bij Dienstverlening door het BPR-traject, wordt door de personeels- en opleidingsfunctionarissen veel coaching gegeven aan het management en de medewerkers.

4.6 Samenleving

Doelstellingen

Een belangrijke pijler van het expertisebeleid van Bartiméus richt zich op de maatschappelijke adviesfunctie waarin Bartiméus vraagbaak wil zijn voor reguliere instanties en maatschappelijke organisaties. Hier wordt de expertise inzetten voor een toegankelijker samenleving die meer open staat voor mensen met een (visuele) beperking. Voorlichting en informatieverstrekking, deelname aan het maatschappelijk debat, beïnvloeding van de politiek en bestuur en concrete acties en activiteit ter vergroting van de toegankelijkheid van het maatschappelijk leven behoren tot de methoden, die daarvoor gehanteerd worden. In 2008 is een eerste basis gelegd voor het programma en is een keuze gemaakt om met vijf projecten te starten.

Zie ook paragraaf 4.2 Kennis extern overdragen en vermarkten.

Vanuit een stuurgroep worden alle activiteiten van Bartiméus op het gebied van vermaatschappelijking en maatschappelijk ondernemen gecoördineerd. Andere initiatieven uit hoofde van maatschappelijke betrokkenheid zijn de plannen m.b.t. omgekeerde integratie op de hoofdvestigingen van Bartiméus (o.a. het Ervarium in Doorn en het nieuw ingerichte terrein in Ermelo) waarvoor diverse partijen worden betrokken om bij te dragen aan de totstandkoming van recreatieve en culturele activiteiten voor zowel de eigen bewoners als externe bezoekers.

Inspanningen en gerealiseerde prestaties

In het kader van alle vijf maatschappelijke projecten hebben in 2008 activiteiten plaats gevonden:

Bartiméus Beleving

In 2008 hebben in totaal 437 personen gedineerd in het donker en zijn er 836 bezoekers geweest in de Donkere Belevingsruimte te Zeist. Er is een samenwerkingsovereenkomst tot stand gekomen tussen Bartiméus en Hotel restaurant Oud London waar het Dineren in het Donker plaatsvindt. Er is veel aandacht besteed door de media aan deze activiteiten.

Partnerovereenkomst

In het kader van de partnerovereenkomst met ABN AMRO (ABB) hebben diverse initiatieven plaatsgevonden zoals een voetbalclinic met Ajax voor onze leerlingen, brainstormsessies

met medewerkers van Bartiméus en ABB en contacten en onderzoek in het kader van toegankelijkheid van internet, internet bankieren en geldautomaten. De internationale ontwikkelingen op financieel gebied (kredietcrisis) en de overname van de bank door de overheid hebben wel nadelige gevolgen gehad voor het tempo van de voortgang van de initiatieven. Al met al heeft het niet opgeleverd wat we ervan verwacht hadden.

Interactieve internetomgeving voor mensen met een meervoudige beperking (B-link)

B-link is een toegankelijke website voor mensen met een meervoudige beperking en is binnen Bartiméus beschikbaar voor de bewoners en hun familieleden en externe relaties. Doel is om deze kennis naar buiten te brengen zodat B-link ook door bewoners in andere instellingen kan worden gebruikt. Binnen Bartiméus is het aantal gebruikers van B-link groeiende en daarmee ook de vraag om trainingen voor cliënten en personeel. Er hebben diverse promotie activiteiten plaatsgevonden en er is een korte film gemaakt die inmiddels veel wordt bekeken op de website van Bartiméus, van Ookjij.nl en You-tube. Er hebben landelijke bijeenkomsten plaatsgevonden in het kader van het kennisnetwerk digitale cliëntcommunicatie. De verwachting dat andere organisaties gebruik gaan maken van onze expertise wordt nog niet waargemaakt. De contacten zijn er volop, maar de ervaring is dat de meeste organisaties terughoudend zijn in het investeren in ICT-activiteiten met cliënten.

Geïntegreerd en aangepast wonen

De eerste blauwdruk voor een toegankelijk en geïntegreerd woonproject in een reguliere wijk is in 2008 gerealiseerd in Hengelo: het appartementencomplex het Bastion. Daar zijn 12 appartementen aangepast aan de specifieke wensen van slechtziende en blinde bewoners zodat zij bij het wonen minder beperkingen ervaren en het de zelfredzaamheid en zelfstandigheid vergroot. Er zijn aanpassingen in zowel de eigen woning als in de algemene ruimten en de infrastructuur in de wijk. Het project Bastion is tot stand gekomen door een intensieve samenwerking met Bartiméus, de Hengelose Bouwstichting Ons Belang (onderdeel van de Hengelose Woningcorporatie) en de gemeente Hengelo. Het unieke woonproject Bastion krijgt een ontmoetingsruimte, waar wijkbewoners met en zonder visuele beperking samen activiteiten kunnen doen.

Samen met van de Geijn Partners bv uit Houten is een plan van aanpak ontwikkeld voor het ontwerp van een innovatief concept voor toegankelijke gemeenten dat in principe overal in Nederland kan worden uitgerold. Met het ontwikkeltraject wordt in januari 2009 gestart.

Jeugd-events

Tijdens de ZieZo beurs te Houten is het event 'Oogverblindend Mooi' herhaald en hebben jongeren met een visuele beperking samen met goedziende leeftijdsgenoten de allernieuwste modetrends gepresenteerd op de catwalk. Doel is het bevorderen van de participatiemogelijkheden van deze jongeren en een bijdrage leveren aan een positieve beeldvorming over de mogelijkheden van jongeren met een visuele beperking.

Tevens is er gestart met een nieuw initiatief in samenwerking met de reisorganisatie Commundo te Amersfoort. De bedoeling is om jongeren met en zonder visuele beperking vrijwilligerswerk te laten verrichten in Roemenië door een bijdrage te leveren aan sociaal theater in de scholen van Boekarest. Twee groepen van 10 jongeren gaan in het voorjaar en de zomer van 2009 naar Roemenië.

De contacten met de Kiwanisclub hebben geleid tot het inzicht dat het noodzakelijk is om een meer structurele vorm van jeugdactiviteiten te ontwikkelen. Dit zal als case worden ingebracht in een leiderschapsprogramma met AAG en Better Future in januari 2009.

4.7 Financieel beleid

Voor het financieel beleid zijn een viertal hoofdlijnen te onderkennen.

1. Een opbouw van gezonde vermogenspositie

Het financieel beleid heeft de afgelopen jaren vooral in het teken gestaan van een opbouw van een gezonde vermogenspositie. Enerzijds heeft dit ten doel de kwetsbaarheid van de organisatie te beperken. Mede door het beheersen van de kosten is gedurende een aantal jaren een positief resultaat behaald. Daarnaast heeft ook de kwijtschelding door de Vereniging Bartiméus van een achtergestelde lening vanaf 2004 t/m 2007 positief bijgedragen aan de opbouw van eigen vermogen. Anderzijds was deze opbouw nodig om toetreding tot het Waarborgfonds te realiseren, waardoor toekomstige leningen geborgd kunnen worden en lenen voor Bartiméus dus goedkoper wordt. Gelet op de nieuwbouwplannen van de organisatie was deze toetreding absoluut noodzakelijk. Bartiméus is per 16 februari 2006 toegelaten met een solvabiliteitspercentage (uitgedrukt als percentage van de omzet) van 14,2%. Door de positieve resultaten van de afgelopen jaren is de vermogenspositie verder verbeterd. De raad van bestuur heeft in 2007 besloten dat een solvabiliteitspercentage van 20% vooralsnog als toereikend wordt beschouwd. Met het positieve resultaat over 2008 blijft het weerstandsvermogen van Bartiméus royaal boven genoemde grens van 20%. Door de kredietcrisis en de ZZP-bekostiging is het goed een dergelijke financiële buffer te hebben.

2. Het terugdringen van de structurele afhankelijkheid van beide Verenigingen

De Vereniging Bartiméus en de Vereniging Sonneheerdt zijn op 1 januari 2007 gefuseerd tot de Vereniging Bartiméus Sonneheerdt. Met beide Verenigingen zijn voor deze fusie afspraken gemaakt die nog doorwerking hebben gehad in 2008.

Vanuit de Vereniging Bartiméus zijn in 2008 voor het eerst geen bijdragen meer ontvangen voor de dekking van de exploitatie. Na de fusie is met de Vereniging Sonneheerdt een overeenkomst getekend waarin éénmalig een bedrag (€ 1,15 miljoen) is overgemaakt aan de Stichting Bartiméus, waarmee aan de werkorganisatie tijd wordt geboden om de noodzakelijke meerjarige ombuigingen te effectueren. Dit bedrag moet worden gezien als een vooruitbetaling van te verwachten afbouwkosten, voornamelijk veroorzaakt doordat er geen diensten meer worden afgenomen door de Vereniging Sonneheerdt. Ook draagt de Vereniging Sonneheerdt niet langer bij aan gemeenschappelijke kosten. Aan 2008 is hiervan een bedrag toegerekend van € 236.250.

Hoewel Bartiméus niet langer structureel afhankelijk wil zijn van de (gefuseerde) Vereniging bestaat er natuurlijk wel een hechte band. Deze band is van groot belang, zowel voor Bartiméus als voor de Vereniging Bartiméus Sonneheerdt, maar vooral voor onze achterban en dient dan ook te worden gekoesterd. In 2008 zijn gesprekken gevoerd over de vormgeving van de financiële relatie, zonder dat daarbij (opnieuw) een structurele afhankelijkheid wordt gecreëerd. De wens van Bartiméus is een bijdrage aan projecten, maar vooral aan programmafinanciering, die tot doel heeft de expertisefunctie van Bartiméus verder te versterken en de maatschappij toegankelijker te maken voor onze doelgroep. In de jaarrekening is rekening gehouden met een bijdrage hiervoor van € 529.000. Gesprekken hierover worden in 2009 voortgezet.

3. Zorgdragen voor een adequate financiering

Bij alle sectoren is er volop aandacht voor dit aspect van het financieel beleid. Door de gewijzigde bekostigingssystematiek is dit ook voor elke sector een belangrijk thema. Het blijkt vaak dat door het categorale karakter en de hiervoor benodigde expertise maatwerk nodig is bij een aanpassing van de bekostigingssystematiek. Hier wordt veelal in eerste

instantie geen rekening mee gehouden. In 3.2 Bedrijfsvoering zijn de risico's per sector beschreven.

4. Een goede interne beheersing

De afgelopen jaren is veel aandacht geweest voor de interne beheersing. Ook in 2008 stond dit onderwerp weer volop in de belangstelling.

Er was in 2008 opnieuw veel aandacht voor een verdere verbetering van de productieregistratie. Mede door de verdere inbedding van het systeem van audits in de werkprocessen is de kwaliteit verbeterd. Daar is mee bewerkstelligd dat de interne beheersing en procedures verder zijn aangescherpt en dat er bij management en medewerkers een beter besef is ontstaan van het belang van een goede registratie. In 2009 zal met de invoering van een nieuw productieregistratiesysteem (Iris) veel meer preventief worden gewerkt aan de beheersing, die wordt gevraagd vanuit de regeling AO/IC. Dit zal naar verwachting leiden tot een vermindering van controles en correcties achteraf.

Het gehele proces rond de managementrapportages is verder verbeterd, zowel qua volledigheid als qua organisatie. Vanaf 2007 is gekozen voor een groeiproces dat in 2008 verder vorm heeft gekregen, onder meer met corporate doelstellingen en een Balanced Score Card. Het accent lag in 2008 op het meetbaar formuleren van de doelstellingen en het verder werken aan een homogene organisatiebrede rapportage. Hierop is wel voortgang geboekt, maar minder dan was gehoopt.

De accountant constateert in de interim-rapportage dat de interne beheersing in 2008 van een voldoende tot goed niveau is en dat een groot deel van de in voorgaande jaren gerapporteerde detailbevindingen zijn opgevolgd. Het Control Web ondersteunt deze conclusie. Op vrijwel alle onderdelen is er sprake van een tenminste gelijke of betere score dan in 2007.

Financiële prestaties

Het financiële resultaat komt uit op bijna € 3,3 miljoen. De vermogenspositie is hiermee verder verbeterd en de financiële kwetsbaarheid verder gereduceerd. Het is een positief jaar geweest, maar om een juist perspectief van de ontwikkeling te krijgen moeten er wel een aantal zaken in de beschouwing worden betrokken.

Onderstaand wordt het financiële resultaat nader beoordeeld, waarbij er onder meer aandacht wordt geschonken aan de exploitatiebijdrage vanuit de Vereniging Bartiméus Sonneheerdt. De Verenigingsbijdragen aan incidentele projecten hebben geen invloed op de financiële kwetsbaarheid, aangezien de uitvoering van deze projecten in beginsel ook achterwege kan blijven. Medewerkers krijgen voor deze projecten uitbreiding van hun arbeidscontract of er wordt voor adequate vervanging gezorgd. Deze extra middelen hebben derhalve geen invloed op de bedrijfsvoering en blijven dan ook buiten beschouwing.

Financieel resultaat

(bedragen x € 1 miljoen)	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Resultaat volgens jaarrekening	3,3	3,4
Eénmalige baten en lasten	1,3	- 1,2
Kwijtschelding lening Vereniging		1,0
	-----	-----
Genormaliseerd resultaat	2,0	3,6
Exploitatiebijdrage Vereniging(en)	0,8	0,6
	-----	-----
Resultaat excl. Bijdragen	1,2	3,0

Toelichting:

In de éénmalige baten en lasten zijn opgenomen:

Baten:

- Correctie kapitaallasten 2007 (€ 467.000)
- Afwikkeling 'oude' dossiers NZa (€ 302.000)
- Vrijval voorziening onderhoud (€ 365.000)
- Vrijval voorziening langdurig zieken (€ 123.000)
- Afwikkeling brandschade (€ 257.000)
- Correctie consolidatie SVH (€ 885.000)

Lasten:

- Eenmalige kosten implementatie IRIS/BPR (-/- € 725.000)
- Voorziening reorganisatie (-/- € 80.000)
- Nog te betalen salarissen (-/- € 100.000)
- Reservering fusiebonus (-/- € 137.000)
- BAPO voorziening Onderwijs (-/- € 41.000)
- Voorziening verlies SVH (-/- € 99.000)

De bijdrage van de Vereniging Sonneheerdt is het aan 2008 toegerekende deel van de finale vergoeding in verband met het doorsnijden van de relatie tussen de Vereniging Sonneheerdt en de Stichting Beheer Sonneheerdt (€ 236.250). Daarnaast is opgenomen een vordering op de Vereniging Bartiméus Sonneheerdt ten bedrage van € 529.000 voor een bijdrage aan de ontwikkeling van expertise en maatschappelijke projecten. Deze bijdragen worden op het resultaat gecorrigeerd. In het kader van de reductie van de afhankelijkheid van deze middelen wordt de bijdrage ten behoeve van de interpretatie getoond.

Ten opzichte van 2007 is het genormaliseerde resultaat exclusief Verenigingsbijdragen met € 1,6 miljoen afgenomen. Rekening houdend met de bijdragen van de Verenigingen is er sprake van een afname met € 1,8 miljoen. Wanneer onderscheid wordt gemaakt naar de verschillende sectoren wordt het volgende beeld zichtbaar:

Financieel resultaat per sector

(bedragen x € 1.000)

	Onderwijs	Wonen	Dienst- verlening	Werken	Stichting SVH*	Stichting Acc**	Totaal
Resultaat jaarrekening 2008	697	1.248	2.438	-1.141	-99	134	3.276
Eénmalige baten en lasten	136	1.150	-107	38		105	1.322
Genormaliseerd resultaat	561	98	2.545	-1.179	-99	29	1.954
Exploitatiebijdragen Vereniging(en)	15	477	85	188			765
Resultaat excl. bijdragen 2008	546	-379	2.461	-1.368	-99	29	1.189
Resultaat excl. bijdragen 2007	-119	275	2.587	455	-174	-45	2.979

* Stichting Voedingsservice Heuvelrug

** Stichting Accessibility

Het resultaat van Onderwijs bedraagt € 697.000 positief. In de éénmalige baten en lasten is de uitkering van de brand verwerkt, die als bestemmingsreserve nieuwbouw is opgenomen. Verder is een netto dotatie verwerkt aan de voorziening BAPO van € 41.000. Er is vanaf het schooljaar 2008/2009 extra bekostiging van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ontvangen. Mede hierdoor is een sluitende exploitatie gerealiseerd.

Wonen heeft een resultaat geboekt van € 1.248.000. Rekening houdend met incidentele baten en lasten van € 1.150.000 komt het genormaliseerde resultaat hiermee uit op € 98.000. Vanuit de Vereniging Sonneheerdt is een (toegerekende) bijdrage geleverd van € 477.000. Het resultaat exclusief bijdragen is negatief en verslechterd ten opzichte van 2007. Het beeld van de zorgzwaartebekostiging is nog aan verandering onderhevig.

Dienstverlening heeft een mooi resultaat geboekt van € 2.438.000. Aan éénmalige baten en lasten is voor een bedrag van +/- € 107.000 toegerekend aan Dienstverlening. Indien verder rekening wordt gehouden met een aan 2008 toegerekende bijdrage vanuit de Vereniging Sonneheerdt van € 85.000 bedraagt het genormaliseerde resultaat € 2.461.000. Een resultaat dat iets lager uitvalt dan dat van het voorgaande jaar, maar rekening houdend met de omslag die de sector moet uitvoeren, mag toch van een prima resultaat worden gesproken.

De sector Werken heeft een resultaat behaald van +/- € 1.141.000. Het genormaliseerde resultaat is fors lager dan in 2007. Dit is ook minder dan verwacht. Wel is een mooi resultaat in 2008 behaald door Proson. Bij Opleiding & Arbeid is er nog steeds geen duidelijkheid hoe het amendement bij de begroting van het ministerie van SoZaWe, waarin een extra bedrag voor € 2,5 miljoen voor de REA-instituten is vastgesteld, wordt uitgevoerd. Dit is bepalend voor de financiële situatie van O&A voor 2009. Het is duidelijk dat de huidige verliezen niet langer gedragen kunnen worden.

De Ondersteunende Diensten van Bartiméus geven in de jaarrekening standaard een neutraal resultaat. De kosten worden doorbelast aan de sectoren.

Het resultaat bij de Stichting Voedingsservice Heuvelrug (SVH) is in 2008 nog verliesgevend geweest (-/- € 99.329), maar wel verbeterd ten opzichte van 2007. De door de directie ingeslagen koers lijkt, hoewel langzamer dan gehoopt, een omslag te bewerkstelligen. Het verlies over 2008 is vooral gelegen in de teruglopende omzet vanuit Bartiméus. Inmiddels is binnen Bartiméus besloten om indien geen maaltijden worden afgenomen, wel de inkoop van grondstoffen via de SVH te laten lopen. Voor 2009 is het van het grootste belang om meer omzet te realiseren. Hieraan is reeds gedurende 2008 hard gewerkt. Er worden veel acquisitiesprekken gevoerd en er zijn al nieuwe klanten bijgekomen. Ook deelname van een derde partij is nog steeds een optie. Om dit mogelijk te maken zal de SVH moeten worden omgezet van een stichtingsvorm naar een BV.

De Stichting Accessibility heeft in 2008 een mooi resultaat behaald (€ 134.000). Dit resultaat wordt mede beïnvloed door de eenmalige opbrengst verzekeringsgelden van € 105.000 als gevolg van de brand in 2007 en moet in dat kader ook in relatie tot het jaar ervoor worden gezien. Het is wel verheugend te constateren dat de Stichting Accessibility een positief bedrijfsresultaat heeft behaald en dat ook de toekomst er gunstig uitziet. Er is goede voortgang geboekt met het aflossen van de schuld aan Bartiméus.

Zowel de opbrengsten van toetsingen als van cursussen zijn boven verwachting en compenseren de tegenvallende projectopbrengsten. Het verloop van de medewerkers blijft een aandachtspunt. De verwachting is dat in 2009 de opgaande lijn wordt doorgetrokken.

Jaarrekening 2008

Stichting Bartiméus Sonneheerdt

INHOUDSOPGAVE

Pagina

5.1 Jaarrekening 2008

5.1.1	Geconsolideerde balans per 31 december 2008	44
5.1.2	Geconsolideerde resultatenrekening over 2008	45
5.1.3	Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2008	46
5.1.4	Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	47
5.1.5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2008	51
5.1.6	Mutatatieoverzicht immateriële vaste activa	59
5.1.7	Mutatatieoverzicht materiële vaste activa	60
5.1.8	Specificatie ultimo boekjaar onderhanden projecten en gereed gekomen projecten	65
5.1.9	Overzicht langlopende schulden ultimo 2008	66
5.1.10	Toelichting op de geconsolideerde resultatenrekening over 2008	67
5.1.11	Balans per 31 december 2008	77
5.1.12	Resultatenrekening over 2008	78
5.1.14	Toelichting op de balans per 31 december 2008	79
5.1.15	Mutatatieoverzicht immateriële vaste activa	87
5.1.16	Mutatatieoverzicht materiële vaste activa	88
5.1.17	Specificatie ultimo boekjaar onderhanden projecten en gereed gekomen projecten	93
5.1.18	Overzicht langlopende schulden ultimo 2008	94
5.1.19	Toelichting op de resultatenrekening over 2008	95

5.2 Overige gegevens

5.2.1	Vaststelling en goedkeuring jaarrekening	105
5.2.2	Resultaatbestemming	105
5.2.3	Gebeurtenissen na balansdatum	105
5.2.4	Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	105
5.2.5	Accountantsverklaring	106

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1 GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

5.1.1 GECONSOLIDEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2008
(na resultaatsbestemming)

	Ref.	31-dec-08 €	31-dec-07 €
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	29.832	30.671
Materiële vaste activa	2	30.856.916	27.817.338
Financiële vaste activa	3	0	0
Totaal vaste activa		<u>30.886.748</u>	<u>27.848.009</u>
Vlottende activa			
Vorraden	4	584.473	642.352
Vorderingen en overlopende activa	5	5.584.740	4.025.319
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	6	3.672.713	0
Effecten	7	0	0
Liquide middelen	8	3.623.168	12.724.625
Totaal vlottende activa		<u>13.465.094</u>	<u>17.392.295</u>
Totaal activa		<u><u>44.351.842</u></u>	<u><u>45.240.305</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal	9	0	0
Collectief gefinancierd gebonden vermogen		13.635.712	11.570.593
Niet collectief gefinancierd vrij vermogen		<u>9.811.874</u>	<u>8.600.829</u>
Totaal eigen vermogen		23.447.586	20.171.422
Voorzieningen	10	2.991.603	4.144.749
Langlopende schulden	11	3.115.733	3.485.844
Kortlopende schulden			
Schulden uit hoofde van financieringoverschot	6	0	1.232.005
Kortlopende schulden en overlopende passiva	12	14.796.919	16.206.285
Totaal Passiva		<u><u>44.351.842</u></u>	<u><u>45.240.305</u></u>

5.1.2 GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING OVER 2008

	Ref.	<u>2008</u> €	<u>2007</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie	14	64.408.506	61.670.181
Niet gebudgetteerde zorgprestaties	15	813.252	275.227
Overige bedrijfsopbrengsten	16	21.832.786	22.755.254
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>87.054.544</u>	<u>84.700.662</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	17	65.095.599	61.505.192
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	18	3.157.124	3.361.774
Overige bedrijfskosten	19	15.466.039	16.480.887
Som der bedrijfslasten		<u>83.718.763</u>	<u>81.347.853</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		3.335.781	3.352.810
Financiële baten en lasten	20	-59.617	4.674
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>3.276.164</u>	<u>3.357.484</u>
Buitengewone baten en lasten	21	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>3.276.164</u></u>	<u><u>3.357.484</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2008</u> €	<u>2007</u> €
Toevoeging/(onttrekking):			
Reserve aanvaardbare kosten		2.805.227	919.611
Bestemmingsreserve Bartiméus		749.885	2.232.087
Algemene reserve Bartiméus		417.659	460.979
Publiek vermogen O&A		-731.392	156.384
Privaat vermogen O&A		0	-192.618
Resultaat Stichting Voedingsservice Heuvelrug		-99.329	-173.700
Resultaat Bartiméus Dolmans Activiteiten B.V.		0	0
Resultaat Stichting Bartiméus Accessibility		134.114	-45.259
		<u>3.276.164</u>	<u>3.357.484</u>

5.1.3 GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

Ref.	2008		2007	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bedrijfsresultaat		3.335.781		3.352.810
Aanpassingen voor :				
- afschrijvingen	3.157.126		3.290.381	
- mutaties reserves	0		0	
- mutaties egalisatierekening 2007	0		-8.808	
- mutaties voorzieningen	-1.153.146		1.539.599	
		2.003.980		4.821.172
Veranderingen in vlottende middelen:				
- voorraden	57.878		97.612	
- vorderingen	-1.559.422		1.172.451	
- vorderingen/schulden uit hoofde van financieringstekort respectievelijk -overschot	-4.904.718		1.405.510	
- kortlopende schulden (excl.schulden aan kredietinstellingen)	-1.137.098		2.372.679	
		-7.543.359		5.048.252
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-2.203.598		13.222.234
Ontvangen interest	222.643		252.073	
Betaalde interest	-282.260		-247.401	
Buitengewoon resultaat	0		0	
		-59.617		4.673
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-2.263.215		13.226.907
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings materiële vaste activa	-6.608.149		-6.535.428	
Desinvesteringen materiële vaste activa	412.285		715.405	
Investerings immateriële vaste activa	0		0	
Desinvesteringen immateriële vaste activa	0		0	
Investerings deelnemingen en/of samenwerkingsverbanden	0		0	
Mutatie leningen u/g	0		0	
Overige investeringen in financiële vaste activa	0		400	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		-6.195.864		-5.819.623
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Nieuw opgenomen leningen	0		0	
Aflossing langlopende schulden	-642.379		-699.102	
Overige mutaties eigen vermogen	0		-1.000.000	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		-642.379		-1.699.102
Mutatie geldmiddelen		<u>-9.101.458</u>		<u>5.708.182</u>

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.1 Algemeen

Groepsverhoudingen

Zorginstelling Bartiméus Sonneheerdt behoort tot de Stichting Bartiméus Sonneheerdt. Aan het hoofd van deze groep staat de Stichting Bartiméus Sonneheerdt te Doorn. De jaarrekening van zorginstelling Bartiméus Sonneheerdt is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de Stichting Bartiméus Sonneheerdt te Doorn.

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Regeling verslaggeving WTZi en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar, met uitzondering van het volgende:

Stelselwijziging

De egalisatierekening afschrijvingen instandhoudingsinvesteringen is als gevolg van een wijziging in RJ655 per 1 januari 2008 gerubriceerd als een afzonderlijke bestemmingsreserve onder het collectief gefinancierd eigen vermogen.

Het saldo van de op grond van de bekostigingssystematiek in de subsidie toegekende bedragen voor afschrijvingen en de werkelijke afschrijvingen op instandhoudingsinvesteringen wordt jaarlijks toegevoegd of onttrokken aan de bestemmingsreserve egalisatie afschrijvingen. Toevoegingen en/of onttrekkingen aan de bestemmingsreserve egalisatie afschrijvingen worden verantwoord via de resultatenrekening.

De vergelijkende cijfers over 2007 zijn aangepast.

Invloed stelselwijzigingen op vermogen en resultaat

De stelselwijziging is rechtstreeks verwerkt in het eigen vermogen per 1 januari 2008. Als gevolg van de stelselwijziging neemt het vermogen toe met € 1.032.756 en neemt het exploitatieresultaat toe met € 4.354 omdat de werkelijke afschrijvingen lager zijn dan het budget.

Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening zijn tevens opgenomen de stichtingen en vennootschappen die tot de groep behoren. Dit betreft de volgende stichtingen en vennootschappen:

- Stichting Voedingsservice Heuvelrug te Soesterberg
- Bartiméus Dolmans Activiteiten B.V te Doorn
- Stichting Bartiméus Accessibility te Utrecht

Verbonden rechtspersonen

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in paragraaf consolidatie, evenals de deelnemingen toegelicht onder de toelichting op de financiële vaste activa worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd. Verder is ook het groepshoofd Stichting Bartiméus Sonneheerdt aan te merken als verbonden partij.

- Stichting Bartiméus Sonneheerdt neemt maaltijden af van Stichting Voedingsservice Heuvelrug en heeft een 50% kapitaalsbelang in Stichting Voedingsservice Heuvelrug.
- Stichting Bartiméus Sonneheerdt neemt schoonmaakdiensten af van Bartiméus Dolmans Activiteiten B.V. en heeft een 51% kapitaalsbelang in Bartiméus Dolmans Activiteiten B.V.
- Stichting Bartiméus Sonneheerdt detacheert personeel bij Stichting Bartiméus Accessibility en heeft een beslissende invloed binnen de Stichting Bartiméus Accessibility.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.2 Grondslagen van waardering van activa en passiva

Activa en passiva

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen en cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. WTZI-vergunningsplichtige vaste activa worden gewaardeerd tegen de laagste van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en het goedgekeurde investeringsbedrag. Het meerdere boven het goedgekeurde investeringsbedrag wordt ten laste van de resultatenrekening gebracht.

Voor WTZI-vergunningsplichtige vaste activa, instandhoudingen en WMG-gefinancierde vaste activa waarvoor in de bekostigingssystematiek geen substitutievrijheid bestaat binnen het verkregen budget, is de afschrijvingsperiode gelijk aan de in de bekostigingssystematiek voorgeschreven afschrijvingstermijnen.

Voor die vaste activa waarvoor binnen de bekostigingssystematiek of de verkregen subsidie substitutievrijheid bestaat, zijn de afschrijvingstermijnen gebaseerd op de economische levensduur.

Voor zover subsidies of daaraan gelijk te stellen vergoedingen zijn ontvangen als eenmalige bijdrage in de afschrijvingskosten, zijn deze in mindering gebracht op de investeringen/zijn deze als vooruitontvangen bedrag onder de overlopende passiva opgenomen.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire jaarlijkse afschrijvingen. WTZI-vergunningsplichtige vaste activa worden gewaardeerd tegen de laagste van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en het goedgekeurde investeringsbedrag. Het meerdere boven het goedgekeurde investeringsbedrag wordt ten laste van de resultatenrekening gebracht.

Voor WTZI-vergunnings- en meldingsplichtige vaste activa en WMG-gefinancierde vaste activa waarvoor in de bekostigingssystematiek geen substitutievrijheid bestaat binnen het verkregen budget, is de afschrijvingsperiode gelijk aan de in de bekostigingssystematiek voorgeschreven afschrijvingstermijnen.

Voor die vaste activa waarvoor binnen de bekostigingssystematiek of de verkregen subsidie substitutievrijheid bestaat, zijn de afschrijvingstermijnen gebaseerd op de economische levensduur.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen en overige deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd volgens de nettovermogenswaardemethode. Invloed van betekenis wordt in ieder geval verondersteld aanwezig te zijn bij het kunnen uitbrengen van 20% of meer van de stemrechten. De nettovermogenswaarde wordt berekend volgens de grondslagen die gelden voor deze jaarrekening; voor deelnemingen waarvan onvoldoende gegevens beschikbaar zijn voor aanpassing aan deze grondslagen, wordt uitgegaan van de waarderingsgrondslagen van de desbetreffende deelneming. Indien de waardering van een deelneming volgens de nettovermogenswaarde negatief is, wordt deze op nihil gewaardeerd. Deelnemingen waarop geen invloed van betekenis kan worden uitgeoefend worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Indien sprake is van een duurzame waardevermindering vindt waardering plaats tegen deze lagere waarde; afwaardering vindt plaats ten laste van de resultatenrekening.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Vorraden

Vorraden zijn gewaardeerd tegen kostprijs onder aftrek van een voorziening voor incourantheid. De voorziening is bepaald bij de voorraad telling waarbij de ouderdom en verkoopbaarheid van de aanwezige voorraad afgewogen is.

Vorderingen

Vorderingen worden opgenomen voor de nominale waarde.

Bij de vordering op debiteuren is een voorziening dubieuze debiteuren in mindering gebracht.

Deze voorziening is dynamisch bepaald.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden.

Voorzieningen (algemeen)

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen.

Wanneer verplichtingen naar verwachting door een derde zullen worden vergoed, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen indien het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting.

Grondslagen van waardering per voorziening:

- Reorganisatievoorziening: onderbouwing bepaald op persoonsniveau
- Voorziening uitgestelde beloningen: toekomstige mogelijke verplichting berekend
- Voorziening langdurig zieken: toekomstige mogelijke verplichting berekend
- Voorziening groot onderhoud: op basis van een analyse van een samenvoeging van de voorziening onderhoud Ermelo, Zeist en Doorn
- Voorziening Voedingservice Heuvelrug: het 50% aandeel in het negatief eigen vermogen van Voedingservice Heuvelrug; deze voorziening wordt geconsolideerd geëlimineerd.

5.1.4 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

5.1.4.3 Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en de lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben, uitgaande van historische kosten. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze gerealiseerd zijn.

Baten (waaronder nagekomen budgetaanpassingen) en lasten uit voorgaande jaren die in dit boekjaar zijn geconstateerd, worden aan dit boekjaar toegerekend.

Pensioenen

Bartiméus heeft voor haar werknemers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen welke afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling voor personeel in dienst van de CAO Gehandicaptenzorg en van de CAO V&V is ondergebracht bij het Pensioenfonds Zorg en Welzijn en voor personeel vallend onder de CAO Onderwijs bij het de Algemene Pensioen Groep. Bartiméus heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij Pensioenfonds Zorg en Welzijn of de Algemene Pensioen Groep, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Bartiméus heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een toegezegde-bijdrage-regeling en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

5.1.4.4 Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomstig de Richtlijn Zorginstellingen een segmentatie van de resultatenrekening gemaakt in de volgende segmenten: Stichting Bartiméus Sonneheerdt, Stichting Voedingsservice Heuvelrug, Bartiméus Dolmans Activiteiten B.V en Stichting Bartiméus Accessibility.

Bij de verdeling van de resultatenrekening per bedrijfssegment is aangesloten op de activiteiten van het bedrijfsproces. De verdeling van indirecte kosten van de Ondersteunende Diensten zijn verdeeld op basis van de afname van de indirecte activiteiten

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Goodwill	0	0
Licentiekosten	0	0
Overige	29.832	30.671
Totaal immateriële vaste activa	<u>29.832</u>	<u>30.671</u>

Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	30.671	130.386
Bij: investeringen	0	0
Af: afschrijvingen	839	99.715
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	0	0
Boekwaarde per 31 december	<u>29.832</u>	<u>30.671</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.6

2. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Grond	0	0
Terreinvoorzieningen	43.655	48.430
Gebouwen	7.919.157	7.216.046
Semi permanente gebouwen	0	391
Verbouwingen	5.489.046	6.058.357
Installaties	238.187	340.102
Onderhanden projecten	7.810.735	4.980.902
Trekkingsrechten	2.998.242	3.209.452
Instandhouding	1.645.298	1.830.570
Inventaris	3.373.251	2.949.698
Vervoermiddelen	526.679	592.979
Automatisering	812.666	590.411
Totaal materiële vaste activa	<u>30.856.916</u>	<u>27.817.338</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	27.817.338	25.187.981
Bij: investeringen	6.608.149	6.535.428
Af: afschrijvingen	3.156.286	3.190.667
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	412.285	715.405
Boekwaarde per 31 december	<u>30.856.916</u>	<u>27.817.338</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.7. In toelichting 5.1.8 zijn overzichten opgenomen voor de onderhanden en gereedgemaakte projecten.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	31-dec-08	31-dec-07
	€	€
Deelnemingen		
Vorderingen op deelnemingen	0	0
Overige effecten		
Overige vorderingen	0	0
Totaal financiële vaste activa	0	0

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :

	€
Boekwaarde per 1 januari 2008	0
Bij: kapitaalstorting	0
Bij: verstrekte lening	0
Af: ontvangen aflossing leningen	0
Af: waardeverminderingen	0
Boekwaarde per 31 december 2008	0

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbelang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Stg. Voedingsservice Heuvelrug	Maaltijdverstrekking	0	50%	-885.367	-99.329
Bartiméus Dolmans Activ. B.V.	Schoonmaak	9.180	51%	17.770	0
Zeggenschapsbelangen:					
Stg. Bartiméus Accessibility	Internettoegankelijkheid	0	0%	-51.543	134.114

4. Voorraden

De specificatie is als volgt :

	31-dec-08	31-dec-07
	€	€
Medische middelen	0	0
Voedingsmiddelen	0	0
Hulpmiddelen	0	0
Overige voorraden:		
Voorraad technische en civiele dienst	157.530	160.398
Handelsvoorraad	544.190	574.684
Af: voorziening	117.247	92.730
Totaal voorraden	584.473	642.352

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

5. Vorderingen en overlopende activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	2.397.863	1.475.338
Vorderingen op groepsmaatschappijen	5.375	3.104
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen	0	0
Overige vorderingen:		
Vorderingen belastingen en sociale premies	1.679	13.226
Overige vorderingen:	453.019	814.525
Vooruitbetaalde bedragen:	549.915	427.842
Nog te ontvangen bedragen:		
Personeelsleningen	56.912	56.405
Nog te ontvangen bedragen	2.119.977	1.234.879
Overige overlopende activa:	0	0
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>5.584.740</u>	<u>4.025.319</u>

6. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en/of schulden uit hoofde van financieringsoverschot

	<u>t/m 2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	-346.090	1.012.761	-1.898.676		-1.232.005
Financieringsverschil boekjaar				2.259.825	2.259.825
Correcties voorgaande jaren	207.923	94.365	467.000		769.288
Betalingen/ontvangsten	416.763	-773.027	2.231.869		1.875.605
Sub-totaal mutatie boekjaar	624.686	-678.662	2.698.869	2.259.825	4.904.718
Saldo per 31 december	<u>278.596</u>	<u>334.099</u>	<u>800.193</u>	<u>2.259.825</u>	<u>3.672.713</u>

Stadium van vaststelling (per erkenning):

Bartiméus GHZ	c	b	b	a
Bartiméus Ermelo GHZ	c	c	b	a
Bartiméus Ermelo VVT	c	c	b	a
Bartiméus GGZ				a

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Wettelijk budget aanvaardbare kosten	63.500.353	61.532.255
Wettelijk budget mbt Voedingsservice Heuvelrug	138.865	137.927
Af: ontvangen voorschotten	61.379.394	63.568.858
Af: overige ontvangsten	0	0
Totaal financieringsverschil	<u>2.259.825</u>	<u>-1.898.676</u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

ACTIVA

7. Effecten

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
	0	0
	0	0
Totaal effecten	<u>0</u>	<u>0</u>

8. Liquide middelen

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Bankrekeningen	3.575.108	12.690.764
Kassen	48.060	33.861
Totaal liquide middelen	<u>3.623.168</u>	<u>12.724.625</u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

9. Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende componenten:

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Collectief gefinancierd gebonden vermogen	13.635.712	11.570.593
Niet collectief gefinancierd vrij vermogen	<u>9.811.874</u>	<u>8.600.829</u>
Totaal eigen vermogen	<u><u>23.447.586</u></u>	<u><u>20.171.422</u></u>

Collectief gefinancierd gebonden vermogen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2008</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2008</u>
	€	€	€	€
Reserve aanvaardbare kosten:				
RAK Bartiméus GHZ	8.854.196	2.805.227	0	11.659.423
RAK Bartiméus Ermelo GHZ	251.268	0	0	251.268
RAK Bartiméus Ermelo V&V	223.515	0	0	223.515
Reserve OC&W	0	0	0	0
Reserve O&A	994.415	-731.392	0	263.022
Wachtgeldfonds O&A	214.443	0	0	214.443
Bestemmingsreserves:				
Bartiméus instandhouding	238.591	15.197	0	253.788
Sonneheerdt instandhouding	336.513	19.201	0	355.714
Sonneheerdt a perdu fonds	380.411	-14.600	0	365.811
Proson egalisatierekening	77.241	-28.513	0	48.728
Totaal collectief gefinancierd gebonden vermogen	<u>11.570.593</u>	<u>2.065.119</u>	<u>0</u>	<u>13.635.712</u>

Niet collectief gefinancierd vrij vermogen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per</u> <u>1-jan-2008</u>	<u>Resultaat-</u> <u>bestemming</u>	<u>Overige</u> <u>mutaties</u>	<u>Saldo per</u> <u>31-dec-2008</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves:				
Zorg en Dienstverlening	3.790.374	0	0	3.790.374
Raad van Bestuur	260.708	-133.686	0	127.022
Onderwijs	1.646.773	717.061	0	2.363.834
Opleiding & Arbeid	0	0	0	0
Proson	646.585	201.599	0	848.184
Bartiméus Dolmans Activiteiten	17.770	0	0	17.770
Stichting Bartiméus Accessibility	-185.657	134.114	0	-51.543
Voedingsservice Heuvelrug	-786.038	-99.329	0	-885.367
Bestemmingsreserves:				
Onderwijs	89.440	-20.164	0	69.276
Wonen Ermelo	73.608	0	0	73.608
Opleiding & Arbeid	30.156	0	0	30.156
Proson	24.600	-24.600	0	0
Dienstverlening	2.443.000	414.050	0	2.857.050
Zorg	549.508	22.000	0	571.508
Totaal niet-collectief gefinancierd vrij vermogen	<u>8.600.829</u>	<u>1.211.045</u>	<u>0</u>	<u>9.811.874</u>

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

Toelichting:				
Hieronder volgt een specificatie van de bestemmingsreserves:				
Onderwijs	Activa, reserve 0-meting			69.276
Wonen Ermelo	Reserve toekomstige investeringen			73.608
Opleiding & Arbeid	Reserve toekomstige investeringen			30.156
Dienstverlening	Reorganisatie werkprocessen	492.050		
	Expertise-ontwikkeling	865.000		
	Nieuwbouw	1.000.000		
	100-jarig jubileum	500.000		
				<u>2.857.050</u>
Wonen	Reserve toekomstige investeringen	484.000		
	Wijziging bekostigingssystematiek	50.000		
	Nieuwbouw	30.000		
	Giften met bestemming	7.508		
				<u>571.508</u>
Totaal bestemmingsreserves				<u><u>3.601.598</u></u>

10. Voorzieningen

	Saldo per 1-jan-2008	Dotatie	Onttrekking	Saldo per 31-dec-2008
	€	€	€	€
<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>				
Reorganisatievoorziening	604.076	190.196	110.273	684.000
Voorziening uitgestelde beloningen	826.779	50.000	9.413	867.366
Voorziening langdurig zieken	604.241	0	122.617	481.624
Voorziening groot onderhoud	1.323.613	135.000	500.000	958.613
Voorziening verlies Voedingsservice Heuvelrug	786.039	99.329	885.368	0
Totaal voorzieningen	<u>4.144.749</u>	<u>474.525</u>	<u>1.627.671</u>	<u>2.991.603</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

31-dec-2008

Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	52.042
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	2.939.561
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	607.157

Toelichting per categorie voorziening:

De reorganisatievoorziening is getroffen voor verwachte personele consequenties n.a.v. de fusie per 1-1-2006. De voorziening is nominaal bepaald.

De voorziening uitgestelde beloningen betreft de jubileumuitkeringen. De voorziening is contant bepaald.

De voorziening langdurig zieken betreft personeelsleden die al een tijd uit roulatie zijn. De voorziening is nominaal bepaald.

De voorziening onderhoud betreft de panden uit Doorn, Zeist en Ermelo. De voorziening is nominaal bepaald.

De voorziening verlies Voedingsservice Heuvelrug betreft het aandeel in het negatief eigen vermogen van de Stichting Voedingsservice Heuvelrug. Deze voorziening valt in 2008 geconsolideerd vrij tegen het negatief eigen vermogen.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

11. Langlopende schulden

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	3.115.733	3.485.844
Overige langlopende schulden	0	0
Totaal langlopende schulden	<u>3.115.733</u>	<u>3.485.844</u>

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Stand per 1 januari	4.128.223	5.827.325
Bij: nieuwe leningen	0	0
Af: aflossingen	642.379	1.699.102
Stand per 31 december	<u>3.485.844</u>	<u>4.128.223</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	370.111	642.379
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>3.115.733</u>	<u>3.485.844</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	370.111	642.379
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	3.115.733	3.485.844
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	1.998.313	2.277.668

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar bijlage overzicht langlopende leningen.
De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

12. Kortlopende schulden en overlopende passiva

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	0	0
Crediteuren	1.579.164	1.840.259
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	370.111	642.379
Belastingen en sociale premies	3.048.739	2.971.258
Schulden terzake pensioenen	710.900	678.217
Nog te betalen salarissen	65.578	283.605
Vakantiegeld	1.918.738	1.809.018
Vakantiedagen	1.293.581	1.175.693
Overige schulden	116.815	209.494
Nog te betalen kosten	1.647.037	2.349.246
Vooruitontvangen opbrengsten	4.046.257	4.247.117
Overige passiva	0	0
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>14.796.919</u>	<u>16.206.285</u>

Toelichting:

In het bedrag van € 4.046.258 bij vooruitontvangen opbrengsten is een bedrag opgenomen van € 2.609.334 voor ontvangen gelden van UWV voor Wajongtrajecten van Opleiding & Arbeid.

5.1.5 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

PASSIVA

13. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Verloopoverzicht investeringsruimte trekkingsrechten

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Nog niet bestede investeringsruimte per 1 januari	21.012.390	18.757.946
Bij : indexering niet-bestede investeringsruimte	1.061.126	467.073
Bij : investeringsruimte verslagjaar	1.930.068	1.787.371
Af: investeringen verslagjaar	0	0
Beschikbare investeringsruimte 31 december	<u>24.003.584</u>	<u>21.012.390</u>
Gemelde lopende investeringsprojecten leggen het volgende beslag op de beschikbare investeringsruimte		0

Schoonmaakdiensten worden ingehuurd bij Bartiméus Dolmans Activiteiten BV (51% deelneming)

Voor leaseauto's is voor het komende jaar een verplichting aangegaan van € 54.688

Voor de huur van printers en kopieerapparaten is de verplichting voor het komend jaar € 285.956

Voor de huur van gebouwen is een verplichting aangegaan van € 3.378.437.

Het kortlopende deel van de huurverplichting < 1 jaar bedraagt € 1.569.844. Het langlopende deel bedraagt € 1.808.593.

Hiervan heeft € 362.037 betrekking op een verplichting van meer dan 5 jaar.

5.1.6 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

Niet - WTZI/WMG - gefinancierde vaste activa

	Goodwill	Licentie- kosten	Overige	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008				
- aanschafwaarde	0	0	33.536	33.536
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	2.865	2.865
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>30.671</u>	<u>30.671</u>
Mutaties in het boekjaar				
- investeringen	0	0	0	0
- afschrijvingen	0	0	839	839
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>				
.aanschafwaarde	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>				
aanschafwaarde	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-839</u>	<u>-839</u>
Stand per 31 december 2008				
- aanschafwaarde	0	0	33.536	33.536
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	3.704	3.704
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>29.832</u>	<u>29.832</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	0,0%	3,0%	

5.1.7 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

5.1.7.1 WTZi - vergunningsplichtige materiële vaste activa

	Grond	Terreinen voorzieningen	Gebouwen	Semi perm. gebouwen	Ver- bouwingen	Installaties	Onderhanden Projecten	Sub-totaal vergunningen	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008									
- aanschafwaarde	0	59.642	17.625.611	4.265	11.307.646	1.132.192	4.458.835	34.588.191	62.788.725
- cumulatieve afschrijvingen	0	57.902	12.578.059	3.874	6.471.956	1.067.097	0	20.178.888	36.874.770
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>0</u>	<u>1.740</u>	<u>5.047.552</u>	<u>391</u>	<u>4.835.690</u>	<u>65.095</u>	<u>4.458.835</u>	<u>14.409.303</u>	<u>25.913.955</u>
Mutaties in het boekjaar									
- investeringen	0	0	1.092.333	0	35.451	0	1.868.429	2.996.213	6.608.149
- afschrijvingen	0	1.740	338.109	391	523.152	39.241	0	902.633	3.093.867
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>									
.aanschafwaarde	0	0	192.063	0	0	0	0	192.063	1.749.393
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	192.063	0	0	0	0	192.063	1.749.393
<i>- desinvesteringen</i>									
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	35.327	35.327	858.575
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0	446.290
per saldo	0	0	0	0	0	0	35.327	35.327	412.285
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>-1.740</u>	<u>754.224</u>	<u>-391</u>	<u>-487.701</u>	<u>-39.241</u>	<u>1.833.102</u>	<u>2.058.253</u>	<u>3.101.997</u>
Stand per 31 december 2008									
- aanschafwaarde	0	59.642	18.525.881	4.265	11.343.097	1.132.192	6.291.937	37.357.014	66.788.906
- cumulatieve afschrijvingen	0	59.642	12.724.105	4.265	6.995.108	1.106.338	0	20.889.458	37.772.954
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>5.801.776</u>	<u>0</u>	<u>4.347.989</u>	<u>25.854</u>	<u>6.291.937</u>	<u>16.467.556</u>	<u>29.015.952</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	5,0%	2, 2,5 en 5%	10,0%	5 en 10%	5 en 10%	0,0%		

5.1.7 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

5.1.7.2 WTZi - instandhoudings materiële vaste activa

	Trekkings rechten	Onderhanden Projecten	Sub-totaal	Instand- houdingen	Onderhanden Projecten	Sub-totaal	Sub-totaal meldings- plichtige activa
	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008							
- aanschafwaarde	4.224.215	0	4.224.215	5.616.768	0	5.616.768	9.840.983
- cumulatieve afschrijvingen	1.014.763	0	1.014.763	3.786.198	0	3.786.198	4.800.961
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>3.209.452</u>	<u>0</u>	<u>3.209.452</u>	<u>1.830.570</u>	<u>0</u>	<u>1.830.570</u>	<u>5.040.022</u>
Mutaties in het boekjaar							
- investeringen	0	0	0	261.378	261.378	522.756	522.756
- afschrijvingen	211.210	0	211.210	446.650	0	446.650	657.860
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>							
.aanschafwaarde	0	0	0	655.481	0	655.481	655.481
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	655.481	0	655.481	655.481
<i>- desinvesteringen</i>							
aanschafwaarde	0	0	0	0	261.378	261.378	261.378
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	0	261.378	261.378	261.378
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-211.210</u>	<u>0</u>	<u>-211.210</u>	<u>-185.272</u>	<u>0</u>	<u>-185.272</u>	<u>-396.482</u>
Stand per 31 december 2008							
- aanschafwaarde	4.224.215	0	4.224.215	5.222.665	0	5.222.665	9.446.880
- cumulatieve afschrijvingen	1.225.973	0	1.225.973	3.577.367	0	3.577.367	4.803.340
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>2.998.242</u>	<u>0</u>	<u>2.998.242</u>	<u>1.645.298</u>	<u>0</u>	<u>1.645.298</u>	<u>4.643.540</u>
Afschrijvingspercentage	5,0%	0,0%		10,0%	0,0%		

5.1.7 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

5.1.7.3 WMG - gefinancierde materiële vaste activa

	Grond	Terreinen voorzieningen	Gebouwen	Semi perm. gebouwen	Ver- bouwingen	Installaties	Inventaris	Vervoer middelen	Automati- sering	Onderhanden Projecten	Sub-totaal WMG
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008											
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	7.143.462	1.126.722	2.115.159	0	10.385.343
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	4.583.905	574.501	1.629.417	0	6.787.823
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.559.557</u>	<u>552.221</u>	<u>485.742</u>	<u>0</u>	<u>3.597.520</u>
Mutaties in het boekjaar											
- investeringen	0	0	0	0	0	0	949.112	164.517	727.612	0	1.841.241
- afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	544.075	209.024	403.184	0	1.156.283
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>											
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	443.375	51.606	341.427	0	836.408
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	443.375	51.606	341.427	0	836.408
- <i>desinvesteringen</i>											
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	0	57.055	20.645	0	77.700
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	30.737	0	0	30.737
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>26.318</u>	<u>20.645</u>	<u>0</u>	<u>46.963</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>405.037</u>	<u>-70.825</u>	<u>303.783</u>	<u>0</u>	<u>637.995</u>
Stand per 31 december 2008											
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	7.649.199	1.182.578	2.480.699	0	11.312.476
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	4.684.605	701.182	1.691.174	0	7.076.961
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.964.594</u>	<u>481.396</u>	<u>789.525</u>	<u>0</u>	<u>4.235.515</u>
Afschrijvingspercentage	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	10,0%	20,0%	10, 20 en 33%	0,0%	

5.1.7 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

5.1.7.4 Niet - WTZI/WMG - gefinancierde materiële vaste activa

	Grond	Terreinen voorzieningen	Gebouwen	Semi perm. gebouwen	Ver- bouwingen	Installaties	Inventaris	Vervoer middelen	Automati- sering	Onderhanden Projecten	Sub-totaal Niet WTZI WMG
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008											
- aanschafwaarde	0	60.721	671.567	0	1.189.119	1.417.264	2.273.642	112.655	1.727.173	522.067	7.974.208
- cumulatieve afschrijvingen	0	14.031	162.226	0	210.682	1.142.257	1.883.501	71.897	1.622.504	0	5.107.098
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>0</u>	<u>46.690</u>	<u>509.341</u>	<u>0</u>	<u>978.437</u>	<u>275.007</u>	<u>390.141</u>	<u>40.758</u>	<u>104.669</u>	<u>522.067</u>	<u>2.867.110</u>
Mutaties in het boekjaar											
- investeringen	0	0	0	0	0	11.655	122.688	42.066	12.344	1.059.186	1.247.939
- afschrijvingen	0	3.035	13.438	0	56.866	69.056	104.168	37.541	92.987	0	377.091
- <i>terugname geheel afgeschreven activa</i>											
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	31.076	0	34.365	0	65.441
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	31.076	0	34.365	0	65.441
- <i>desinvesteringen</i>											
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	239.832	126.319	0	55.564	62.455	484.170
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	234.559	126.315	0	54.679	0	415.553
per saldo	0	0	0	0	0	5.273	4	0	885	62.455	68.617
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>-3.035</u>	<u>-13.438</u>	<u>0</u>	<u>-56.866</u>	<u>-62.674</u>	<u>18.516</u>	<u>4.525</u>	<u>-81.528</u>	<u>996.731</u>	<u>802.231</u>
Stand per 31 december 2008											
- aanschafwaarde	0	60.721	671.567	0	1.189.119	1.189.087	2.238.935	154.721	1.649.588	1.518.798	8.672.536
- cumulatieve afschrijvingen	0	17.066	175.664	0	267.548	976.754	1.830.278	109.438	1.626.447	0	5.003.195
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>0</u>	<u>43.655</u>	<u>495.903</u>	<u>0</u>	<u>921.571</u>	<u>212.333</u>	<u>408.657</u>	<u>45.283</u>	<u>23.141</u>	<u>1.518.798</u>	<u>3.669.341</u>
Afschrijvingspercentage	0,0%	5,0%	2,0%	0,0%	5,0%	5,0%	10,0%	20,0%	33,3%	0,0%	

5.1.7 GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

5.1.7.5 Kleinschalige Woonvoorzieningen

	Grond	Terreinen voorzieningen	Gebouwen	Semi perm. gebouwen	Ver- bouwingen	Installaties	Onderhanden Projecten	Sub-totaal kleinscha- lige woonvoor- zieningen	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008									
- aanschafwaarde	0	0	1.883.667	0	247.441	0	0	2.131.108	2.131.108
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	224.514	0	3.211	0	0	227.725	227.725
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.659.153</u>	<u>0</u>	<u>244.230</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.903.383</u>	<u>1.903.383</u>
Mutaties in het boekjaar									
- investeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	0	0	37.675	0	24.744	0	0	62.419	62.419
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>									
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>									
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-37.675</u>	<u>0</u>	<u>-24.744</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-62.419</u>	<u>-62.419</u>
Stand per 31 december 2008									
- aanschafwaarde	0	0	1.883.667	0	247.441	0	0	2.131.108	2.131.108
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	262.189	0	27.955	0	0	290.144	290.144
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.621.478</u>	<u>0</u>	<u>219.486</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.840.964</u>	<u>1.840.964</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	0,0%	2,0%	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%		

5.1.8.1 SPECIFICATIE ULTIMO BOEKJAAR ONDERHANDEN PROJECTEN (GECONSOLIDEERD)

Projectgegevens					Investerings				Goedkeuringen			Jaar van oplevering
Nummer	Briefnummer	Datum	Omschrijving	WTZi-type	t/m 2006	2008	t/m 2008		Nominiaal bedrag	Index	Aangepaste goedkeuring	
							gereed	onderhanden				
					€	€	€	€	€	€	€	
	D08002	6-5-08	Nieuwbouw Zeist	Vergunning	902.500	751.193		1.653.693	17.045.089		17.045.089	2010
			Nieuwbouw Doorn	Vergunning	3.453.965	1.023.737		4.477.702				
			Projecten 2008	Melding		261.378	261.378					
			Verbouwingen		624.437	1.090.229	35.327	1.679.339				
Totaal					<u>4.980.902</u>	<u>3.126.537</u>	<u>296.705</u>	<u>7.810.734</u>	<u>17.045.089</u>	<u>0</u>	<u>17.045.089</u>	

5.1.8.2 SPECIFICATIE IN HET BOEKJAAR GEREED GEKOMEN PROJECTEN (GECONSOLIDEERD)

Projectgegevens						Investerings				Toekomstige lasten	
Nummer	Briefnummer	Datum	Omschrijving	WTZi-type	Activa-post	WTZi	WMG	Overige	Totaal	Afschrijving WTZi	Rentekosten
						€	€	€	€	€	€
			Projecten 2008			261378			261.378		
			Verbouwingen			35327			35.327		
Totaal						<u>296.705</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>296.705</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

BIJLAGEN

5.1.9 Overzicht langlopende schulden ultimo 2008

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2007	Nieuwe leningen in 2008	Aflossing in 2008	Restschuld 31 december 2008	Rest-schuld over 5 jaar	Resteren-de looptijd in jaren eind 2008	Aflossings-wijze	Aflossing 2009	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
ING	1-dec-98	2.722.682	10	Onderhandse	4,40%	272.268	0	272.268	0	0	0	lineair	0	verpanding deposito
NWB	1-nov-99	1.361.341	15	Onderhandse	5,53%	635.292	0	90.756	544.536	90.756	6	lineair	90.756	garantie prov. Utrecht
Fortis	25-mei-05	1.000.000	20	Hypothecaire	3,92%	875.000	0	50.000	825.000	575.000	16	lineair	50.000	pari passu verklaring en verpanding banksaldi
Fortis	25-mei-05	1.500.000	20	Hypothecaire	3,92%	1.312.500	0	75.000	1.237.500	862.500	16	lineair	75.000	verpanding banksaldi
ABN AMRO	1-jan-89	1.905.877	35	Onderhandse	5,15%	707.896	0	54.454	653.442	381.172	17	lineair	54.454	hypothecaire zekerheid Henriëtte van Heemstra huis
ABN AMRO	1-mei-95	143.848	28	Onderhandse	5,15%	79.619	0	5.137	74.482	48.797	17	lineair	5.137	hypothecaire zekerheid Henriëtte van Heemstra huis
ABN AMRO	1-jan-94	120.252	30	Onderhandse	5,15%	64.136	0	4.008	60.128	40.088	17	lineair	4.008	hypothecaire zekerheid Henriëtte van Heemstra huis
BNG	4-nov-99	907.560	10	Onderhandse	5,17%	181.512	0	90.756	90.756	0	1	lineair	90.756	Borgstelling Interregionaal Samenwerkingsverband
Totaal						4.128.223	0	642.379	3.485.844	1.998.313			370.111	

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

5.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2008

Stichting Bartiméus Sonneheerdt

	<u>Ref.</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie		64.269.642	61.532.256
Niet gebudgetteerde zorgprestaties		813.252	275.227
Overige bedrijfsopbrengsten		21.310.148	22.345.570
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>86.393.041</u>	<u>84.153.054</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten		63.988.732	60.302.814
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		2.935.641	3.212.595
Overige bedrijfskosten		17.172.701	17.173.177
Som der bedrijfslasten		<u>84.097.075</u>	<u>80.688.586</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		2.295.966	3.464.468
Financiële baten en lasten		60.044	111.975
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>2.356.011</u>	<u>3.576.443</u>
Buitengewone baten en lasten		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>2.356.011</u></u>	<u><u>3.576.443</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
Reserve aanvaardbare kosten		1.919.859	919.611
Bestemmingsreserve Bartiméus		749.885	2.232.087
Algemene reserve Bartiméus		417.659	460.979
Publiek vermogen Opleidingen & Arbeid		-731.392	156.384
Privaat vermogen Opleidingen & Arbeid		0	-192.618
		<u>2.356.011</u>	<u>3.576.443</u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

5.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2008

Stichting Voedingsservice Heuvelrug

	<u>Ref.</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie		138.864	137.926
Niet gebudgetteerde zorgprestaties		0	0
Overige bedrijfsopbrengsten		1.134.823	1.044.649
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>1.273.687</u>	<u>1.182.575</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten		605.540	622.708
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		202.888	141.219
Overige bedrijfskosten		444.118	482.931
Som der bedrijfslasten		<u>1.252.546</u>	<u>1.246.858</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		21.141	-64.283
Financiële baten en lasten		-120.470	-109.417
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>-99.329</u>	<u>-173.700</u>
Buitengewone baten en lasten		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>-99.329</u></u>	<u><u>-173.700</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
Mutatie vermogen		-99.329	-173.700
		<u><u>-99.329</u></u>	<u><u>-173.700</u></u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

5.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2008

Bartiméus Dolmans Activiteiten B.V.

	<u>Ref.</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie		0	0
Niet gebudgetteerde zorgprestaties		0	0
Overige bedrijfsopbrengsten		964.346	802.898
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>964.346</u>	<u>802.898</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten		639.610	552.689
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		0	0
Overige bedrijfskosten		324.736	250.209
Som der bedrijfslasten		<u>964.346</u>	<u>802.898</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		0	0
Financiële baten en lasten		0	0
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>0</u>	<u>0</u>
Buitengewone baten en lasten		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
Mutatie algemene reserve		0	0
		<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

5.1.10.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2008

Stichting Bartiméus Accessibility

	<u>Ref.</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie		0	0
Niet gebudgetteerde zorgprestaties		0	0
Overige bedrijfsopbrengsten		614.062	538.196
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>614.062</u>	<u>538.196</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten		369.338	508.732
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		18.595	7.960
Overige bedrijfskosten		92.824	68.879
Som der bedrijfslasten		<u>480.757</u>	<u>585.571</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		133.305	-47.375
Financiële baten en lasten		809	2.116
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>134.114</u>	<u>-45.259</u>
Buitengewone baten en lasten		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>134.114</u></u>	<u><u>-45.259</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
Mutatie algemene reserve		134.114	-45.259
		<u><u>134.114</u></u>	<u><u>-45.259</u></u>

5.1.10.2 AANSLUITING TOTAAL RESULTAAT MET RESULTAAT SEGMENTEN

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Resultaat volgens gesegmenteerde resultatenrekeningen:		
Stichting Bartiméus Sonneheerd	2.356.011	3.576.443
Stichting Voedingsservice Heuvelrug	-99.329	-173.700
Bartiméus Dolmans Activiteiten B.V.	0	0
Stichting Bartiméus Accessibility	134.114	-45.259
Eliminatie voorziening Stichting Voedingsservice Heuvelrug	885.368	
	<u>3.276.164</u>	<u>3.357.484</u>
Resultaat volgens geconsolideerde resultatenrekening	<u>3.276.164</u>	<u>3.357.484</u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

14. Wettelijk budget aanvaardbare kosten	2008		2007	
	€	€	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten voorgaand jaar		61.670.181		58.781.904
Productieafspraken verslagjaar	2.030.591		-4.868.148	
Lumpsum extramuraal	<u>-1.226.724</u>		<u>6.947.642</u>	
		803.867		2.079.494
Overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling	1.251.108		292.480	
Prijsindexatie materiële kosten	307.189		851.852	
Groei normatieve kapitaalslasten	12.499		-30.121	
Huisvestingskosten KSWV	100.818		112.132	
Zorg op maat ten laste van eigen budget	<u>13.723</u>		<u>10.933</u>	
		1.685.337		1.237.276
Uitbreiding erkenning en toelating:				
- loonkosten	0		0	
- materiële kosten	0		0	
- normatieve kapitaalslasten	<u>0</u>		<u>0</u>	
		0		0
Beleidsmaatregelen overheid:				
	0		0	
	<u>0</u>		<u>0</u>	
		0		0
Nacalculeerbare kapitaalslasten:				
- rente	49.909		115.374	
- afschrijvingen	-45.083		-167.981	
- overige	<u>-547.521</u>		<u>-125.348</u>	
		-542.695		-177.955
Overige mutaties:				
Voorlopige budgetmutatie	22.530		0	
Overgang ZZP's	<u>-2</u>		<u>0</u>	
		22.528		0
Sub-totaal wettelijk budget boekjaar		<u>63.639.218</u>		<u>61.920.719</u>
Correcties voorgaande jaren		769.288		-250.538
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten jaar t		<u><u>64.408.506</u></u>		<u><u>61.670.181</u></u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

BATEN

15. Toelichting niet-gebudgetteerde zorgprestaties

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Zorgprestaties tussen instellingen	0	0
Zorgprestaties cliënten	0	0
Zorgprestaties derde compartiment	555.714	134.060
Persoonsgebonden- en volgende budgetten	0	0
Overige zorgprestaties	104.186	55.618
Eigen bijdragen cliënten	153.352	85.549
Totaal	<u>813.252</u>	<u>275.227</u>

16. Toelichting overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Overige dienstverlening	49.369	50.495
Overige subsidies	2.919.282	3.510.851
Overige opbrengsten:		
Resultaten en omzet proson	1.769.305	2.085.917
Vergoedingen OC&W	7.395.956	6.664.242
Vergoedingen overheid	4.420.824	4.445.830
Overige opbrengsten	5.278.050	5.997.921
Totaal	<u>21.832.786</u>	<u>22.755.254</u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

17. Personeelskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Lonen en salarissen	49.621.029	47.462.808
Sociale lasten	7.021.993	6.658.085
Pensioenpremie	4.154.723	4.013.034
Andere personeelskosten	2.726.499	2.485.421
Sub-totaal	<u>63.524.244</u>	<u>60.619.348</u>
Personeel niet in loondienst	1.571.355	885.844
Totaal personeelskosten	<u><u>65.095.599</u></u>	<u><u>61.505.192</u></u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
Stichting Bartiméus Sonneheerdt	1.393	1.340
Stichting Voedingsservice Heuvelrug	31	29
Bartiméus Dolmans Activiteiten B.V.	37	34
Stichting Bartiméus Accessibility	6	7
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheder	<u>1.467</u>	<u>1.411</u>

18. Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Nacalculeerbare afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	839	99.716
- materiële vaste activa	765.148	966.637
Overige afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	0	0
- materiële vaste activa	2.391.137	2.295.421
Totaal afschrijvingen	<u><u>3.157.124</u></u>	<u><u>3.361.774</u></u>

Aansluiting afschrijvingen resultatenrekening - verloopoverzichten materiële vaste activa

	<u>2008</u>
	€
Afschrijving immateriële vaste activa	839
Afschrijving WTZi - vergunningsplichtige vaste activa	965.052
Afschrijving WTZi - instandhoudings vaste activa	657.860
Afschrijving WMG gefinancierde vaste activa	1.156.283
Afschrijving niet WTZi/WMG gefinancierde vaste activa	377.091
Totaal afschrijvingen volgens verloopoverzichten	<u><u>3.157.125</u></u>
Totaal afschrijvingen resultatenrekening	<u><u>3.157.124</u></u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

LASTEN

19. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	3.660.249	3.436.932
Algemene kosten	5.928.429	5.460.817
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	1.258.701	1.038.215
Onderhoud en energiekosten	2.899.489	2.781.433
Huur en leasing	2.767.242	2.544.581
Dotaties en vrijval voorzieningen	-1.048.071	1.218.910
Totaal bedrijfskosten	<u>15.466.039</u>	<u>16.480.887</u>

Toelichting:

In het bedrag van - € 1.048.071 bij Dotaties en vrijval voorzieningen is een bedrag opgenomen van - € 885.368. Dit bedrag betreft de eliminatie van de in de enkelvoudige jaarrekening van Stichting Bartiméus Sonneheerdt getroffen voorziening voor het negatief eigen vermogen van de Stichting Voedingsservice Heuvelrug.

20. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Rentebaten	222.643	252.073
Resultaat deelnemingen	0	0
Waardeverandering financiële vaste activa en effecten	0	0
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	0	0
Sub-totaal financiële baten	<u>222.643</u>	<u>252.073</u>
Rentelasten	-282.260	-247.399
Resultaat deelnemingen	0	0
Waardeverandering financiële vaste activa en effecten	0	0
Overige financiële lasten	0	0
Sub-totaal financiële lasten	<u>-282.260</u>	<u>-247.399</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>-59.617</u>	<u>4.674</u>

21. Buitengewone baten en lasten

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Buitengewone baten	0	0
Buitengewone lasten	0	0
Totaal buitengewone baten en lasten	<u>0</u>	<u>0</u>

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

22. *Bezoldiging bestuurders en toezichthouders*

Welke bestuursmodel is van toepassing op uw organisatie? Eindverantwoordelijke Raad van Bestuur met Raad van Toezicht
 Wat is de samenstelling van het bestuur of de directie? Eenhoofdig

De bezoldiging van de bestuurders en gewezen bestuurders van de zorginstelling over het jaar 2008 is als volgt:

Naam	T.A.M Witteveen
1 Vanaf welke datum is de persoon als bestuurder werkzaam in uw organisatie?	1-4-2002
2 Maakt de persoon op dit moment nog steeds deel uit van het bestuur?	Ja
3 Tot welke datum was de persoon als bestuurder werkzaam in uw organisatie?	
4 Is de persoon in het verslagjaar voorzitter van het bestuur geweest?	Ja
5 Hoeveel maanden is de persoon voorzitter geweest in het verslagjaar?	12
6 Wat is de aard van de (arbeids)overeenkomst?	Arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd
7 Welke salarisregeling is toegepast?	Huidige NVZD-regeling
8 Wat is de deeltijdfactor? (percentage)	100%
9 Bruto-inkomen, incl. vakantiegeld, eindejaars-uitkeringsalaris en andere vaste toelagen	200747
10 <i>Waarvan verkoop verlofuren</i>	0
11 <i>Waarvan nabetalingen voorgaande jaren</i>	0
12 Bruto-onkostenvergoeding	6.630
13 Werkgeversbijdrage sociale lasten	4.802
14 Werkgeversbijdrage pensioen, VUT, FPU	21.292
15 Ontslagvergoeding	0
16 Bonussen	0
17 Totaal inkomen (9+12 t/m 16)	233.471
18 Cataloguswaarde auto van de zaak	40.970
19 Eigen bijdrage auto van de zaak	0

De bezoldiging van de leden van de raad van toezicht van de zorginstelling over het jaar 2008 is als volgt:

Naam	Functie	Bezoldiging €
J.R.H. Majj-Weggen	Voorzitter	10.000
C.J.G.M de Vet	Lid	7.500
G.J. Schutte	Lid	5.000
M. Peels-Nooter	Lid	5.000
E. Biemond	Lid	7.500
L. Dijk	Lid	5.000
P. van der Werf	Lid	5.000

5.1.10 TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE RESULTATENREKENING

23. Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (Wopt)

De bezoldiging van de functionarissen die over 2008 in het kader van de Wopt verantwoord worden is als volgt:

1	Functionaris (functienaam)	TAM. Witteveen
2	In dienst vanaf (datum)	1-apr-02
3	In dienst tot (datum)	
4	Belastbaar loon (in €)	189.134
5	Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn (in €)	
6	Uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband(in €)	
Totaal beloning in kader van de Wopt (4,5 en 6)		<u>189.134</u>

Motivatie overschrijdingen van het gemiddeld belastbaar loon van de Ministers:

Toelichting:
 Onverkorte toepassing van de adviesregeling arbeidsvoorwaarden van de NVZD.

24. Honoraria accountant

	<u>2008</u>
	€
De honoraria van de accountant over 2008 zijn als volgt:	
1	56.700
2	18.430
3	5.414
4	0
Totaal honoraria accountant	<u><u>80.544</u></u>

5.1.11 ENKELVOUDIGE BALANS PER 31 DECEMBER 2008
(na resultaatsbestemming)

	<u>Ref.</u>	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
		€	€
ACTIVA			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	0	0
Materiële vaste activa	2	28.715.461	25.472.007
Financiële vaste activa	3	2.957.048	2.982.719
Totaal vaste activa		<u>31.672.509</u>	<u>28.454.726</u>
Vlottende activa			
Vorraden	4	572.036	631.239
Vorderingen en overlopende activa	5	5.693.832	4.256.241
Vorderingen uit hoofde van financieringstekort	6	3.672.713	0
Effecten	7	0	0
Liquide middelen	8	3.043.171	12.331.326
Totaal vlottende activa		<u>12.981.751</u>	<u>17.218.806</u>
Totaal activa		<u><u>44.654.260</u></u>	<u><u>45.673.532</u></u>
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Kapitaal	9	0	0
Collectief gefinancierd gebonden vermogen		12.750.344	11.570.593
Niet collectief gefinancierd vrij vermogen		10.731.014	9.554.754
Totaal eigen vermogen		<u>23.481.358</u>	<u>21.125.347</u>
Vorzieningen	10	3.875.221	4.139.749
Langlopende schulden	11	3.115.733	3.485.844
Kortlopende schulden			
Schulden uit hoofde van financieringoverschot	6	0	1.232.005
Kortlopende schulden en overlopende passiva	12	14.181.948	15.690.587
Totaal Passiva		<u><u>44.654.260</u></u>	<u><u>45.673.532</u></u>

5.1.12 ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING OVER 2008

	Ref.	<u>2008</u> €	<u>2007</u> €
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie	14	64.269.642	61.532.256
Niet gebudgetteerde zorgprestaties	15	813.252	275.227
Overige bedrijfsopbrengsten	16	21.310.148	22.195.381
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>86.393.041</u>	<u>84.002.865</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten	17	63.988.732	60.302.814
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	18	2.935.641	3.212.595
Overige bedrijfskosten	19	17.172.701	17.022.988
Som der bedrijfslasten		<u>84.097.075</u>	<u>80.538.397</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		2.295.966	3.464.468
Financiële baten en lasten	20	60.044	111.975
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>2.356.011</u>	<u>3.576.443</u>
Buitengewone baten en lasten	21	0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>2.356.011</u></u>	<u><u>3.576.443</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2008</u> €	<u>2007</u> €
Toevoeging/(onttrekking):			
Reserve aanvaardbare kosten		1.919.859	919.611
Bestemmingsreserve		749.885	2.232.087
Algemene reserve		417.659	460.979
Publiek vermogen O&A		-731.392	156.384
Privaat vermogen O&A		0	-192.618
		<u><u>2.356.011</u></u>	<u><u>3.576.443</u></u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Goodwill	0	0
Licentiekosten	0	0
Overige	0	0
Totaal immateriële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>

Het verloop van de immateriële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	0	98.877
Bij: investeringen	0	0
Af: afschrijvingen	0	98.877
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	0	0
Boekwaarde per 31 december	<u>0</u>	<u>0</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de immateriële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.15

2. Materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Grond	0	0
Terreinvoorzieningen	43.655	48.430
Gebouwen	7.919.158	7.216.046
Semi permanente gebouwen	0	391
Verbouwingen	3.880.790	4.347.704
Installaties	238.187	340.102
Onderhanden projecten	7.810.735	4.980.902
Trekkingsrechten	2.998.242	3.209.452
Instandhouding	1.645.298	1.830.570
Inventaris	2.920.827	2.421.732
Vervoermiddelen	472.163	521.766
Automatisering	786.406	554.912
Totaal materiële vaste activa	<u>28.715.461</u>	<u>25.472.007</u>

Het verloop van de materiële activa in het verslagjaar is als volgt weer te geven :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	25.472.007	22.813.644
Bij: investeringen	6.591.380	6.365.039
Af: afschrijvingen	2.935.641	2.991.271
Af: terugname geheel afgeschreven activa	0	0
Af: desinvesteringen	412.285	715.405
Boekwaarde per 31 december	<u>28.715.461</u>	<u>25.472.007</u>

Toelichting:

Voor een nadere specificatie van het verloop van de materiële vaste activa per activagroep wordt verwezen naar het mutatieoverzicht onder 5.1.16. In toelichting 5.1.17 zijn overzichten opgenomen voor de onderhanden en gereedgekomen projecten.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

3. Financiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Deelnemingen	9.180	9.180
Vorderingen op deelnemingen		
Overige effecten		
Overige vorderingen	2.062.500	2.187.500
Lening u/g Voedingsservice Heuvelrug	885.368	786.039
Totaal financiële vaste activa	<u>2.957.048</u>	<u>2.982.719</u>

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt :

	€
Boekwaarde per 1 januari 2008	2.982.719
Bij: kapitaalstorting	0
Bij: verstrekte lening	99.329
Af: ontvangen aflossing leningen	125.000
Af: waardeverminderingen	0
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>2.957.048</u>

Toelichting op belangen in andere rechtspersonen of vennootschappen:

Naam en rechtsvorm en woonplaats rechtspersoon	Kernactiviteit	Verschaft kapitaal	Kapitaalbe- lang (in %)	Eigen vermogen	Resultaat
				€	€
Rechtstreekse kapitaalbelangen >= 20%:					
Stg. Voedingsservice Heuvelrug	Maaltijdverstrekking	0	50%	-885.367	-99.329
Bartiméus Dolmans Activ. B.V.	Schoonmaak	9.180	51%	17.770	0
Zeggenschapsbelangen:					
Stg. Bartiméus Accessibility	Internettoegankelijkheid	0	0	-51.543	134.114

Toelichting:

De definitieve vaststelling van de cijfers van Stichting Voedingsservice Heuvelrug, Bartiméus Dolmans Activiteiten B.V. en Stichting Bartiméus Accessibility moet nog plaatsvinden.

4. Voorraden

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Medische middelen		
Voedingsmiddelen		
Hulpmiddelen		
Overige voorraden:		
Voorraad technische en civiele dienst	145.093	149.284
Handelsvoorraad	544.190	574.684
Af: voorziening	117.247	92.730
Totaal voorraden	<u>572.036</u>	<u>631.239</u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

5. Vorderingen en overlopende activa

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Vorderingen op debiteuren	2.529.750	1.831.538
Vorderingen op groepsmaatschappijen		
Vorderingen op participanten en maatschappijen waarin wordt deelgenomen		
Overige vorderingen:	446.870	728.823
Vooruitbetaalde bedragen:	540.327	405.200
Nog te ontvangen bedragen:		
Personeelsleningen	56.912	56.405
Overige overlopende activa:		
Nog te ontvangen bedragen	2.119.973	1.234.275
Totaal vorderingen en overlopende activa	<u>5.693.832</u>	<u>4.256.241</u>

6. Vorderingen uit hoofde van financieringstekort en/of schulden uit hoofde van financieringsoverschot

	<u>t/m 2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>totaal</u>
	€	€	€	€	€
Saldo per 1 januari	-346.090	1.012.761	-1.898.676		-1.232.005
Financieringsverschil boekjaar				2.259.825	2.259.825
Correcties voorgaande jaren	207.923	94.365	467.000		769.288
Betalingen/ontvangsten	416.763	-773.027	2.231.869		1.875.605
Sub-totaal mutatie boekjaar	624.686	-678.662	2.698.869	2.259.825	4.904.718
Saldo per 31 december	<u>278.596</u>	<u>334.099</u>	<u>800.193</u>	<u>2.259.825</u>	<u>3.672.713</u>

Stadium van vaststelling (per erkenning):

Bartiméus GHZ	c	b	b	a
Bartiméus Ermelo GHZ	c	c	b	a
Bartiméus Ermelo VVT	c	c	b	a
Bartiméus GGZ				a

a= interne berekening

b= overeenstemming met zorgverzekeraars

c= definitieve vaststelling NZa

Specificatie financieringsverschil in het boekjaar

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Wettelijk budget aanvaardbare kosten	63.500.353	61.532.255
Wettelijk budget mbt Voedingservice Heuvelrug	138.865	137.927
Af: ontvangen voorschotten	61.379.394	63.568.858
Af: overige ontvangsten	0	0
Totaal financieringsverschil	<u>2.259.825</u>	<u>-1.898.676</u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

ACTIVA

7. Effecten

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
	0	0
	0	0
Totaal effecten	<u>0</u>	<u>0</u>

8. Liquide middelen

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Bankrekeningen	2.995.211	12.297.464
Kassen	47.960	33.861
Totaal liquide middelen	<u>3.043.171</u>	<u>12.331.326</u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

9. Eigen vermogen

De specificatie is als volgt :

	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Collectief gefinancierd gebonden vermogen	12.750.344	11.570.593
Niet collectief gefinancierd vrij vermogen	<u>10.731.014</u>	<u>9.554.754</u>
Totaal eigen vermogen	<u><u>23.481.358</u></u>	<u><u>21.125.347</u></u>

Collectief gefinancierd gebonden vermogen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-2008</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-2008</u>
	€	€	€	€
Reserve aanvaardbare kosten:				
RAK Bartiméus GHZ	8.854.196	1.919.859	0	10.774.055
RAK Bartiméus Ermelo GHZ	251.268	0	0	251.268
RAK Bartiméus Ermelo V&V	223.515	0	0	223.515
Reserve O&A	994.415	-731.392	0	263.022
Wachtgeldfonds O&A	214.443	0	0	214.443
Bestemmingsreserves:				
Egalisatie afschrijvingen				0
Bartiméus instandhouding	238.591	15.197	0	253.788
Sonneheerdt instandhouding	336.513	19.201	0	355.714
Sonneheerdt a perdu fonds	380.411	-14.600	0	365.811
Proson egalisatierekening	77.241	-28.513	0	48.728
Totaal collectief gefinancierd gebonden vermogen	<u>11.570.593</u>	<u>1.179.751</u>	<u>0</u>	<u>12.750.344</u>

Niet collectief gefinancierd vrij vermogen

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>Saldo per 1-jan-2008</u>	<u>Resultaat- bestemming</u>	<u>Overige mutaties</u>	<u>Saldo per 31-dec-2008</u>
	€	€	€	€
Algemene reserves:				
Zorg en Dienstverlening	3.790.374	0	0	3.790.374
Raad van Bestuur	260.708	-133.686	0	127.022
Onderwijs	1.646.773	717.061	0	2.363.834
Proson	646.585	201.599	0	848.184
Bestemmingsreserves:				
Onderwijs	89.440	-20.164	0	69.276
Wonen Ermelo	73.608	0	0	73.608
Opleiding & Arbeid	30.156	0	0	30.156
Proson	24.600	-24.600	0	0
Dienstverlening	2.443.000	414.050	0	2.857.050
Zorg	549.508	22.000	0	571.508
				0
Totaal niet-collectief gefinancierd vrij vermogen	<u>9.554.754</u>	<u>1.176.260</u>	<u>0</u>	<u>10.731.014</u>

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

Toelichting:			
Hieronder volgt een specificatie van de bestemmingsreserves:			
Onderwijs	Activa, reserve 0-meting		69.276
Wonen Ermelo	Reserve toekomstige investeringen		73.608
Opleiding & Arbeid	Reserve toekomstige investeringen		30.156
Dienstverlening	Reorganisatie werkprocessen	492.050	
	Expertise-ontwikkeling	865.000	
	Nieuwbouw	1.000.000	
	100-jarig jubileum	500.000	
			2.857.050
Wonen	Reserve toekomstige investeringen	484.000	
	Wijziging bekostigingssystematiek	50.000	
	Nieuwbouw	30.000	
	Giften met bestemming	7.508	
			571.508
Totaal bestemmingsreserves			<u>3.601.598</u>

Specificatie aansluiting geconsolideerd - enkelvoudig vermogen 31 december 2008 en resultaat over 2008

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>Eigen vermogen</u> €	<u>Resultaat</u> €
Enkelvoudig eigen vermogen en resultaat:	23.481.358	2.356.011
Voedingsservice Heuvelrug	-885.367	-99.329
Bartiméus Dolmans Activiteiten B.V.	17.770	0
Stichting Bartiméus Accessibility	-51.543	134.114
Eliminatie voorziening Stichting Voedingsservice Heuvelrug	885.367	885.367
Totaal geconsolideerd eigen vermogen en resultaat	<u>23.447.585</u>	<u>3.276.163</u>

10. Voorzieningen

<i>Het verloop is als volgt weer te geven:</i>	<u>Saldo per 1-jan-2008</u> €	<u>Dotatie</u> €	<u>Onttrekking</u> €	<u>Saldo per 31-dec-2008</u> €
Reorganisatievoorziening	604.076	190.196	110.273	684.000
Voorziening uitgestelde beloningen	821.779	50.000	6.163	865.616
Voorziening langdurig zieken	604.241	0	122.617	481.624
Voorziening groot onderhoud	1.323.613	135.000	500.000	958.613
Voorziening verlies Voedingsservice Heuvelrug	786.039	99.329	0	885.368
Totaal voorzieningen	<u>4.139.749</u>	<u>474.525</u>	<u>739.053</u>	<u>3.875.221</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de voorzieningen als langlopend moet worden beschouwd:

31-dec-2008

Kortlopend deel van de voorzieningen (< 1 jr.)	51.937
Langlopend deel van de voorzieningen (> 1 jr.)	3.823.284
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	605.932

Toelichting per categorie voorziening:

De reorganisatievoorziening is getroffen voor verwachte personele consequenties n.a.v. de fusie per 1-1-2006. De voorziening is nominaal bepaald.
 De voorziening uitgestelde beloningen betreft de jubileumuitkeringen. De voorziening is contant bepaald.
 De voorziening langdurig zieken betreft personeelsleden die al een tijd uit roulatie zijn. De voorziening is nominaal bepaald.
 De voorziening onderhoud betreft de panden uit Doorn, Zeist en Ermelo. De voorziening is nominaal bepaald.
 De voorziening verlies Voedingsservice Heuvelrug betreft het aandeel in het negatief eigen vermogen van de Stichting Voedingsservice Heuvelrug. De voorziening is nominaal bepaald.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

11. Langlopende schulden

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	3.115.733	3.485.844
Overige langlopende schulden		
Totaal langlopende schulden	<u>3.115.733</u>	<u>3.485.844</u>

<i>Het verloop van de schulden aan kredietinstellingen is als volgt weer te geven:</i>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Stand per 1 januari	4.128.223	5.827.325
Bij: nieuwe leningen	0	0
Af: aflossingen	642.379	1.699.102
Stand per 31 december	<u>3.485.844</u>	<u>4.128.223</u>
Af: aflossingsverplichting komend boekjaar	370.111	642.379
Stand langlopende schulden per 31 december	<u>3.115.733</u>	<u>3.485.844</u>

Toelichting in welke mate (het totaal van) de langlopende schulden als langlopend moet worden beschouwd:

Kortlopend deel van de langlopende schulden (< 1 jr.), aflossingsverplichtingen	370.111	642.379
Langlopend deel van de langlopende schulden (> 1 jr.) (balanspost)	3.115.733	3.485.844
Hiervan langlopend (> 5 jaar)	1.998.313	2.277.668

Voor een nadere toelichting op de langlopende schulden wordt verwezen naar bijlage overzicht langlopende leningen. De aflossingsverplichtingen zijn verantwoord onder de kortlopende schulden.

12. Kortlopende schulden en overlopende passiva

<i>De specificatie is als volgt :</i>	<u>31-dec-08</u>	<u>31-dec-07</u>
	€	€
Schulden aan kredietinstellingen	0	0
Crediteuren	1.552.649	1.944.718
Aflossingsverplichtingen langlopende leningen	370.111	642.379
Belastingen en sociale premies	2.947.091	2.844.968
Schulden terzake pensioenen	701.643	673.004
Nog te betalen salarissen	31.630	237.929
Vakantiegeld	1.918.738	1.809.018
Vakantiedagen	1.293.581	1.175.693
Overige schulden	121.368	222.710
Nog te betalen kosten	1.500.602	2.248.253
Vooruitontvangen opbrengsten	3.744.535	3.891.916
Overige passiva	0	0
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>14.181.948</u>	<u>15.690.587</u>

Toelichting:

In het bedrag van €3.744.535 bij vooruitontvangen opbrengsten is een bedrag opgenomen van €2.609.334 voor ontvangen gelden van UWV voor Wajongtrajecten van Opleiding & Arbeid.

5.1.14 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS

PASSIVA

13. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Verloopoverzicht investeringsruimte trekkingsrechten

Het verloop is als volgt weer te geven:

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Nog niet bestede investeringsruimte per 1 januari	21.012.390	18.757.946
Bij : indexering niet-bestede investeringsruimte	1.061.126	467.073
Bij : investeringsruimte verslagjaar	1.930.068	1.787.371
Af: investeringen verslagjaar	0	0
Beschikbare investeringsruimte 31 december	<u>24.003.584</u>	<u>21.012.390</u>
Gemelde lopende investeringsprojecten leggen het volgende beslag op de beschikbare investeringsruimte		0

Schoonmaakdiensten worden ingehuurd bij Bartiméus Dolmans Activiteiten BV (51% deelneming)

Voor leaseauto's is voor het komende jaar een verplichting aangegaan van € 54.688

Voor de huur van printers en kopieerapparaten is de verplichting voor het komend jaar € 285.956

Voor de huur van gebouwen is een verplichting aangegaan van € 3.378.437.

Het kortlopende deel van de huurverplichting < 1 jaar bedraagt € 1.569.844. Het langlopende deel bedraagt € 1.808.593.

Hiervan heeft € 362.037 betrekking op een verplichting van meer dan 5 jaar.

5.1.15 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT IMMATERIELE VASTE ACTIVA

	Niet - WTZi/WMG - gefinancierde vaste activa			
	Goodwill	Licentie- kosten	Overige	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008				
- aanschafwaarde	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in het boekjaar				
- investeringen	0	0	0	0
- afschrijvingen	0	0	0	0
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>				
.aanschafwaarde	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>				
aanschafwaarde	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Stand per 31 december 2008				
- aanschafwaarde	0	0	0	0
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	0,0%	3,0%	

5.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

5.1.16.1 WTZi - vergunningsplichtige materiële vaste activa

	Grond	Terreinen voorzieningen	Gebouwen	Semi perm. gebouwen	Ver- bouwingen	Installaties	Onderhanden Projecten	Sub-totaal vergunningen	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008									
- aanschafwaarde	0	59.642	17.625.611	4.265	10.212.100	1.132.192	4.458.835	33.492.645	59.755.882
- cumulatieve afschrijvingen	0	57.902	12.578.059	3.874	6.307.625	1.067.097	0	20.014.557	36.187.258
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>0</u>	<u>1.740</u>	<u>5.047.552</u>	<u>391</u>	<u>3.904.475</u>	<u>65.095</u>	<u>4.458.835</u>	<u>13.478.088</u>	<u>23.568.624</u>
Mutaties in het boekjaar									
- investeringen	0	0	1.092.334	0	35.451	0	1.868.429	2.996.214	6.591.380
- afschrijvingen	0	1.740	338.109	391	468.374	39.241	0	847.855	2.873.222
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>									
.aanschafwaarde	0	0	192.063	0	0	0	0	192.063	1.683.952
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	192.063	0	0	0	0	192.063	1.683.952
<i>- desinvesteringen</i>									
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	35.327	35.327	858.575
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0	446.290
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>35.327</u>	<u>35.327</u>	<u>412.285</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>-1.740</u>	<u>754.225</u>	<u>-391</u>	<u>-432.923</u>	<u>-39.241</u>	<u>1.833.102</u>	<u>2.113.032</u>	<u>3.305.873</u>
Stand per 31 december 2008									
- aanschafwaarde	0	59.642	18.525.882	4.265	10.247.551	1.132.192	6.291.937	36.261.469	63.804.735
- cumulatieve afschrijvingen	0	59.642	12.724.105	4.265	6.775.999	1.106.338	0	20.670.349	36.930.238
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>5.801.777</u>	<u>0</u>	<u>3.471.552</u>	<u>25.854</u>	<u>6.291.937</u>	<u>15.591.120</u>	<u>26.874.497</u>
Afschrijvingspercentage	0,0%	5,0%	2, 2,5 en 5%	10,0%	5 en 10%	5 en 10%	0,0%		

5.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

5.1.16.2 WTZi - instandhouding materiële vaste activa

	Trekkings rechten	Onderhanden Projecten	Sub-totaal	Instand- houdingen	Onderhanden Projecten	Sub-totaal	Sub-totaal meldings- plichtige activa
	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008							
- aanschafwaarde	4.224.215	0	4.224.215	5.616.768	0	5.616.768	9.840.983
- cumulatieve afschrijvingen	1.014.763	0	1.014.763	3.786.198	0	3.786.198	4.800.961
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>3.209.452</u>	<u>0</u>	<u>3.209.452</u>	<u>1.830.570</u>	<u>0</u>	<u>1.830.570</u>	<u>5.040.022</u>
Mutaties in het boekjaar							
- investeringen	0	0	0	261.378	261.378	522.756	522.756
- afschrijvingen	211.210	0	211.210	446.650	0	446.650	657.860
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>							
.aanschafwaarde	0	0	0	655.481	0	655.481	655.481
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	655.481	0	655.481	655.481
<i>- desinvesteringen</i>							
aanschafwaarde	0	0	0	0	261.378	261.378	261.378
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>261.378</u>	<u>261.378</u>	<u>261.378</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>-211.210</u>	<u>0</u>	<u>-211.210</u>	<u>-185.272</u>	<u>0</u>	<u>-185.272</u>	<u>-396.482</u>
Stand per 31 december 2008							
- aanschafwaarde	4.224.215	0	4.224.215	5.222.665	0	5.222.665	9.446.880
- cumulatieve afschrijvingen	1.225.973	0	1.225.973	3.577.367	0	3.577.367	4.803.340
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>2.998.242</u>	<u>0</u>	<u>2.998.242</u>	<u>1.645.298</u>	<u>0</u>	<u>1.645.298</u>	<u>4.643.540</u>
Afschrijvingspercentage	5,0%	0,0%		10,0%	0,0%		

5.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

5.1.16.3 WMG - gefinancierde materiële vaste activa

	Grond	Terreinen voorzieningen	Gebouwen	Semi perm. gebouwen	Ver- bouwingen	Installaties	Inventaris	Vervoer middelen	Automati- sering	Onderhanden Projecten	Sub-totaal WMG
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008											
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	6.417.755	1.043.240	2.068.495	0	9.529.490
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	4.333.193	562.232	1.607.612	0	6.503.037
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.084.562</u>	<u>481.008</u>	<u>460.883</u>	<u>0</u>	<u>3.026.453</u>
Mutaties in het boekjaar											
- investeringen	0	0	0	0	0	0	947.975	164.517	725.280	0	1.837.772
- afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	471.448	192.327	392.855	0	1.056.630
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>											
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	443.375	51.606	341.427	0	836.408
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	443.375	51.606	341.427	0	836.408
<i>- desinvesteringen</i>											
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	0	57.055	20.645	0	77.700
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	30.737	0	0	30.737
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>26.318</u>	<u>20.645</u>	<u>0</u>	<u>46.963</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>476.527</u>	<u>-54.128</u>	<u>311.780</u>	<u>0</u>	<u>734.179</u>
Stand per 31 december 2008											
- aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	6.922.355	1.099.096	2.431.703	0	10.453.154
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	4.361.266	672.216	1.659.040	0	6.692.522
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.561.089</u>	<u>426.880</u>	<u>772.663</u>	<u>0</u>	<u>3.760.632</u>
Afschrijvingspercentage	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	10,0%	20,0%	10, 20 en 33%	0,0%	

5.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

5.1.16.4 Niet - WTZi/WMG - gefinancierde materiële vaste activa

	Grond	Terreinen voorzieningen	Gebouwen	Semi perm. gebouwen	Ver- bouwingen	Installaties	Inventaris	Vervoer middelen	Automati- sering	Onderhanden Projecten	Sub-totaal Niet WTZi WMG
	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008											
- aanschafwaarde	0	60.721	671.567	0	236.727	1.417.264	2.189.595	112.655	1.682.168	522.067	6.892.764
- cumulatieve afschrijvingen	0	14.031	162.226	0	37.728	1.142.257	1.852.425	71.897	1.588.139	0	4.868.703
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>0</u>	<u>46.690</u>	<u>509.341</u>	<u>0</u>	<u>198.999</u>	<u>275.007</u>	<u>337.170</u>	<u>40.758</u>	<u>94.029</u>	<u>522.067</u>	<u>2.024.061</u>
Mutaties in het boekjaar											
- investeringen	0	0	0	0	0	11.655	119.081	42.066	2.650	1.059.186	1.234.638
- afschrijvingen	0	3.035	13.438	0	9.247	69.056	96.509	37.541	82.051	0	310.877
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>											
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>											
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	239.832	126.319	0	55.564	62.455	484.170
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	234.559	126.315	0	54.679	0	415.553
per saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>5.273</u>	<u>4</u>	<u>0</u>	<u>885</u>	<u>62.455</u>	<u>68.617</u>
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>-3.035</u>	<u>-13.438</u>	<u>0</u>	<u>-9.247</u>	<u>-62.674</u>	<u>22.568</u>	<u>4.525</u>	<u>-80.286</u>	<u>996.731</u>	<u>855.144</u>
Stand per 31 december 2008											
- aanschafwaarde	0	60.721	671.567	0	236.727	1.189.087	2.182.357	154.721	1.629.254	1.518.798	7.643.232
- cumulatieve afschrijvingen	0	17.066	175.664	0	46.975	976.754	1.822.619	109.438	1.615.511	0	4.764.027
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>0</u>	<u>43.655</u>	<u>495.903</u>	<u>0</u>	<u>189.752</u>	<u>212.333</u>	<u>359.738</u>	<u>45.283</u>	<u>13.743</u>	<u>1.518.798</u>	<u>2.879.205</u>
Afschrijvingspercentage	0,0%	5,0%	2,0%	0,0%	5,0%	5,0%	10,0%	20,0%	33,3%	0,0%	

5.1.16 ENKELVOUDIG MUTATIEOVERZICHT MATERIELE VASTE ACTIVA

5.1.16.5 kleinschalige Woonvoorzieningen

	Grond	Terreinen voorzieningen	Gebouwen	Semi perm. gebouwen	Ver- bouwingen	Installaties	Onderhanden Projecten	Sub-totaal kleinscha- lige woonvoor- zieningen	Totaal
	€	€	€	€	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari 2008									
- aanschafwaarde	0	0	1.883.667	0	247.441	0	0	2.131.108	2.131.108
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	224.514	0	3.211	0	0	227.725	227.725
Boekwaarde per 1 januari 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.659.153</u>	<u>0</u>	<u>244.230</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.903.383</u>	<u>1.903.383</u>
Mutaties in het boekjaar									
- investeringen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- afschrijvingen	0	0	37.675	0	24.744	0	0	62.419	62.419
<i>- terugname geheel afgeschreven activa</i>									
.aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	0	0	0
.cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>- desinvesteringen</i>									
aanschafwaarde	0	0	0	0	0	0	0	0	0
cumulatieve afschrijvingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
per saldo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-37.675</u>	<u>0</u>	<u>-24.744</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-62.419</u>	<u>-62.419</u>
Stand per 31 december 2008									
- aanschafwaarde	0	0	1.883.667	0	247.441	0	0	2.131.108	2.131.108
- cumulatieve afschrijvingen	0	0	262.189	0	27.955	0	0	290.144	290.144
Boekwaarde per 31 december 2008	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.621.478</u>	<u>0</u>	<u>219.486</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>1.840.964</u>	<u>1.840.964</u>
<i>Afschrijvingspercentage</i>	0,0%	0,0%	2,0%	0,0%	10,0%	0,0%	0,0%		

5.1.17.1 SPECIFICATIE ULTIMO BOEKJAAR ONDERHANDEN PROJECTEN (ENKELVOUDIG)

Projectgegevens					Investerings				Goedkeuringen			Jaar van oplevering
Num-mer	Brief-nummer	Datum	Omschrijving	WTZi-type	t/m 2007	2008	t/m 2008		Nominiaal bedrag	Index	Aangepaste goedkeuring	
							gereed	onderhanden				
					€	€	€	€	€	€	€	
	D08002	6-5-08	Nieuwbouw Zeist	Vergunning	902.500	751.193		1.653.693	17.045.089		17.045.089	2010
			Nieuwbouw Doorn	Vergunning	3.453.965	1.023.737		4.477.702				
			Projecten 2008	Melding		261.378	261.378					
			Verbouwingen		624.437	1.090.229	35.327	1.679.339				
Totaal					<u>4.980.902</u>	<u>3.126.537</u>	<u>296.705</u>	<u>7.810.734</u>	<u>17.045.089</u>	<u>0</u>	<u>17.045.089</u>	

5.1.17.2 SPECIFICATIE IN HET BOEKJAAR GEREED GEKOMEN PROJECTEN (ENKELVOUDIG)

Projectgegevens						Investerings				Toekomstige lasten	
Num-mer	Brief-nummer	Datum	Omschrijving	WTZi-type	Activa-post	WTZi	WMG	Overige	Totaal	Afschrijving WTZi	Rentekosten
						€	€	€	€	€	€
			Projecten 2008			261.378			261.378		
			Verbouwingen			35.327			35.327		
Totaal						<u>296.705</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>296.705</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

5.1.18 Overzicht langlopende schulden ultimo 2008 (enkelvoudig)

Leninggever	Datum	Hoofdsom	Totale looptijd	Soort lening	Werkelijke-rente	Restschuld 31 december 2007	Nieuwe leningen in 2008	Aflossing in 2008	Restschuld 31 december 2008	Rest-schuld over 5 jaar	Resteren-de looptijd in jaren eind 2008	Aflossings-wijze	Aflossing 2009	Gestelde zekerheden
		€			%	€	€	€	€	€			€	
ING	1-dec-98	2.722.682	10	Onderhandse	4,40%	272.268	0	272.268	0	0	0	lineair	0	verpanding deposito
NWB	1-nov-99	1.361.341	15	Onderhandse	5,53%	635.292	0	90.756	544.536	90.756	6	lineair	90.756	garantie prov. Utrecht
Fortis	25-mei-05	1.000.000	20	Hypothecaire	3,92%	875.000	0	50.000	825.000	575.000	16	lineair	50.000	pari passu verklaring en verpanding banksaldi
Fortis	25-mei-05	1.500.000	20	Hypothecaire	3,92%	1.312.500	0	75.000	1.237.500	862.500	16	lineair	75.000	verpanding banksaldi
ABN AMRO	1-jan-89	1.905.877	35	Onderhandse	5,15%	707.896	0	54.454	653.442	381.172	17	lineair	54.454	hypothecaire zekerheid Henriëtte van Heemstra huis
ABN AMRO	1-mei-95	143.848	28	Onderhandse	5,15%	79.619	0	5.137	74.482	48.797	17	lineair	5.137	hypothecaire zekerheid Henriëtte van Heemstra huis
ABN AMRO	1-jan-94	120.252	30	Onderhandse	5,15%	64.136	0	4.008	60.128	40.088	17	lineair	4.008	hypothecaire zekerheid Henriëtte van Heemstra huis
BNG	4-nov-99	907.560	10	Onderhandse	5,17%	181.512	0	90.756	90.756	0	1	lineair	90.756	Borgstelling Interregionaal Samenwerkingsverband
Totaal						4.128.223	0	642.379	3.485.844	1.998.313			370.111	

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

5.1.19.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2008

Sector Onderwijs

	<u>Ref.</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie		0	0
Vergoedingen Onderwijs		7.395.956	6.664.242
Overige bedrijfsopbrengsten		1.136.123	1.026.604
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>8.532.078</u>	<u>7.690.846</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten		6.599.652	6.385.740
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		68.522	68.735
Overige bedrijfskosten		1.270.520	1.217.681
Som der bedrijfslasten		<u>7.938.694</u>	<u>7.672.157</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		593.384	18.689
Financiële baten en lasten		103.513	83.823
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>696.897</u>	<u>102.512</u>
Buitengewone baten en lasten		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>696.897</u></u>	<u><u>102.512</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
Algemene reserve		349.746	126.025
Bestemmingsreserve		367.315	0
Bestemmingsreserve 0-meting		-20.164	-23.513
		<u><u>696.897</u></u>	<u><u>102.512</u></u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

5.1.19.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2008

Sector Dienstverlening

	<u>Ref.</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie		17.924.571	16.173.256
Niet gebudgetteerde zorgprestaties		25.206	17.721
Overige bedrijfsopbrengsten		594.803	444.912
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>18.544.579</u>	<u>16.635.890</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten		10.806.288	9.641.670
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		390.322	424.735
Overige bedrijfskosten		4.898.721	4.015.077
Som der bedrijfslasten		<u>16.095.331</u>	<u>14.081.481</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		2.449.248	2.554.409
Financiële baten en lasten		-11.309	5.033
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>2.437.939</u>	<u>2.559.442</u>
Buitengewone baten en lasten		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>2.437.939</u></u>	<u><u>2.559.442</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
Reserve aanvaardbare kosten		2.157.575	466.442
Bestemmingsreserve		414.050	2.093.000
Algemene reserve		-133.686	0
		<u>2.437.939</u>	<u>2.559.442</u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

5.1.19.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2008

Sector Wonen

	<u>Ref.</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie		41.232.860	40.683.186
Niet gebudgetteerde zorgprestaties		635.883	249.618
Overige bedrijfsopbrengsten		1.333.265	1.628.110
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>43.202.008</u>	<u>42.560.914</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten		26.425.495	25.285.332
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		1.390.516	1.788.215
Overige bedrijfskosten		14.954.804	14.717.055
Som der bedrijfslasten		<u>42.770.816</u>	<u>41.790.602</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		431.192	770.312
Financiële baten en lasten		-68.561	-6.816
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>362.631</u>	<u>763.496</u>
Buitengewone baten en lasten		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>362.631</u></u>	<u><u>763.496</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
Reserve aanvaardbare kosten		320.834	605.496
Bestemmingsreserve		41.797	158.000
Algemene reserve		0	0
		<u><u>362.631</u></u>	<u><u>763.496</u></u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

5.1.19.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2008

Sector Ondersteunende Diensten

	<u>Ref.</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie		0	186.079
Niet gebudgetteerde zorgprestaties		72.035	0
Overige bedrijfsopbrengsten		1.108.615	1.492.130
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>1.180.650</u>	<u>1.678.209</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten		7.757.941	7.262.828
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		749.405	713.666
Overige bedrijfskosten		-7.326.696	-6.298.286
Som der bedrijfslasten		<u>1.180.650</u>	<u>1.678.209</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		0	0
Financiële baten en lasten		0	0
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>0</u>	<u>0</u>
Buitengewone baten en lasten		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
Reserve aanvaardbare kosten		0	0
Bestemmingsreserve		0	0
Algemene reserve		0	0
		<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

5.1.19.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2008

Sector Werken

	<u>Ref.</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie		5.112.211	4.489.735
Vergoedingen overheid		4.420.824	4.445.830
Overige bedrijfsopbrengsten		5.365.332	6.651.631
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>14.898.367</u>	<u>15.587.196</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten		12.220.953	11.727.244
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		334.001	217.244
Overige bedrijfskosten		3.521.271	3.521.649
Som der bedrijfslasten		<u>16.076.225</u>	<u>15.466.137</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		-1.177.858	121.058
Financiële baten en lasten		36.401	29.934
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>-1.141.457</u>	<u>150.993</u>
Buitengewone baten en lasten		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>-1.141.457</u></u>	<u><u>150.993</u></u>
RESULTAATBESTEMMING			
<i>Het resultaat is als volgt verdeeld:</i>		<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
Reserve aanvaardbare kosten		-558.550	-152.327
Bestemmingsreserve		-53.113	4.600
Algemene reserve Proson		201.599	334.954
Publiek vermogen O&A		-731.392	156.384
Privaat vermogen O&A		0	-192.618
		<u><u>-1.141.456</u></u>	<u><u>150.993</u></u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

5.1.19.1 GESEGMENTEERDE RESULTATENREKENING OVER 2008

Sector Maatschappelijke Projecten

	<u>Ref.</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>
		€	€
BEDRIJFSOPBRENGSTEN:			
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten en/of subsidie		0	0
Niet gebudgetteerde zorgprestaties		0	0
Overige bedrijfsopbrengsten		314.330	0
Som der bedrijfsopbrengsten		<u>314.330</u>	<u>0</u>
BEDRIJFSLASTEN:			
Personeelskosten		178.403	0
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa		2.875	0
Overige bedrijfskosten		133.051	0
Som der bedrijfslasten		<u>314.330</u>	<u>0</u>
BEDRIJFSRESULTAAT		0	0
Financiële baten en lasten		0	0
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING		<u>0</u>	<u>0</u>
Buitengewone baten en lasten		0	0
RESULTAAT BOEKJAAR		<u><u>0</u></u>	<u><u>0</u></u>

RESULTAATBESTEMMING

Het resultaat is als volgt verdeeld:

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Bestemmingsreserve	0	0
Algemene reserve	0	0
	<u>0</u>	<u>0</u>

5.1.19.2 AANSLUITING TOTAAL RESULTAAT MET RESULTAAT SEGMENTEN

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Resultaat volgens gesegmenteerde resultatenrekeningen (enkelvoudig):		
Sector Onderwijs	696.897	102.512
Sector Dienstverlening	2.437.939	2.559.442
Sector Wonen	362.631	763.496
Sector Ondersteunende Diensten	0	0
Sector Werken	-1.141.457	150.993
Sector Maatschappelijke Projecten	0	0
	<u>2.356.011</u>	<u>3.576.443</u>
Resultaat volgens resultatenrekening (enkelvoudig)	<u><u>2.356.011</u></u>	<u><u>3.576.443</u></u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

14. Wettelijk budget aanvaardbare kosten	2008		2007	
	€	€	€	€
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten voorgaand jaar		61.532.256		58.642.821
Productieafspraken verslagjaar	2.030.591		-4.868.148	
Lumpsum extramuraal	<u>-1.226.724</u>		<u>6.947.642</u>	
		803.867		2.079.494
Overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling	1.251.108		292.480	
Prijsindexatie materiële kosten	307.189		851.852	
Groei normatieve kapitaalslasten	12.499		-30.121	
Huisvestingskosten KSWV	100.818		112.132	
Zorg op Maat ten laste van eigen budget	<u>13.723</u>		<u>10.933</u>	
		1.685.337		1.237.276
Uitbreiding erkenning en toelating:				
- loonkosten	0		0	
- materiële kosten	0		0	
- normatieve kapitaalslasten	<u>0</u>		<u>0</u>	
		0		0
Beleidsmaatregelen overheid:				
	0		0	
	<u>0</u>		<u>0</u>	
		0		0
Nacalculeerbare kapitaalslasten:				
- rente	51.151		117.637	
- afschrijvingen	-45.083		-167.981	
- overige	<u>-549.702</u>		<u>-126.453</u>	
		-543.634		-176.797
Overige mutaties:				
Voorlopige budgetmutatie	22.530		0	
Overgang ZZP's	<u>-2</u>		<u>0</u>	
		22.528		0
Sub-totaal wettelijk budget boekjaar		<u>63.500.354</u>		<u>61.782.794</u>
Correcties voorgaande jaren		769.288		-250.538
Wettelijk budget voor aanvaardbare kosten jaar t		<u><u>64.269.642</u></u>		<u><u>61.532.256</u></u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

BATEN

15. Toelichting niet-gebudgetteerde zorgprestaties

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Zorgprestaties tussen instellingen	0	0
Zorgprestaties cliënten	0	0
Zorgprestaties derde compartiment	555.714	134.060
Persoonsgebonden- en volgende budgetten	0	0
Overige zorgprestaties	104.186	55.618
Eigen bijdragen cliënten	153.352	85.549
Totaal	<u>813.252</u>	<u>275.227</u>

16. Toelichting overige bedrijfsopbrengsten

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Overige dienstverlening	49.369	50.495
Overige subsidies	2.856.458	3.429.655
Overige opbrengsten:		
Resultaten en omzet proson	1.769.305	2.085.917
Vergoedingen OC&W	7.395.956	6.664.242
Vergoedingen overheid	4.420.824	4.445.830
Overige opbrengsten	4.818.236	5.519.244
Totaal	<u>21.310.148</u>	<u>22.195.381</u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

17. Personeelskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Lonen en salarissen	48.603.444	46.554.648
Sociale lasten	6.881.828	6.533.813
Pensioenpremie	4.092.128	3.947.562
Andere personeelskosten	2.688.550	2.397.392
Sub-totaal	62.265.950	59.433.416
Personeel niet in loondienst	1.722.782	869.398
Totaal personeelskosten	<u>63.988.732</u>	<u>60.302.814</u>
Specificatie gemiddeld aantal personeelsleden (in FTE's) per segment:		
Onderwijs	113	102
Wonen	601	568
Dienstverlening	200	199
Ondersteunende Diensten	155	149
Werken	322	322
Maatschappelijke projecten	2	0
Gemiddeld aantal personeelsleden op basis van full-time eenheden	<u>1.393</u>	<u>1.340</u>

18. Afschrijvingen immateriële en materiële vaste activa

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Nacalculeerbare afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	0	98.877
- materiële vaste activa	710.371	911.860
Overige afschrijvingen:		
- immateriële vaste activa	0	0
- materiële vaste activa	2.225.270	2.201.858
Totaal afschrijvingen	<u>2.935.641</u>	<u>3.212.595</u>

5.1.19 TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE RESULTATENREKENING

LASTEN

19. Overige bedrijfskosten

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Voedingsmiddelen en hotelmatige kosten	5.200.329	4.805.478
Algemene kosten	5.449.595	4.898.471
Patiënt- en bewonersgebonden kosten	1.258.701	1.038.215
Onderhoud en energiekosten	2.702.383	2.559.573
Huur en leasing	2.724.396	2.502.341
Dotaties en vrijval voorzieningen	-162.703	1.218.910
Totaal bedrijfskosten	<u>17.172.701</u>	<u>17.022.988</u>

20. Financiële baten en lasten

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Rentebaten	221.834	249.957
Resultaat deelnemingen	0	0
Waardeverandering financiële vaste activa en effecten	0	0
Overige opbrengsten financiële vaste activa en effecten	0	0
Sub-totaal financiële baten	<u>221.834</u>	<u>249.957</u>
Rentelasten	-161.790	-137.983
Resultaat deelnemingen	0	0
Waardeverandering financiële vaste activa en effecten	0	0
Overige financiële lasten	0	0
Sub-totaal financiële lasten	<u>-161.790</u>	<u>-137.983</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u>60.044</u>	<u>111.975</u>

21. Buitengewone baten en lasten

De specificatie is als volgt :

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
	€	€
Buitengewone baten	0	0
Buitengewone lasten	0	0
Totaal buitengewone baten en lasten	<u>0</u>	<u>0</u>

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2 OVERIGE GEGEVENS

5.2.1 Vaststelling en goedkeuring jaarrekening

De raad van bestuur van Stichting Bartiméus Sonneheerdt heeft de jaarrekening 2008 vastgesteld in de vergadering van 14 mei 2009.

De raad van toezicht van de Stichting Bartiméus Sonneheerdt heeft de jaarrekening 2008 goedgekeurd in de vergadering van 28 mei 2009.

5.2.2 Statutaire regeling resultaatbestemming

In de statuten is geen aparte regeling resultaatbestemming opgenomen. De resultaatbestemming wordt bepaald door de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht.

5.2.3 Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in de resultatenrekening.

5.2.4 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier vermeld moeten worden.

5.2.5 Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

mr. Dr. T.A.M. Witteveen
Voorzitter Raad van Bestuur

J.R.H. Maij-Weggen
Voorzitter Raad van Toezicht

drs. C.J.G.M. de Vet
Vice-voorzitter / secretaris Raad van Toezicht

G.J. Schutte

mr. M. Peels-Nooter

E. Biemond

mr. Drs. L. Dijk

drs. P. van der Werf

5.2.6 Accountantsverklaring

De accountantsverklaring is opgenomen op de volgende pagina.

Aan: de Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur van
Stichting Bartiméus

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Newtonlaan 205
3584 BH Utrecht
Postbus 85096
3508 AB Utrecht
Telefoon (030) 219 1530
Fax (030) 219 1593
www.pwc.com/nl

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaardocument opgenomen jaarrekening 2008 van Stichting Bartiméus te Doorn bestaande uit de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2008 en de geconsolideerde en enkelvoudige resultatenrekening over 2008 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

De Raad van Bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Regeling Verslaggeving WTZi. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die de Raad van Bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bartiméus per 31 december 2008 en van het resultaat over 2008 in overeenstemming met de Regeling Verslaggeving WTZi.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393, lid 5f BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391, lid 4 BW.

Utrecht, 28 mei 2009
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs. W.A. van Ginkel RA